

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Analýza vedení účetnictví praktického lékaře a dopadů ze změny podnikání z fyzické
na právnickou osobu
Analysis of Accounting at General Practitioner and of Impacts of Doing Business Change
from Individual to Legal Entity

Student:

Bc. Jana Harabišová

Vedoucí diplomové práce:

prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.

Ostrava 2019

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jana Harabišová**

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně

Téma: **Analýza vedení účetnictví praktického lékaře a dopadů ze změny podnikání z fyzické na právnickou osobu**
Analysis of Accounting at General Practitioner and of Impacts of Doing Business Change from Individual to Legal Entity

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Přechod z podnikání fyzické osoby na právnickou osobu
3. Specifika účetnictví praktických lékařů
4. Analýza dopadů ze změny formy podnikání u lékařů
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DVOŘÁKOVÁ, Veronika. *Daň z příjmů společnosti s ručením omezeným: ve vazbě na účetnictví a judikaturu*. Olomouc: ANAG, 2018. 183 s. ISBN 978-80-7554-125-3.

JOSKOVÁ, Lucie a kol. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. 240 s. ISBN 978-80-271-0872-5.

MCKEITH, John and Bill COLLINS. *Financial Accounting and Reporting*. 2nd ed. London: McGraw-Hill Higher Education, 2013. 790 p. ISBN 978-0-07-713836-3.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.**

Datum zadání: 23.11.2018

Datum odevzdání: 26.04.2019

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených zdrojů. Přílohy č. 5, 6, 7, 8, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 26. 4 . 2019

.....

Bc. Jana Harabišová

Obsah

1 Úvod	5
2 Přejchod z podnikání fyzické na právnickou osobu	7
2.1 Základní charakteristika podnikání fyzické osoby	7
2.1.1 Podnikatel jako osoba samostatně výdělečně činná	7
2.1.2 Činnosti vykonávané podle zvláštních předpisů.....	9
2.2 Základní charakteristika podnikání právnické osoby	9
2.2.1 Charakteristika podnikání ve společnosti s ručením omezeným.....	10
2.3 Přejchod podnikání z fyzické osoby na spol. s r. o.....	12
2.3.1 Důvody pro přechod na společnost s ručením omezeným	12
2.3.2 Specifické důvody pro přechod na spol. s r. o. u praktických lékařů	13
2.3.3 Právní předpisy při přechodu na spol. s r. o.	13
2.3.4 Varianty přechodu z podnikání fyzické na právnickou osobu.....	14
2.4 Rozdíly v podnikání FO a PO – společnosti s ručením omezeným	21
2.4.1 Právní aspekty podnikání fyzických a právnických osob	21
2.4.2 Specifické rozdíly u lékařů jako fyzických a právnických osob	22
3 Specifika účetnictví praktických lékařů	24
3.1 Formy záznamu podnikatelských činností	24
3.2 Právní předpisy a členství v lékařské oblasti.....	27
3.2.1 Česká lékařská komora	27
3.2.2 Sdružení praktických lékařů České republiky	28
3.2.3 Právní předpisy pro účetní a daňovou oblast při vedení účetnictví	28
3.3 Typické účetní operace praktických lékařů a jejich záznam	29
3.3.1 Vyúčtování kapitálních plateb	31
3.4 Další specifické oblasti poskytovatelů lékařských služeb	33
3.4.1 Elektronické eRecepty	34
3.4.2 Elektronická evidence tržeb.....	34

3.4.3	GDPR neboli ochrana osobních údajů.....	35
3.5	Rozdíly účetních a daňových aspektů FO a PO u lékařů	36
3.5.1	Účetní aspekty forem podnikání.....	36
3.5.2	Daňové aspekty forem podnikání	37
4	Analýza dopadů ze změny formy podnikání u lékařů.....	41
4.1	Analýza způsobů přechodu na jinou právní formu.....	41
4.1.1	Případová studie 1: Změna právní formy podnikání na spol. s r. o.....	42
4.1.2	Komparace variant při změně formy podnikání	44
4.1.3	Vyhodnocení dopadů přechodu	50
4.2	Analýza účetních dopadů podnikání praktických lékařů.....	52
4.2.1	Případová studie 2: Analýza záznamu účetních operací lékařů a dopadů na zvolenou formu podnikání	52
4.2.2	Účetní dopady zvolené formy záznamu podnikatelských činností.....	61
4.3	Komparace daňových dopadů zvolených forem podnikání	62
4.3.1	Daňové a odvodové zatížení fyzické osoby.....	62
4.3.2	Daňové a odvodové zatížení právnické osoby.....	66
4.3.3	Společné daňové zatížení fyzických a právnických osob	71
4.3.4	Zhodnocení daňových dopadů.....	71
4.4	Shrnutí dopadů a doporučení vhodné právní formy podnikání	74
5	Závěr.....	76
	Seznam použité literatury.....	78
	Seznam zkratk.....	82
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Tato diplomové práce se zabývá specifiky účtování v oblasti lékařské praxe se zaměřením na důvody a následnou analýzu dopadů přechodu podnikání z fyzické na právnickou osobu – společnost s ručením omezeným.

Hlavním cílem diplomové práce je z teoretických poznatků specifikovat možnosti přechodu fyzické osoby na právnickou osobu a následně prakticky analyzovat vybrané varianty v případové studii na konkrétním příkladě, srovnat dopady a vyhodnotit, která z variant by byla nejvhodnější pro praktického lékaře. Dalším cílem je vyhodnotit právní, účetní a daňové dopady, které má podnikání fyzické osoby oproti společnosti s ručením omezeným, a na praktickém příkladu vyhodnotit, která právní forma podnikání je pro praktického lékaře výhodnější a tu doporučit.

Součástí diplomové práce je charakteristika fyzické jako osoby samostatně výdělečně činné a právnické osoby se zaměřením na společnost s ručením omezeným. Tyto dvě možné právní formy budou mezi sebou srovnány a uvedeny výhody jedné či druhé možnosti podnikání. Protože mnoho lékařů přechází z podnikání fyzické osoby nejčastěji na společnost s ručením omezeným nebo si tuto právnickou osobu rovnou zakládají, další oblastí, která bude v práci obsažena, je zmíněný přechod z podnikání fyzické osoby na společnost s ručením omezeným. V praxi existuje více možností, jak tento přechod uskutečnit, od prodeje nebo vložení obchodního závodu do základního kapitálu až po postupný prodej majetku při zachování chodu podnikání fyzické osoby. Tyto možnosti budou charakterizovány a následně vyhodnoceny, která varianta by byla vhodná pro přechod praktického lékaře na jinou právní formu.

Pozornost bude věnována typickým účetním operacím praktického lékaře se zaměřením na kapitační platby, které získává praktický lékař jako vyúčtování od zdravotních pojišťoven v podobě vydaných faktur jako jednoho z účetních dokladů. Tyto kapitační dávky budou charakterizovány a bude uveden možný postup jejich účtování. Dále budou uvedeny specifické oblasti, kterých se účetnictví lékařů týká. Mezi tyto oblasti patří vystavování eReceptů a v budoucnu možné zavedení elektronické evidence tržeb pro praktického lékaře, které by mělo na vedení jejich evidence vliv. Rovněž zavedení nového obecného nařízení o ochraně osobních údajů, tzv. GDPR, ovlivňuje vykonávání lékařské praxe, protože lékaři pracují s citlivými údaji o svých pacientech, které musí být důkladně zabezpečeny proti možnému zneužití.

Praktická část diplomové práce bude vázána na spolupráci s vybranou praktickou lékařkou se specializací na děti a dorost, která vede společnost s ručením omezeným. Bude objasněno, z jakého důvodu lékař přešel z podnikání fyzické osoby, kde vedl daňovou evidenci, na právnickou osobu vedoucí účetnictví a jaké to mělo důsledky na jeho podnikání. Přechod na jinou právní formu je poměrně zdoluhavý proces a je nutné jej plánovat v předstihu. V rámci případové studie bude uvedeno, jaké kroky je potřeba podniknout při rozhodnutí o přechodu na jinou právní formu podnikání a vyčíslení finanční náročnosti tohoto procesu. Na dvou variantách bude analyzováno, jak je možné převést majetek fyzické osoby na budoucí společnost s ručením omezeným a vyhodnoceno, která varianta je vhodná právě pro praktického lékaře.

Blíže se specifikuje vedení účetnictví a daňové evidence praktických lékařů v druhé případové studii na konkrétních operacích, uskutečněných v rámci jednoho kalendářního měsíce. Bude provedeno srovnání obou variant záznamu podnikatelských činností. Pozornost bude věnována záznamu kapitálních plateb a možných způsobů tohoto zachycení v evidenci praktického lékaře. Rovněž bude analyzováno, jaký vliv má zvolený druh podnikání na daňovou oblast, zejména zjištění základu daně a výpočtu daně z příjmů.

Z důvodu možnosti dlouhodobé brigády v účetní firmě v Ostravě jsem měla možnost vést účetnictví několika praktickým lékařům. Tato problematika mě velice zaujala a ráda bych získala nové informace, a tak si prohloubila své dosavadní znalosti o účetnictví, např. o tom, na jakém principu fungují výplaty kapitálních plateb od zdravotních pojišťoven a proč mnoho lékařů hromadně přecházelo z živnostenského podnikání k založení právnické osoby, a to zejména na společnost s ručením omezeným, a jakým způsobem byl tento přechod na jinou právní formu uskutečněn.

2 Přejít z podnikání fyzické na právnickou osobu

Pokud specializovaný praktický lékař uvažuje o zahájení podnikatelské činnosti, jako každý jiný začínající podnikatel v soukromé sféře se rozhoduje v zásadě mezi dvěma právními formami podnikání. Jedna z možností je podnikání jako fyzická osoba – osoba samostatně výdělečně činná nebo jako právnická osoba. Níže jsou uvedena základní specifika, kterými se tyto právní formy vyznačují. Na základě těchto specifík budou shrnuty základní rozdíly mezi zvolenými formami podnikání. Součástí této kapitoly je vymezení důvodů, proč by fyzická osoba chtěla přejít na jinou právní formu.

Na základě spolupráce s praktickou lékařkou pro děti a dorost, která vede společnost s ručením omezeným, jsou veškeré teoretické poznatky rovněž přizpůsobeny tématice praktických lékařů. Tudíž jaké může mít praktický lékař důvody pro přechod na jinou právní formu podnikání a jaké jsou nejlepší varianty pro tento přechod. V praktické části této diplomové práce jsou poté uvedeny konkrétní kroky, které musí lékař podniknout, aby se stal společností s ručením omezeným.

2.1 Základní charakteristika podnikání fyzické osoby

Fyzická osoba se může rozhodnout, že začne uskutečňovat ekonomické činnosti a stane se osobou samostatně výdělečně činnou (OSVČ) na základě získání živnostenského oprávnění podle zákona č. 455/191 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) nebo na základě jiných právních předpisů.

2.1.1 Podnikatel jako osoba samostatně výdělečně činná

Osoba samostatně výdělečně činná se označuje za podnikatele (§ 421 NOZ), kterým je osoba, která samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost, která může být provozována na základě živnostenskou nebo jiného oprávnění podle jiného zákona. Tato činnost musí být soustavná¹ a jejím účelem je dosažení zisku. Podle § 423 NOZ podnikající fyzická osoba podniká po svém vlastním jménem, pokud není zapsána do obchodního rejstříku².

Získání živnostenského oprávnění je vázáno na zápis v živnostenském rejstříku. Živnostenský rejstřík je veřejný seznam vedený v elektronické podobě, ve kterém jsou evidovány všechny osoby, které podnikají na základě živnostenského oprávnění. Správcem

¹ Pouze příležitostná činnost není podnikáním.

² Jméno, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku se nazývá obchodní firma (§ 423 NOZ).

živnostenského rejstříku je Živnostenský úřad ČR, který má své pobočky v podobě krajských živnostenských úřadů.

Živnost mohou provozovat jak fyzické, tak i právnické osoby, za splnění podmínek stanovených v živnostenském zákoně. Základní podmínkou, aby mohla získat živnost fyzická osoba, je bydliště na území České republiky, právnická osoba musí mít na území České republiky své sídlo (§ 6 ŽZ). V případě přechodu na jinou právní formu podnikání, například z fyzické na právnickou osobu, je nutné znovu zažádat živnostenský úřad o získání živnostenského oprávnění nebo oprávnění podle jiného právního předpisu na požadovanou oblast podnikání.

Aby mohla fyzická osoba provozovat živnost, musí splnit všeobecné a zvláštní podmínky. Mezi všeobecné podmínky podle § 6 ŽZ patří plná svéprávnost³ a bezúhonnost⁴. Zvláštní podmínky pro provozování živnosti jsou především spjaté s odbornou nebo jinou způsobilostí vykonávat živnost v případech, kdy je to vyžadováno ze zákona nebo podle zvláštních předpisů. Nejčastěji je vyžadována praxe v oboru nebo v příbuzném oboru, ve kterém by osoba vykonávala samostatnou výdělečnou činnost. Praxe v oboru se prokazuje doklady o odborné kvalifikaci.

V našem právním systému se vyskytují dva druhy živností. Jsou to živnosti ohlašovací a koncesované. Živnosti ohlašovací nevyžadují žádné zvláštní povolení k provozování živnosti, zpravidla stačí, aby byla ohlášena na Živnostenském úřadě. Dnem, kterým byla živnost ohlášena, vzniká oprávnění k provozování živnosti. Mezi ohlašovací živnosti patří živnosti řemeslné, vázané a volné. U živností řemeslných a vázaných je potřeba doložit příslušné vzdělání a praxi, protože musí být splněny zvláštní podmínky. Pokud se jedná o živnosti volné, zde musí být splněny pouze všeobecné podmínky. Živnosti koncesována mohou být provozovány pouze na základě koncese.

Živnostenské oprávnění zaniká smrtí podnikatele, pokud nemá dědice, který by v činnosti pokračovat, v případě právnické osoby je to zánikem – výmaz z veřejného rejstříku. Pokud uplyne doba, na kterou bylo živnostenské oprávnění získáno, tak živnost zaniká. Dalším způsobem je, pokud to stanoví zvláštní právní předpis nebo živnostenský úřad o zrušení sám rozhodne v případech, ve kterých už podnikatel nesplňuje všeobecné podmínky, podnikatel o zrušení může požádat nebo nastanou jiné překážky v provozování živnosti.

³ Podle Müller (2018) svéprávnost je označována jako způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem, kterou osoba dosáhne dovršením 18 let.

⁴ Bezúhonností se myslí trestní bezúhonnost a prokazuje se výpisem z evidence Rejstříku trestů.

2.1.2 Činnosti vykonávané podle zvláštních předpisů

V živnostenském zákoně jsou uvedeny v § 3 ŽZ činnosti, které nejsou podnikáním anebo jsou to činnosti, které jsou provozovány podle zvláštních právních předpisů. Podle § 3 odst. 2 ŽZ živností není a živnostenské oprávnění nezískávají fyzické osoby vykonávající svobodné povolání, kterými jsou například lékaři při poskytování zdravotních služeb, advokáti, notáři, znalci, tlumočníci, auditoři, daňoví poradci atd.

Téma diplomové práce se zaměřuje na praktické lékaře, kteří vykonávají činnost na základě jiného zákona, a tím je zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

Žadatelem o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb může být fyzická i právnická osoba. Na základě zákona o zdravotních službách rozhoduje o udělení oprávnění k poskytování zdravotnických služeb:

- a) *„krajský úřad, v jehož správním obvodu je zdravotnické zařízení, v němž budou zdravotní služby poskytovány,*
- b) *Ministerstvo obrany nebo Ministerstvo spravedlnosti*
- c) *nebo Ministerstvo vnitra.“* (§ 15 odst. 1 zákona o zdravotních službách)

Jak je tomu u živnostenského podnikání, i podle tohoto zvláštního zákona musí lékař splnit všeobecné a zvláštní podmínky. Jsou jimi bezúhonnost, svéprávnost, odborná a zdravotní způsobilost. Aby mohl lékař získat odbornou způsobilost k výkonu povolání, musí získat zdravotnický magisterský titul v prezenční formě studia v délce nejméně šesti let podle § 4 zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta. V rámci odborné způsobilosti se lékaři specializují na různé oblasti. To je zakončeno vzdělávací atestační zkouškou, na základě které je lékaři vydán diplom o specializaci v příslušném oboru podle § 5 zákona č. 95/2004 Sb.

2.2 Základní charakteristika podnikání právnické osoby

Právnické osoby jsou subjekty uměle vytvořené, které mají svoji právní subjektivitu od svého vzniku do svého zániku (§ 118 ZOK). Člení se na korporace, fundace (nadace a nadační fondy) a ústavy. Korporace je většinou tvořena více osobami, ale není výjimkou, že ji zakládá pouze jediný člen. Korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva (§ 1 odst. 1 ZOK). Obchodní společnosti se člení na osobní a kapitálové. Mezi osobní obchodní společnosti patří veřejná obchodní společnost a komanditní společnost. Kapitálové obchodní

společnosti jsou akciová společnost, společnost s ručením omezeným, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení (Josková, 2018).

Obchodní korporace vznikají vždy ve dvou etapách. První etapa se vyznačuje tím, že se obchodní korporace zakládá nejčastěji společenskou smlouvou⁵, pokud je zakládána více než jednou osobou, popřípadě zakladatelskou listinou u společností, jež mají pouze jednoho zakladatele. Vznikem obchodní korporace se rozumí zápis právnické osoby do veřejného rejstříku. Obchodní korporace se nejčastěji zapisují do obchodního rejstříku, který je vedený příslušným krajským soudem (Doleček, 2014).

Zápis do obchodního rejstříku může být proveden buď rejstříkovým soudem nebo notářem⁶. Podle Doleček (2018) obchodní korporace zaniká v den výmazu z veřejného rejstříku. To znamená, že již nadále nemůže vykonávat svoji činnost, kvůli níž byla založená. Zrušení obchodní korporace přechází jejímu zániku. Zrušením se rozumí, že obchodní korporace koná takové kroky, které jsou nutné k tomu, aby zanikla, přitom záleží na tom, jestli se ruší s likvidací nebo bez likvidace.

2.2.1 Charakteristika podnikání ve společnosti s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je právnická osoba, která je při svém vzniku zapsána v obchodním rejstříku. Patří mezi kapitálové obchodní společnosti a tvoří jednu z možných variant podnikání v České republice (Josková, 2018).

Založení předchází vzniku společnosti. Filip (2016) tvrdí, že založení a vznik společnosti s ručením omezeným je možno rozdělit do několika základních fází. Nejprve se sepiše a uzavře zakladatelské právní jednání sepsáním společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny. Členem může být fyzická i právnická osoba. Dále musí společnost získat podnikatelské oprávnění, musí se splnit vkladová povinnost a společnost se zapíše do veřejného rejstříku. Návrh na zápis do obchodního rejstříku musí společnost podat do šesti měsíců od svého založení. Posledním krokem je splnění veřejnoprávních ohlašovacích povinností na všechny příslušné instituce. Celý proces založení společnosti s ručením omezeným je uveden v praktické části diplomové práce jako součást případové studie.

Zakladatelské právní jednání zahrnuje sepsání společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny a minimálně musí obsahovat obchodní firmu společnosti, její sídlo, předmět podnikání nebo činnost společnosti, určení společníků (základní údaje, jako je jméno/název, bydliště/sídlo), určení druhů podílů, práv a povinností s vlastnictvím podílu

⁵ Josková (2018) uvádí, že společenská smlouva by u akciové společnosti a u společnosti s ručením omezeným měla mít formu notářského zápisu.

⁶ Rozdíl mezi zápisem provedeným rejstříkovým soudem nebo notářem spočívá ve výši poplatku, který je potřeba uhradit. Zápis rejstříkovým soudem je finančně nákladnější než notářem.

spojených, výše peněžitého nebo nepeněžitého vkladu, výše základního kapitálu, počet jednatelů a způsob jednání jednatelů za společnost.

Minimální výše vkladu jednoho společníka do společnosti s ručením omezeným je 1 Kč (§ 142 odst. 1 ZOK), pokud společnost zakládá pouze jediný člen, ale je možné si podle zakladatelského právního jednání stanovit vyšší povinný minimální vklad (Filip, 2016). Tuto podmínku lze posuzovat ze dvou hledisek. Pro vznikající společnosti je výhodné, že nemusejí vkládat vysoký vklad, a je proto snadnější a finančně méně náročné společnost s ručením omezeným založit, například oproti akciové společnosti, ve které je minimální výše vkladu 2 mil nebo 20 mil. Kč. Na druhou stranu se často uvádí mezi výhody založení obchodních společností jejich důvěryhodnost a lepší působení na ostatní obchodní partnery či jiné instituce. Zde vyvstává otázka, zda může být společnost s ručením omezeným brána na důvěryhodnější, když vznikla vkladem 1 Kč.

Podle § 132 ZOK je ručení za dluhy společnosti omezené. Společníci ručí společně a nerozdílně pouze do výše, v jaké nesplnili své vkladové povinnosti, a to podle stavu uvedeného v obchodním rejstříku.

Vnitřní struktura společnosti je tvořena orgány společnosti, mezi které povinně patří valná hromada, která je nejvyšším orgánem společnosti, a jednatelé, kteří tvoří statutární orgán společnosti. Ze zákona o obchodních korporacích je možné zřídit dozorčí radu, která bude vykonávat kontrolní činnost nad společností. Valná hromada⁷, jako nejvyšší orgán společnosti, je zodpovědná za hlavní cíle a poslání společnosti, protože rozhoduje o jejich nejdůležitějších otázkách (Josková, 2018).

Systém odměňování ve společnosti s ručením omezeným může být v podobě odměny jednatele společnosti, peněžního plnění vůči společníkovi v podobě výplaty podílu na zisku nebo vyplácení mzdy společníkovi, který je současně zaměstnancem společnosti. Výplátě podílu na zisku předchází podle Běhounek (2016) svolání valné hromady nejpozději do konce 6. měsíce následujícího účetního období, aby schválila řádnou účetní závěrku a rozdělení zisku ve společnosti. Od roku 2016 je podle zákona o obchodních korporacích možné vyplácet zálohy na podíly na zisku.

⁷ Podle § 190 odst. 2 ZOK mezi její pravomoci patří například rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy (zakladatelské listiny), rozhodování o změně výše základního kapitálu, volba a odvolání jednatele, popř. člena dozorčí rady společnosti, schvalování řádné a mimořádné účetní závěrky, rozhodnutí o přeměně společnosti a další.

2.3 Přejchod podnikání z fyzické osoby na spol. s r. o.

Pokud se praktický lékař jako fyzická osoba (OSVČ), která vede daňovou evidenci, dobrovolně rozhodne pro transformaci právní formy podnikání, pravděpodobně se rozhodne pro založení **společnosti s ručením omezeným**. V této části diplomové práce budou uvedeny nejprve důvody, proč se lékař pro přechod rozhodne, a dále popsáno, jakými způsoby může přechod probíhat.

2.3.1 Důvody pro přechod na společnost s ručením omezeným

Založit s. r. o. je v porovnání se založením jiné právnické osoby, např. akciové společnosti administrativně i finančně méně náročné. Společnost s ručením omezeným nevyžaduje základní kapitál. Díky nízké hodnotě povinného vkladu v hodnotě 1 Kč je založení s. r. o. mnohem dostupnější, než je tomu u akciové společnosti.

Velkou výhodou přechodu na společnost s ručením omezeným je omezené ručení společníka za své závazky do výše nesplaceného vkladu do základního kapitálu. Je striktně oddělen osobní majetek od majetku společnosti. To je rozdíl oproti fyzické osobě, protože ta ze své podstaty ručí celým majetkem, a to i svým osobním. Osobní ručení fyzické osoby ale má své výhody v tom, že rozhoduje sama za sebe v porovnání se zakládáním společnosti s ručením omezeným více členy.

S ohledem na vyplácení podílu na zisku je s. r. o. výhodnější v tom, že se z čistého zisku společnosti vyplácí podíl snížený o 15% srážkovou daň a neodvádí se pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, jak je tomu u podnikajících fyzických osob, které musí svůj příjem zdanit 15% daní z příjmů fyzických osob podle § 7 – Příjmy ze samotné činnosti a odvést i povinné pojistné. Pokud by měl podnikatel příjmy vyšší, než je 48násobek průměrné mzdy, bude se ho týkat i odvodová povinnost v podobě solidárního zvýšení daně ve výši 7 %.

Podle Jeleníková (2012) je další výhodou založení s. r. o. zahrnutí více daňových položek, než je tomu u fyzických osob jako je například pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem. Neméně podstatnými důvody pro založení jedné z forem obchodních společností může být i to, že společnost je veřejností a svými obchodními partnery vnímána důvěryhodněji, než by tomu bylo u podnikání fyzické osoby, a může snadněji získat například bankovní úvěr. Ovšem pouze v těch případech, pokud je výše základního kapitálu výrazně vyšší, než stanovená minimální částka 1 Kč.

2.3.2 Specifické důvody pro přechod na spol. s r. o. u praktických lékařů

Lékaři se potýkají také s dalšími důvody pro přechod z fyzické na právnickou osobu. Praktický lékař má lepší možnost převodu nebo prodeje obchodního podílu nebo převodu společnosti na jinou osobu, protože lékař jako fyzická osoba musí vyhlášovat výběrové řízení, které se ohlašuje na místně příslušný krajský úřad. Omezení vyhlášení výběrového řízení s. r. o. nemá a vlastník společnosti může svůj obchodní podíl libovolně převést a tento podíl nezaniká ani smrtí lékaře, jak je tomu u fyzické osoby. Pokud se společník rozhodne svůj podíl prodat a je uskutečněn po 5 letech od získání obchodního podílu, je osvobozen od daně z příjmů právnických osob. Nutností ovšem je, že tento podíl nebyl pořízen z obchodního majetku (§ 4 odst. 1 písm. s ZDP).

S převodem podílu souvisí i lékařem uzavřené smlouvy se zdravotními pojišťovnami, které jsou nedělitelnou součástí provozování lékařské praxe. U fyzických osob může nastat situace, ve které zdravotní pojišťovna nebude s novým praktickým lékařem ochotna smlouvy uzavřít. Proto je vhodné uvést do smlouvy, že pokud kandidát na převzetí ordinace, nezíská smlouvy s pojišťovnou, tato smlouva pozbývá platnost. U společnosti s ručením omezeným však při převodu obchodního podílu tyto smlouvy se zdravotními pojišťovnami zůstávají zachovány, protože smlouvy jsou uzavřeny jménem společnosti, a ne na konkrétní fyzickou osobu.

2.3.3 Právní předpisy při přechodu na spol. s r. o.

Při přechodu podnikatele z vedení daňové evidence na společnost s ručením omezeným, je zapotřebí řídit se zejména zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který v § 1 ZoÚ charakterizuje účetní jednotky a jaké subjekty se mezi ně řadí. V § 2 písm. a) ZoÚ je uvedeno, že všechny právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky, mají povinnost vést účetnictví po celou dobu trvání obchodní korporace. V žádném případě podnikatel nemůže zůstat u vedení daňové evidence.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (ZOK) v § 1 ZOK vymezuje obchodní korporace a v § 132 ZOK společnost s ručením omezeným a dále i povinné minimální vklady, peněžité a nepeněžité vklady, zakládající listiny, podíly na zisku, orgány společnosti, převody podílu nebo změny v základním kapitálu.

Dále je pro přechod důležitá vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení ZoÚ pro účetní jednotky vedoucí účetnictví, ve které je uvedena směrná účtová osnova na úrovni skupin účtů, protože podnikatel ve společnosti s ručením omezeným má povinnost sestavit si svůj účtový rozvrh, dále účetní metody a způsoby jejich použití.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (Nový občanský zákoník – NOZ) ukládá podle § 126 povinnost právnickým osobám zapisovat se do veřejných rejstříků – nejčastěji obchodní rejstřík. Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, se musí podnikatel zakládající společnost s ručením omezeným vypořádat s daní z příjmů právnických osob, která se od daní z příjmů fyzických osob odlišuje. Specifickým právním předpisem při přechodu, kterými se praktický lékař musí řídit, je zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, na základě, kterého bude společnost žádat o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb.

2.3.4 Varianty přechodu z podnikání fyzické na právnickou osobu

Převod z podnikání fyzické osoby na právnickou osobu – s. r. o. je možný několika způsoby, které mají určitá specifika, které by měl každý podnikatel předem zvážit a nejlépe se poradit se svým daňovým poradcem nebo právníkem. Některá možnost totiž vyžaduje ocenění znalcem a jiná souběh obou forem podnikání, proto má každá varianta jinou administrativní a finanční náročnost.

Specifickými kroky pro každou níže uvedenou variantu při přechodu podnikání praktického lékaře je sepsání smluv se zdravotními pojišťovnami, tyto smlouvy ukončením činnosti fyzické osoby zanikají a musejí se sepsat nové. Praktický lékař musí zažádat příslušný krajský úřad o oprávnění k poskytování zdravotnických služeb pro svoji společnost s ručením omezeným, oprávnění s ukončením činnosti fyzické osoby zaniká. „*Žádost o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb se podává na krajský úřad, v jehož obvodu se zdravotnické zařízení nachází*“. (Veselá, 2017, s. 60)

Základními variantami pro přechod na společnost s ručením omezeným jsou:

- prodej obchodního závodu fyzické osoby do společnosti,
- postupný prodej majetku fyzické osoby do společnosti
- a vložení obchodního závodu FO do základního kapitálu společnosti.

a) Založení spol. s r. o. a následný **prodej obchodního závodu**⁸ fyzické osoby do společnosti.

Než dojde k samotnému prodeji podniku (tzv. obchodního závodu⁹) fyzické osoby, je zapotřebí založit novou společnost s ručením omezeným, které se bude podnik prodávat. Při

⁸ Prodejem obchodního závodu se rozumí závazek prodávajícího odevzdat kupujícímu podnik a převést na něj vlastnické právo a zároveň je kupující povinen převzít závod a závazky a zaplatit kupní cenu.

⁹ Podle § 502 NOZ: „*Obchodní závod (dále jen "závod") je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.*“

založení společnosti je nutné splatit vklady na tvorbu základního kapitálu. Koupí obchodního závodu se věnuje část § 2175 až § 2183 NOZ a ČÚS pro podnikatele č. 011.

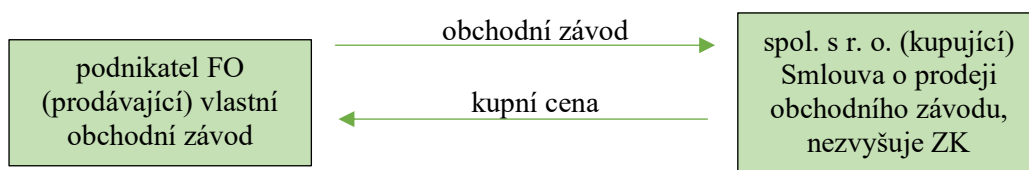
Hodnotu obchodního závodu může od roku 2014 prodávající subjekt stanovit sám a nemusí jej ocenit znalec formou znaleckého posudku. Pokud by se ovšem jednalo o větší množství převáděného jmění, které fyzická osoba během své podnikatelské činnosti nakumulovala, je podle Šebestíková (2011) vhodné, aby byla hodnota obchodního závodu znalecky oceněna. Rovněž by nebylo etické, aby podnikatel obchodní závod prodával za částku, která reálně neodpovídá jeho skutečné hodnotě.

Němcová (2015, s. 43) tvrdí: „*Prodej obchodního závodu se uskutečňuje na základě smlouvy o prodeji obchodního závodu.*“ Doklad o koupi se musí uveřejnit ve sbírce listin obchodního rejstříku a tímto vzniká vlastnické právo společnosti. Ve smlouvě o prodeji se stanovuje den účinnosti smlouvy, pokud je předem zapsán v obchodním rejstříku, vzniká tímto dnem vlastnické právo. Ke dni účinnosti smlouvy je proveden zápis o předání věcí, které byly zahrnuty do prodeje obchodního závodu a provede se jejich inventarizace.

Tento způsob převodu je administrativně i časově jednodušší, protože odpadají náklady na znalecké posouzení, v momentě prodeje získá fyzická osoba peněžní prostředky a společnost svůj nově nabytý majetek, postoupené pohledávky a závazky. Nelze ale převádět pohledávky a závazky veřejnoprávní povahy (např. daň z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění), živnostenská oprávnění nebo licence. Prodávající má povinnost oznámit svým věřitelům prodej obchodního závodu a převzetí závazků za kupujícího.

Na obrázku 2.1 Prodej obchodního závodu je znázorněn vztah mezi prodávajícím obchodního závodu a kupujícím. Kupující získává obchodní závod na základě Smlouvy o prodeji obchodního závodu, ze které mu plyne majetek a závazky, který na základě zápisu o předání věcí zkontroluje mimořádnou inventarizací. Prodávající získává finanční prostředky z prodeje.

Obr. 2.1 Prodej obchodního závodu

Zdroj: vlastní zpracování

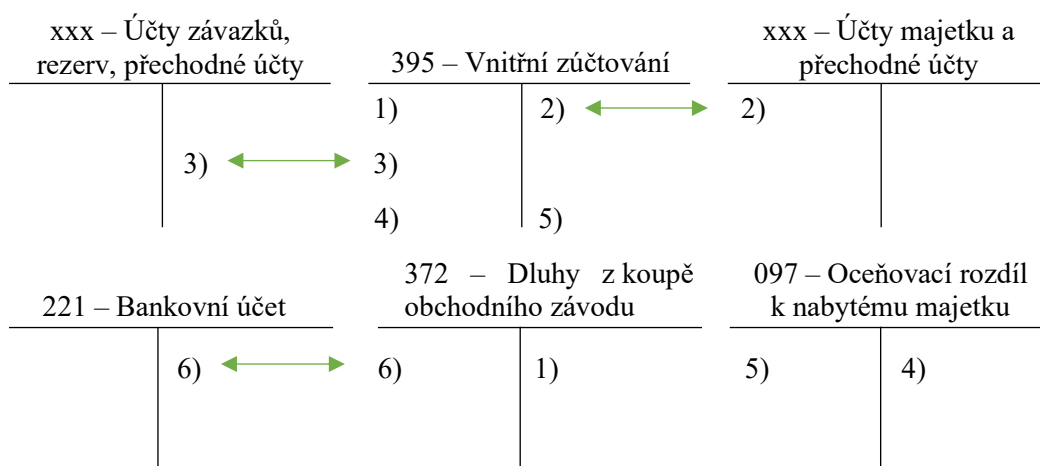
Základní kapitál společnosti se prodejem nezvýší. Podnikatel rovněž nemá nárok na vznik obchodního podílu na společnosti s ručením omezeným a nestává se společníkem,

protože prodej obchodního závodu není považován za vklad do základního kapitálu. Prodejem obchodního závodu fyzická osoba nezaniká a ani neztrácí svoji právní subjektivitu.

Po uskutečnění prodeje následně fyzická osoba ukončuje, popřípadě přerušuje podnikatelskou činnost ohlášením na živnostenském úřadě na svoji žádost (§ 58 odst. 1 písm. c ŽZ), odhlásí se na příslušné okresní správě sociálního zabezpečení kvůli odvodům pojistného. Dále je povinností podnikatele oznámit ukončení podnikání své zdravotní pojišťovně a zrušit svoji registraci k dani z příjmů fyzických osob, rovněž tuto změnu sdělit i všem obchodním partnerům. Podnikatel je povinen podat poslední daňové přiznání, ve kterém provede úpravy základu daně za poslední zdaňovací období výkonu podnikatelské činnosti (Děrgel, 2017).

Kupující společnost má závazek vůči OSVČ ve výši dohodnuté kupní ceny, jak je vidět na obrázku 2.2 Schéma účtování u kupujícího při prodeji obchodního závodu. Účtuje se na vrub účtu 395 – Vnitřní zúčtování a ve prospěch účtu 372 – Dluhy z koupě obchodního závodu (číslo 1). Z účtu vnitřního zúčtování se potom rozúčtují majetkové složky¹⁰ (číslo 2) a převzaté závazky, popřípadě rezervy (číslo 3) na jednotlivé účty, například na aktivní účty - pohledávky z obchodních vztahů, bankovní účet, pokladna, zásoby a na pasivní účty – dluhy z obchodních vztahů, úvěry, popřípadě rezervy.

Obr. 2.2 Schéma účtování u kupujícího při prodeji obchodního závodu

Zdroj: ČÚS č. 011, vlastní zpracování

¹⁰ Pokud dochází k úplatnému převodu majetku, tak kupující nepokračuje v odepisování dlouhodobého hmotného majetku od prodávajícího, ale začíná odepisovat z kupní ceny jako při pořízení nového majetku.

Pokud společnost převezme¹¹ ocenění majetku a závazků od prodávajícího, vniká oceňovací rozdíl mezi oceněním podniku a oceněním jednotlivých složek majetku u prodávajícího sníženým o převzaté závazky, které se účtuje na účet 097 – Oceňovací rozdíl k nabytému majetku¹². Tento rozdíl může být buď kladný, pokud je kupní cena vyšší než účetní hodnota u prodávajícího (číslo 5), nebo záporný, pokud je kupní cena nižší než účetní hodnota majetku prodávajícího (číslo 4), účtovaný souvztažně s účtem 395 – Vnitřní zúčtování. Vzniklý závazek společnosti se vyruší (číslo 6), jakmile bude uhrazen z bankovního účtu. Na účtu 411 – Základní kapitál bude vykázán pouze počáteční zůstatek základního kapitálu, vzniklý povinným vkladem při založení společnosti s ručením omezeným. Základní kapitál společnosti se prodejem obchodního závodu nezmění.

Před prodejem obchodního závodu je u prodávajícího zapotřebí provést mimořádnou inventarizaci majetku a závazků. Příjem z prodeje obchodního závodu je pro podnikatele OSVČ, který vede daňovou evidenci, zdanitelným příjmem z podnikatelské činnosti podle § 7 ZDP, které budou zahrnuty do daňového základu při výpočtu daně z příjmů fyzických osob. Zároveň má prodávající povinnost oznámit prodej obchodního závodu svým věřitelům a dlužníkům.

Z pohledu praktického lékaře by tento způsob převodu byl méně vhodnou variantou, kdyby neměl dostatek peněžních prostředků ke koupi obchodního závodu fyzické osoby, i když by hodnota obchodního závodu díky nízkým stavům majetku a dluhů nebyla vysoká. Nicméně volba vhodné varianty závisí zejména na individuálních potřebách každého podnikatele.

- b) Založení spol. s r. o. a **postupný prodej majetku** fyzické osoby do s. r. o. při zachování obou forem podnikání.

Postupný prodej majetku spočívá v tom, že se během podnikání fyzické osoby založí společnost s ručením omezeným. Z hlediska finanční náročnosti zde vznikají pouze náklady spojené s jejím založením. Obchodní majetek fyzické osoby se postupně prodává do nově vzniklé společnosti s ručením omezeným. V praxi to znamená, že jedna osoba je společníkem v s. r. o. a zároveň OSVČ v podnikání fyzické osoby. To znamená, že vede daňovou evidenci a současně účetnictví, odvádí pojistné na SP a ZP a platí daň z příjmů fyzických osob

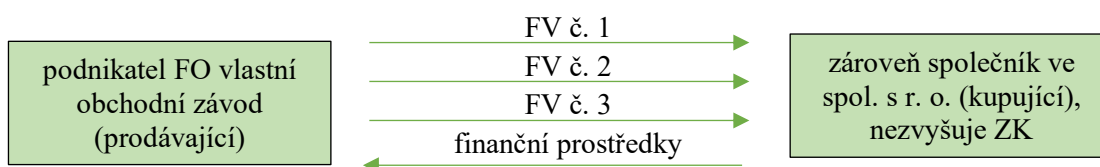
¹¹ Pokud by společnost nepřevzala ocenění podle vkladatele, ale nechala si provést vlastní znalecké ocenění, takto vzniklý rozdíl se nazývá goodwill (Děrgel, 2010). Goodwill může vzniknout kladný, pokud je kupní cena vyšší než znalecké ocenění a odepisuje se, ten kladný 60 měsíců a je daňově účinný, nebo záporný, pokud je kupní cena nižší než znalecké ocenění.

¹² Jedná se o rozdíl mezi oceněním podniku a souhrnem ocenění jednotlivých složek majetku vkládajícího podnikatele snížený o převzaté závazky v případě, že společnost neocení majetek individuálně. Kladný oceňovací rozdíl se odepisuje 180 měsíců a je daňově účinný podle § 23 odst. 15 ZDP.

a zároveň, pokud je v s. r. o. společník zaměstnán, musí tuto povinnost plnit také. Je důležité, aby byla tato skutečnost sdělena všem obchodním partnerům, aby pro ně vzniklá situace nepředstavovala žádné potíže.

V tomto případě, například u praktického lékaře, není porušen zákaz konkurence (§ 432 NOZ) při souběžném podnikání, protože tatáž osoba je zároveň jednatelem a společníkem ve společnosti s ručením omezeným a osobou samostatně výdělečně činnou. Při postupném prodeji majetku z fyzické osoby do společnosti s ručením omezeným by se mělo dbát na přiměřenou cenu (tzv. „cenu obvyklou“) prodávajícího majetku, protože převod je prováděn mezi osobami kapitálově nebo jinak spojenými. Tato varianta spočívá v tom, že se vystavují odběratelské faktury na převáděný majetek do společnosti s ručením omezeným, viz obrázek 2.3 Postupný prodej majetku, za které fyzická osoba obdrží finanční prostředky k pokrytí nákladů na své závazky a ukončení podnikatelské činnosti.

Obr. 2.3 Postupný prodej majetku

Zdroj: vlastní zpracování

Prodej je možný u pozemků, pohledávek, dlouhodobého majetku, zásob, ale bohužel ne u závazků vůči obchodním partnerům a jiným institucím. Závazky musí fyzická osoba uhradit sama za sebe. Pokud nemá dostatek peněžních prostředků, nejdříve prodá svůj majetek do s. r. o. a následně použije finanční prostředky k pokrytí svých závazků.

Po převedení veškerého obchodního majetku může podnikající fyzická osoba své podnikání ukončit nebo přerušit ohlášením u všech institucí, jak je uvedeno v možnosti a) prodej obchodního závodu.

Varianta postupného převodu majetku je pro podnikatele sice zdoluhavá, ale za to nejlevnější, protože zde odpadají náklady na znalecké posouzení obchodního závodu při jeho vkladu nebo popřípadě i prodeji. Pro podnikatele, kteří nemají tolik finančních prostředků, aby došlo k prodeji obchodního závodu, je tento způsob taky vhodný, protože se náklady na postupný převod rozloží do většího časového úseku.

Dalším důvodem pro zvolení této varianty bývá jednodušší právní regulace v účetní a daňové oblasti, protože v účetnictví se zaznamenávají pouze nákupy jednotlivých složek majetku na dodavatelské faktury a z pohledu daňového jde o běžný zdanitelný prodej. Pro praktického lékaře je tato varianta vhodnou, protože je jednodušší a rovněž je běžnou

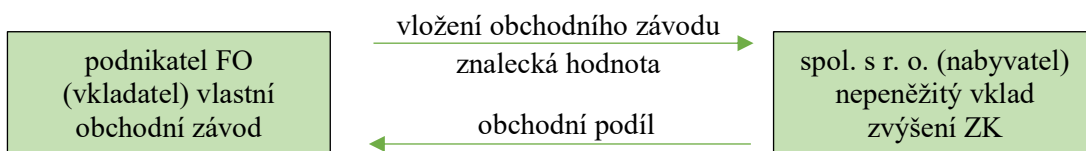
podnikatelskou praxí. Praktická lékařka, která mi nabídla spolupráci na této diplomové práci, zvolila pro přechod z podnikání fyzické osoby na s. r. o. tuto variantu.

- c) Založení spol. s r. o. a **vložení obchodního závodu** FO do základního kapitálu společnosti.

Hlavním rozdílem mezi variantou prodeje obchodního závodu a jeho vložením¹³ do společnosti je, že vkladem obchodního závodu se tvoří, respektive navyšuje, základní kapitál. Jedná se o specifický typ nepeněžitýho vkladu na základě smlouvy o vkladu obchodního závodu, který musí být uskutečněn před zápisem do obchodního rejstříku. Nejedná se tedy o úplatný převod, používaný u varianty prodeje obchodního závodu, ve které bylo pro prodávajícího protihodnotou nabytí finančních prostředků a pro kupujícího nabytí majetku a převzetí dluhů. U této možnosti přechodu je vyžadováno znalecké ocenění obchodního závodu, vkládané do společnosti dle zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku. Výdaje na znalecké posouzení vstupují do hodnoty základního kapitálu. Vlastnické právo k podniku společnost nabývá dnem zápisu do obchodního rejstříku.

Jak je vidět na obrázku 2.4 Vložení obchodního závodu, vložením obchodního závodu¹⁴ do společnosti se na straně nabyvatele, tedy příjemce vkladu, uskutečňuje tzv. majetková akvizice. V ní dochází k převodu majetku a závazků, včetně všech práv a povinností s tím spojených, která navyšuje základní kapitál společnosti. Od sumy aktiv se odečítá suma závazků a tento rozdíl představuje tzv. čistou hodnotu aktiv. Z pohledu vkladatele obchodního závodu je uskutečňována tzv. kapitálová akvizice, díky níž podnikatel získává rozhodující nebo podstatný vliv na společnosti. Protihodnotou vkládaného obchodního závodu je hodnota akcií u akciové společnosti nebo obchodního podílu u společnosti s ručením omezeným.

Obr. 2.4 Vložení obchodního závodu

Zdroj: vlastní zpracování

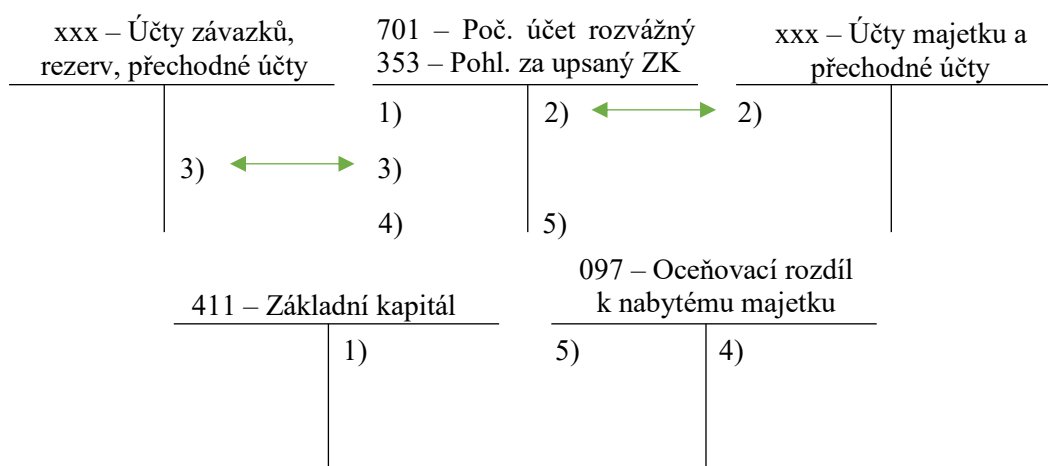
¹³ Vkladem obchodního závodu se rozumí závazek vkladatele, který vlastní obchodní závod, předat příjemci vkladu tento závod a zároveň na něj převést vlastnické právo. Příjemce má poté závazek vklad převzít.

¹⁴ Další obměnou této možnosti by mohlo být vložení pouze části obchodního závodu nebo jen jednotlivých složek majetku do základního kapitálu.

Tato varianta převodu obchodního závodu se považuje za jednu z nákladnějších a poměrně zdlouhavou, zejména kvůli vysokým poplatkům za vytvoření znaleckého ocenění. Naopak je ale výhodná v tom, že je převeden kompletní obchodní závod podnikatele včetně všech závazků do společnosti. Rovněž nezanikají uzavřené smlouvy, jak s obchodními partnery, tak s bankovními institucemi nebo se zaměstnanci. Negativem by mohlo být pro rozhodování o možné variantě to, že nabyvatel, který doposud není plátcem daně z přidané hodnoty, se jím podle § 6b odst. 1 písm. b ZoDPH stává povinně při nabytí obchodního závodu, pokud byl vkladatel plátcem DPH.

Účetní zachycení u nabyvatele obchodního závodu je zobrazeno na obrázku 2.5 Schéma účtování u nabyvatele obchodního závodu a ukazuje, že obchodní závod navyšuje základní kapitál, který se na začátku účetního období společnosti s ručením omezeným zachytí na účtu 701 – Počáteční účet rozvážný (číslo 1). Opět jako u varianty s prodejem obchodního závodu se nabytý majetek a závazky rozúčtují na jednotlivé účty (číslo 2 a 3). Příjemce vkladu pokračuje v odepisování dlouhodobého majetku převzatého od vkladatele, stejně tak převezme rezervy, opravné položky nebo daňovou ztrátu. Pokud vznikne oceňovací rozdíl¹⁵, resp. goodwill¹⁶, musí se rovněž vykázat (číslo 4 a 5) a zaúčtovat souvztažně s účtem 353 – Pohledávky za upsaný základní kapitál¹⁷. I v tomto případě je rozdíl v ocenění kladný (číslo 5) nebo záporný (číslo 4), stejně jako u prodeje obchodního závodu. Po vložení obchodního závodu je nutná mimořádná inventarizace majetku a závazků.

Obr. 2.5 Schéma účtování u nabyvatele obchodního závodu

Zdroj: Děrgel (2010), vlastní zpracování

¹⁵ V případě, že společnost neocení majetek individuálně. Oceňovací rozdíl se odepisuje, ale není daňově účinný jako tomu bylo při prodeji obchodního závodu. V tomto případě nejedná o úplatný převod.

¹⁶ V případě individuálního ocenění majetku. Goodwill se odepisuje, ale rovněž není daňově účinný.

¹⁷ Je možné použít i účet 395 – Vnitřní zúčtování.

Po vložení obchodního závodu u vkladatele, který je podnikatelem OSVČ a vede daňovou evidenci, se ukončuje jeho podnikatelská činnost jako fyzické osoby. Nicméně samovolně vkladem podniku nezaniká, podnikatel musí sám ukončit podnikatelskou činnost. Vzniká mu obchodní podíl na společnosti, tudíž se stává společníkem ve společnosti s ručením omezeným.

Z pohledu praktického lékaře tato možnost přechodu není výhodná, zejména díky velké finanční a administrativní náročnosti, spojené s procesem přechodu na jinou právní formu. Rovněž hodnota majetku praktického lékaře není tak vysoká, aby se mu tato varianta převodu finančně vyplatila.

2.4 Rozdíly v podnikání FO a PO – společnosti s ručením omezeným

Pokud praktický lékař podnikající jako fyzická osoba zvažuje, jestli má přejít na jinou formu podnikání v podobě společnosti s ručením omezeným, měl by zvážit různé aspekty, které jsou u dané formy specifické. Pro přehled je vyhotovena tabulka 2.1 Základní rozdíly podnikání fyzické osoby a s. r. o., ve které jsou shrnuty nejpodstatnější rozdíly fyzických a právnických osob. V další kapitole budou vymezeny rozdíly v účetních a daňových aspektech.

2.4.1 Právní aspekty podnikání fyzických a právnických osob

Z pohledu založení podnikání fyzické osoby se jedná o relativně jednoduchou záležitost. Většina fyzických osob podniká na základě živnostenského oprávnění, proto podává žádost o podnikání na živnostenský úřad, kde jim může na počkání úředník živnost schválit, a tímto okamžikem začíná podnikat. Je nutné dodržet veškeré základní, všeobecné i zvláštní podmínky. Náročnější postup má při založení a vzniku společnost s ručením omezeným, protože se nejprve musí v rámci založení sepsat společenská smlouva nebo zakladatelská listina. Do společnosti se musí vložit povinné vklady pro nakumulování základního kapitálu a další činnosti, potřebné k založení. Zápisem do obchodního rejstříku podnikání vzniká.

Společnost s ručením omezeným povinně tvoří orgány společnosti (§ 44 ZOK) – valnou hromadu, jednatele a popřípadě dozorčí radu. V podnikání fyzické osoby všechny tyto funkce zastává sám podnikatel, musí však počítat s tím, že za závazky společnosti ručí celým svým majetkem, včetně osobního. Proto se mnoho podnikatelů rozhoduje zakládat s. r. o. nebo na tuto právní formu přejít, protože u s. r. o. je ručení omezené do výše nesplaceného vkladu, který je zapsán v obchodním rejstříku. Sama společnost ručí za své závazky.

Jelikož fyzická osoba ručí za závazky neomezeně, jedná svým vlastním jménem. V případě, kdy potřebuje zastoupení (z osobních důvodů nebo proto, že nesplňuje některé

požadavky pro výkon činnosti), může si sjednat na někoho plnou moc. U právnických osob je vždy stanovena nějaká pověřená osoba nebo více osob.

Neomezené ručení u fyzických osob má tu výhodu, že není potřeba tvořit základní kapitál anebo do podnikání vkládat určitou finanční částku. Jiná situace nastává u právnických osob. Společníkům vzniká vkladová povinnost, která je ve výši minimálně 1 Kč.

Pokud se fyzická osoba rozhodne převést svůj podnik na jinou osobu, je to komplikovanější postup než u právnických osob. Tento tzv. „převod“ se uskutečňuje prodejem majetku a převodem dluhů, protože faktický převod fyzické osoby není možný. Musí vzniknout nová fyzická osoba. Pokud se ovšem společník v s. r. o. rozhodne prodat svůj obchodní podíl, může tak učinit. Prodej obchodního podílu může být osvobozen od daně v případě splnění dvou kritérií, a to splnění časového testu 5 let a pořízení majetku pouze z finančních prostředků osobního vlastnictví. Pokud by byl majetek pořízen z obchodního majetku, tedy z peněz společnosti, tento prodej není osvobozen od zdanění. Ve většině případů znamená prodej právnické osoby vyšší prodejní cenu než u fyzické osoby.

Nastane-li případ, že podnikající fyzická osoba zemře, ukončuje se podnikání takovéto osoby. Je ale možné, aby bylo podnikání zděděno. Tímto vznikne nový podnikatelský subjekt, nahrazující ten předešlý. Existuje ale výjimka podle § 13 ŽZ, ve které je možné pokračování v provozování živnosti při úmrtí podnikatele, než bude ukončeno dědické řízení. V případě úmrtí společníka ve společnosti s ručením omezeným není ohrožena existence společnosti, protože jeho podíl je převoditelný podle § 42 ZOK na právního zástupce nebo přechází na dědice.

2.4.2 Specifické rozdíly u lékařů jako fyzických a právnických osob

V lékařské oblasti existují ještě některá další specifika, zejména při převodu zavedené lékařské praxe. U fyzických osob je nutné vyhlášení výběrového řízení na nového kandidáta na krajském úřadě podle místa bydliště. Je to zdlouhavý proces, ve kterém se musí zohlednit všichni kandidáti, i když má lékař již vybraného nástupce. Pokud je nový zástupce vybrán speciální komisí, která se skládá mimo jiné i ze zástupců zdravotních pojišťoven, je proveden úplatný převod majetku a závazků fyzické osoby.

Vzniká zde problém se smlouvami se zdravotními pojišťovnami, které má praktický lékař uzavřené na vlastní jméno jako fyzická osoba. Na základě těchto smluv lékař získává podstatnou část svých finančních prostředků v rámci poskytování zdravotnických služeb v rámci tzv. kapitačních plateb, které jsou charakterizovány v kapitole 3.3.1 Vyúčtování kapitačních plateb.

Zásadním problémem je, že zánikem fyzické osoby zanikají i smlouvy se zdravotními pojišťovnami a musejí se uzavřít smlouvy nové. Na rozdíl od převádění lékařské praxe, která je obchodní společností, například společností s ručením omezeným, se obchodní podíl převádí libovolně a smlouvy se zdravotními pojišťovnami zůstávají zachovány, protože jsou sepsány ne na fyzickou osobu, ale na společnost s ručením omezeným, a tudíž v případě odchodu nebo úmrtí praktického lékaře jako společníka smlouvy nezanikají.

Tab. 2.1 Základní rozdíly podnikání fyzické osoby a s. r. o.

Fyzická osoba – OSVČ	Společnost s ručením omezeným
jednodušší při založení a vzniku	náročnější postup při zakládání a vzniku
netvoří orgány společnosti	povinnost vytvářet orgány společnosti
ručení za závazky neomezené – celým svým majetkem	ručení omezené – do výše nesplaceného vkladu, společníci neručí za závazky společnosti
jedná svým jménem, pokud nemá sjednanou na někoho plnou moc	za společnost vždy jedná nějaká pověřená osoba nebo více osob, libovolný název
nemá vkladovou povinnost	povinnost vložení základního kapitálu
převedení na jinou osobu komplikovanější, např. prodej je zdanitelný příjem, darování	převod obchodního podílu nejjednodušší, nad 5 let osvobozen od zdanění
smrtí podnikatele podnikání zaniká	smrtí vlastníka společnost nezaniká
Specifické rozdíly u lékařů	
nutnost vyhlášení výběrového řízení při převodu na jiného lékaře	vlastník (lékař) převádí svůj obchodní podíl libovolně
není zaručen převod smluv se zdravotními pojišťovnami na nového vlastníka	jistota převedení smluv se zdravotními pojišťovnami na nového vlastníka

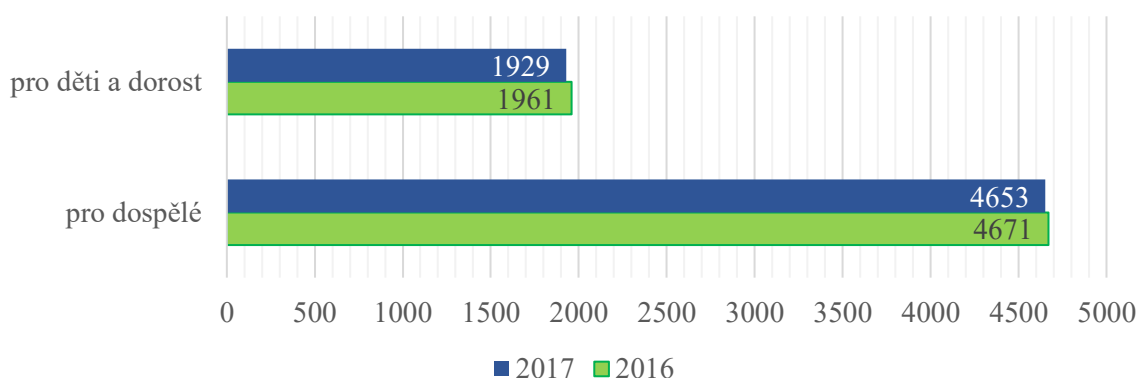
Zdroj: Jeleníková (2012), vlastní zpracování

3 Specifika účetnictví praktických lékařů

Jako každý jiný ekonomický subjekt, i praktický lékař se snaží dosáhnout zisku z rozdílů výnosů a nákladů nebo toho, aby jeho příjmy byly vyšší než výdaje. Řídí se stejnými právními předpisy jako ostatní, s tím rozdílem, že jejich povolání má některá specifika, která běžný podnikatelský subjekt řešit nemusí. Přece jen vykonávání tohoto povolání je možno považovat za náročné poslání, protože lékaři se starají o zdraví a pohodu svých pacientů. Získání vysokoškolského vzdělání je pouhou vstupenkou do začlenění v lékařské obci, po jejím absolvování musí lékař získat atestaci, tj. způsobilost k výkonu povolání v konkrétní oblasti. Praktického lékaře pro děti a dorost se bude týkat atestace z pediatrie nebo všeobecného praktického lékařství.

Počet zdravotnických zařízení praktických lékařů dle Národního registru poskytovatelů zdravotních služeb ČR (uveden v grafu 3.1 Počet ordinací praktických lékařů v letech 2017 a 2016) meziročně poklesl u praktických lékařů pro dospělé o 38 ordinací a pro děti a dorost o 32 ordinací. Tento vývoj je dán nízkým počtem absolventů, kteří by lékařskou praxi vykonávali, odchodem lékařů do penze nebo odchodem do zahraničí za vyššími výdělky.

Graf 3.1 Počet ordinací praktických lékařů v letech 2017 a 2016

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, vlastní zpracování

3.1 Formy záznamu podnikatelských činností

Mezi způsoby vykazování ekonomických činností patří vedení účetnictví nebo daňové evidence. Jedná se o dva velice odlišné přístupy, protože v účetnictví účtujeme o stavu a pohybu majetku včetně jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, rovněž i o nákladech a výnosech a výsledku hospodaření, který získáme rozdílem výnosů a nákladů (Skálová a kol., 2018).

Oproti tomu principem **daňové evidence** jako jiného způsobu vykazování podle Hakařová (2016) je průkazná oddělená evidence příjmů a výdajů nejčastěji v peněžním deníku

a v pomocných knihách k daňové evidenci, např. kniha pohledávek, kniha dluhů, karty dlouhodobého majetku, skladové karty, mzdová agenda atd. Daňovou evidenci mohou vést pouze fyzické osoby, které podnikají na základě živnostenského podnikání nebo jiného oprávnění podle zvláštního právního předpisu.

Právní úprava vedení daňové evidence je uvedena v § 7b ZDP, nicméně pro formu vedení daňové evidence žádná úprava neexistuje, proto si podnikatel (fyzická osoba) může zvolit libovolný způsob tak, aby to pro něj byl přehledný zdroj informací o vlastní podnikatelské činnosti. Důležité je, aby byl splněn hlavní cíl popsany výše o oddělené evidenci a aby byly správně stanoveny daňové a nedaňové příjmy a výdaje, které jsou nezbytné pro stanovení základu daně z příjmů fyzických osob.

Existuje několik možností, jak lze daňovou evidenci vést. Podnikatel může evidovat všechny skutečně proběhlé transakce (příjmy, výdaje, majetek, dluhy...) a vede peněžní deník a s tím související pomocné knihy nebo může uplatňovat výdaje procentem z příjmů (§ 7 odst. 7 ZDP). Pro podnikatele to znamená, že vede záznamy o příjmech, eviduje pohledávky vzniklé z jeho podnikání a majetek, ale jen ten, který lze odepisovat. Pokud by byl podnikatelem plátce DPH, musí vést i tuto evidenci a podávat daňová přiznání s kontrolním hlášením finančnímu úřadu (Hakalová, 2016).

Pro rok 2018 jsou stanoveny jiné maximální částky pro uplatňování výdajů procentem z příjmů (viz příloha č. 1 Výdaje uplatňované procentem z příjmů). Praktický lékař vykonává samostatnou činnost poskytování zdravotních služeb, a pokud by se rozhodl uplatňovat výdajový paušál, mohl by uplatnit 40 % maximálně však 400 000 Kč z příjmů.

Výstupem daňové evidence se na podkladě inventarizace stává nejčastěji Přehled o příjmech a výdajích a Přehled o majetku a závazcích, které jsou součástí přílohy k daňovému přiznání fyzických osob.

Osoby, které mají povinnost vést **účetnictví**, nesou označení účetní jednotky. Podle Brychta (2018) jsou jimi zejména (§ 1 odst. 2 ZoÚ) právnické osoby se sídlem na území České republiky a fyzické osoby:

- zapsané jako podnikatelé v obchodním rejstříku,
- jejichž obrat přesáhl za bezprostředně dvanáct předcházejících měsíců částku 25 mil. Kč,
- ostatní podnikatelé FO, kteří jsou společníky ve společnosti, pokud alespoň jeden ze společníků je účetní jednotka,
- kterým to ukládá zvláštní právní předpis.

Tyto účetní jednotky se dále rozlišují podle velikosti s ohledem na tři daná kritéria. K tomuto účelu slouží kategorizace účetních jednotek. Podle Pilařová (2018) se účetní jednotky rozdělují do čtyř skupin podle tří kritérií, která se zjišťují z účetních závěrek podle § 1b ZoÚ na mikro, malé, střední a velké účetní jednotky.

Rozhodují tři kritéria pro zařazení do určité skupiny účetní jednotky, viz tabulka 3.1 Kategorizace účetních jednotek. Prvním kritériem je suma netto aktiv zjištěná z rozvahy, dále roční úhrn čistého obratu a průměrný přepočtený počet zaměstnanců za účetní období. Aby mohla být účetní jednotka do kategorie zařazena, musí splňovat alespoň dvě z uvedených kritérií pro danou kategorii.

Tab. 3.1 Kategorizace účetních jednotek

Účetní jednotka	Aktiva celkem	Roční úhrn čistého obratu	Průměrný počet zaměstnanců
Mikro	do 9 mil. Kč	do 18 mil. Kč	do 10
Malá	do 100 mil. Kč	do 200 mil. Kč	do 50
Střední	do 500 mil. Kč	do 1 000 mil. Kč	do 250
Velká	více než 500 mil. Kč	více než 1 000 mil. Kč	více než 250

Zdroj: (Skálová a kol., 2018, s. 12), vlastní zpracování

Strouhal (2018) tvrdí, že na kategorizaci účetních jednotek navazuje i rozsah účetní závěrky, kterou mají všechny účetní jednotky povinnost sestavovat. Povinnost sestavovat tyto účetní výkazy je vymezena v § 18 ZoÚ a podle McKeith (2013) je potřeba této regulace zejména proti neuvedení všech finančních informací o společnosti, které by mohlo zkreslit její vnímání pro okolí, tzv. „stakeholdery“¹⁸.

Účetní závěrka je nedílný celek tvořený účetními výkazy, kterými jsou rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha k účetní závěrce, která vysvětluje a doplňuje významné informace, popřípadě přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. Účetní závěrka se sestavuje za jedno účetní období (§ 3 ZoÚ), tím může být kalendářní rok nebo hospodářský rok, který začíná jiným měsícem, než je leden, a to prvním dnem tohoto měsíce.

Vzhledem k tomu, že lékaři jako účetní jednotky většinou nedosahují vysokých celkových aktiv, rovněž ani vysokého ročního úhrnu čistého obratu a většinou mají jen několik zaměstnanců, stávají se mikro nebo malými účetními jednotkami.

Ne každá účetní jednotka sestavuje všechny účetní výkazy. Účetní závěrku malých a mikro účetních jednotek, které nemají povinnost auditu, tvoří rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha k účetní závěrce (Strouhal, 2018). Rozvahu ve zkráceném rozsahu sestavují obě účetní jednotky, mikro účetní jednotka na úrovni velkých písmen abecedy a malá účetní

¹⁸ Dle McKeith (2013) se za stakeholdery považují hlavní uživatelé účetní závěrky a patří mezi ně investoři, věřitelé, dodavatelé, zaměstnanci, zákazníci, vlastníci, jiné organizace a veřejnost.

jednotka úrovni písmen abecedy a římských čísel. Obchodních společností se týká sestavování výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu¹⁹ (druhové nebo účelové členění) bez ohledu na to, do jaké kategorie účetních jednotek patří. Tudiž i mikro a malá účetní jednotka, ale ty nemají povinnost tento výkaz zveřejňovat. Neauditovaná mikro a malá účetní jednotka sestavuje přílohu²⁰ k účetní závěrce ve zkráceném rozsahu s uvedením pouze základních informací o účetní jednotce.

3.2 Právní předpisy a členství v lékařské oblasti

Činnost praktických lékařů je vymezena v zákoně č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zkráceně zákon o zdravotních službách). Definuje základní zdravotní služby a formy zdravotní péče. Tento zákon se zabývá postavením pacienta a jiných osob v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb, a také postavením poskytovatelů zdravotních služeb²¹.

Podle zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta je praktickým lékařům udělována odborná a specializovaná způsobilost k výkonu lékařského povolání.

Praktický lékař pro děti a dorost se dále musí řídit ostatními vyhláškami a směrnicemi Ministerstva zdravotnictví ČR, týkajícími se poskytování zdravotních služeb, jako je například vyhláška č. 56/2012 Sb., o preventivních prohlídkách nebo vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, která souvisí s novým evropským nařízením ohledně ochrany osobních údajů, kterému se práce rovněž věnuje v kapitole 3.6 GDPR neboli ochrana osobních údajů.

3.2.1 Česká lékařská komora

Každý lékař má povinnost být členem České lékařské komory (ČLK), která sdružuje všechny lékaře na území České republiky a dohlíží na jejich činnosti, aby své povolání vykonávali odborně. Podle Vlčková (2011) je Česká lékařská komora samosprávná nepolitická organizace, sdružující všechny lékaře. Jejím členem musí být každý lékař, který

¹⁹ Ve zkráceném rozsahu se sestavování výkazu zisku a ztráty týká mikro účetních jednotek, které nejsou obchodní společnosti a nemají povinnost auditu.

²⁰ Slouží k bližšímu vysvětlení a doplnění informací v rozvaze a výkazu zisku a ztráty, a to zejména důležitých položek, např. informace o dlouhodobých závazcích, poskytnutých nebo přijatých úvěrech a zápůjčkách, informace o významných položkách nákladů a výnosů, průměrném počtu zaměstnanců atd (Martínková, 2016).

²¹ Podle § 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách poskytovatelem zdravotních služeb se rozumí fyzická nebo právnická osoba, která má oprávnění k poskytování zdravotních služeb podle tohoto zákona.

vykonává na území České republiky lékařské povolání v léčebné a preventivní péči. Řídí se zákonem č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře podle usnesení České národní rady.

Základními činnostmi ČLK je zejména vedení Registru lékařů²², podpora celoživotního vzdělávání lékařů (např. formou vzdělávacích kurzů, zajištění spravedlivého ohodnocení práce, udělování a zamítnutí lékařských licencí, spolupracuje se státními orgány ČR nebo se podílí na přípravě novel některých zákonů, např. zákona o vzdělávání lékařů (Kubek, 2017).

3.2.2 Sdružení praktických lékařů České republiky

Sdružení praktických lékařů České republiky (SPL ČR) je dobrovolnou profesní organizací, která sdružuje praktické lékaře za účelem hájení jejich profesních zájmů. V případě naší praktické lékařky pro děti a dorost²³ existuje i Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost České republiky (SPLDD ČR). Členství vzniká podáním přihlášky a zaplacením členského příspěvku.

3.2.3 Právní předpisy pro účetní a daňovou oblast při vedení účetnictví

Pro lékaře, kteří vedou účetnictví, je podstatným právním předpisem zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví včetně vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví pro účetní jednotky, které jsou podnikateli a účtují v soustavě podvojného účetnictví. Účetní oblast ovlivňují i České účetní standardy pro podnikatele, kteří účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb.

Jako každý soukromý podnikatelský subjekt, i praktičtí lékaři se musejí řídit zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, týká se jich daň z příjmů fyzických osob v případě podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná podle § 7 Příjmy ze samostatné činnosti dle ZDP a daň z příjmů právnických osob, pokud praktický lékař založil některou z dostupných forem obchodní korporace (nejčastěji společnost s ručením omezeným).

Daň z přidané hodnoty se týká praktického lékaře pouze tehdy, stane-li se plátcem daně z přidané hodnoty podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (např. § 58 zdravotní služby a dodání zdravotního zboží). Důvodů může nastat hned několik, ten nejčastější je překročení limitního obrátu 1 mil. Kč za zdaňovací období. Praktický lékař se ovšem může rozhodnout stát se plátcem DPH i dobrovolně, pokud by mu z toho plynuly

²² Obsahuje osobní údaje lékařů a u praktických lékařů u údaje o jejich ordinaci. Registr lékařů je přístupný na internetových stránkách www.registrlekaru.cz.

²³ „Pod pojmem praktický lékař pro děti a dorost se rozumí ambulantní dětský lékař, který je oprávněn poskytovat primární léčebně preventivní zdravotní péči dětem na celém území České republiky“. (Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost ČR, 2015)

výhody v podobě vyšší daně na vstupu než na výstupu nebo by daň na vstupu byla významná částka. Většina praktických lékařů ovšem plátcí DPH nejsou.

3.3 Typické účetní operace praktických lékařů a jejich záznam

Tato kapitola se blíže zaměří na jednotlivé oblasti v účtování u praktického lékaře pro děti a dorost, které budou podrobněji rozvinuty na případové studii v praktické části diplomové práce. Jedná se o nejčastější a v praxi osvědčený způsob, jak lze účetnictví vést. Vedení účetnictví i daňové evidence má pro praktické lékaře některé zvláštnosti, kterými se odlišuje od vedení účetnictví v jiných oborech podnikání a ty jsou zde uvedeny.

Součástí jsou odkazy na přílohy této diplomové práce, ve kterých se nachází konkrétní účetní doklady a sestavený účtový rozvrh na úrovni 5. a 6. účtové skupiny (příloha č. 4 Účtový rozvrh praktického lékaře). Nejprve se práce bude věnovat typickým operacím v rámci přijatých a vydaných faktur, které budou blíže rozvinuty o vyúčtování kapitačních plateb od zdravotních pojišťoven, ve kterých je důležité analyticky rozčlenit jednotlivé výnosové účty. Rovněž budou uvedeny specifické účetní operace v pokladně a na bankovním účtu.

Pohyby peněz v hotovosti se evidují pomocí **příjmových a výdajových pokladních dokladů** na účtu 211 – Pokladna, které praktický lékař využívá velice často například oproti ostatním podnikatelským subjektům, které využívají hlavně bezhotovostní platební styk. Na vrub účtu 211 se účtují pokladní doklady příjmové a ve prospěch pokladní doklady výdajové.

Ve výdajových pokladních dokladech se u praktického lékaře vyskytují zejména mzdy na dohody o provedení práce a o pracovní činnosti (DPČ, DPP), pokud lékař těmto zaměstnancům vyplácí mzdu v hotovosti. Mzda na hlavní pracovní poměr se většinou vyplácí z bankovního účtu. Dále nákup PHM v hotovosti, pokud má lékař v obchodním majetku zařazeno vozidlo (pokud je nákup PHM platební či kreditní kartou, buď se zaúčtuje jako faktura přijatá, anebo se pouze doloží k výpisu z bankovního účtu), opravy a udržování (např. vozidla v obchodním majetku, vyšetřovacího lehátka, ...), praní pracovních oděvů, nákup kancelářských potřeb (prací potřeby, toner do tiskárny, papíry, pokladní doklady atd.), vyúčtování služebních cest zaměstnancům podle cestovních příkazů, a další.

Příjmové pokladní doklady jsou u praktických lékařů vystavované mnohem častěji, protože pacienti platí za výkony provedené lékařem, které nehradí zdravotní pojišťovna, v hotovosti. Praktický lékař vykonává ošetření pacientů, očkování, podání léků. Dále podává zprávy o zdravotním stavu, vystavuje posudky, výpisy ze zdravotních karet, dává lékařská potvrzení o způsobilosti k určitým činnostem (řidičský průkaz, letní brigáda, ...). Tyto služby

se považují za neosvobozené od DPH, takže je vhodné je sledovat, aby nedošlo k překročení limitního obrátu pro povinnost stát se plátcem DPH. V těchto případech je opět při účtování vhodná analytická evidence. Měly by se rozdělit úkony, ve kterých lékař pacientovi aplikuje některý lék a ostatní administrativní úkony, například:

- aplikace léků ve prospěch účtu 602.20 a na vrub 211,
- ostatní tržby z prodeje služeb – potvrzení, výpisy ve prospěch účtu 602.30 a na vrub 211.

Pro většinu podnikatelů je důležité mít zřízený **bankovní účet** u některých z mnoha bank v České republice v rámci svých platebních činností. Bankovní účet se zejména používá k platbě dodavatelských a úhradě odběratelských faktur. Přijatá platba z odběratelské faktury od zdravotních pojišťoven je buď

- částka vyúčtovaná od zdravotní pojišťovny
- nebo úhrada částky z vydané faktury a zároveň i úhrada rozdílu částky z faktury vydané lékařem a vyúčtováním od zdravotní pojišťovny²⁴.

Praktický lékař k provozování své praxe potřebuje zejména nakupovat různý lékařský materiál (obvazy, náplasti, injekce, desinfekci, ubrousky, ...) a léčiva (očkovací látky, běžně dostupné léky z lékárny, ...). Mezi další položky, které lékaři většinou pořizují na **dodavatelskou fakturu**, patří poplatky za internet, mobil, pojištění odpovědnosti za škodu, pojištění firemního vozidla, účastnické poplatky v odborných organizacích nebo poplatky na zdravotnických nebo pediatrických konferencích či školeních.

V případě přijatých faktur se účtuje v 5. účtové třídě – Náklady. Účtování přijatých faktur za lékařský materiál a léčiva je do nákladů na vrub účtu 501 – Spotřeba materiálu oproti účtu 321 – Dluhy z obchodních vztahů. V příloze č. 8 Přijatá faktura na zdravotnický materiál se nachází příklad přijaté faktury na léčiva, která bude blíže specifikována v praktické části této diplomové práce. Je vhodné, aby položky, účtované na tento účet, byly dále rozčleněny podle analytické evidence, například:

- zdravotnický materiál na vrub účtu 501.30,
- léčiva na vrub účtu 501.31.

Na účtu 501 – Spotřeba materiálu se eviduje dále například nákup kancelářských potřeb (např. kancelářský papír, barva do tiskárny, psací potřeby, ...) na vrub účtu 501.10, ostatní položky (např. čisticí prostředky) na vrub účtu 501.40, nákup PHM na vrub účtu 501.50, které se dále může členit podle jednotlivých aut nebo nakupovaného druhu

²⁴ Tento postup je uplatňován pouze v případě plateb od Všeobecné zdravotní pojišťovny. Zdravotní pojišťovna nejprve uhradí nárok lékaře z vystavené faktury a poté uhradí zbylou částku.

pohonné hmoty (benzin, nafta, plyn) a nedaňové položky, které nesouvisí s podnikatelskou činností na vrub účtu 501.90 atd.

Náklady spojené s členstvím v organizaci SPLDD ČR (Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost České republiky) nemohou být daňově uznatelné, protože členství není ze zákona povinné, jak je tomu v případě České lékařské komory, ve které je členství povinné, tudíž náklady spojené s členstvím jsou daňově uznatelné. Nepovinné členské příspěvky se účtují na vrub účtu 501.90 a povinné členské příspěvky na vrub účtu 501.40.

V příloze č. 4 Účtový rozvrh praktického lékaře se nachází možná struktura účtového rozvrhu pro 5. účtovou třídu – Náklady a 6. účtovou třídu – Výnosy, které může praktický lékař používat. Účtový rozvrh podrobně rozvádí účty analytické evidence jednotlivých účtů, zejména je důležité rozlišovat plnění od jednotlivých zdravotních pojišťoven týkající se účtové skupiny 60 – Tržby za vlastní výkony a zboží.

3.3.1 Vyúčtování kapitačních plateb

Praktický lékař vykazuje pohledávky v podobě:

- pohledávek vůči zdravotním pojišťovnám – kapitační platby,
- vyúčtování kapitačních plateb od zdravotních pojišťoven
- a pohledávek vůči ostatním subjektům (okresní správa sociálního zabezpečení, jiní odběratelé).

Vůči zdravotním pojišťovnám lékař uplatňuje pohledávky ve formě **vydaných faktur – tzv. kapitačních plateb**, a to každé zdravotní pojišťovně zvlášť. Kapitační platba představuje paušální částku, kterou dostane lékař měsíčně podle počtu pacientů, registrovaných u dané zdravotní pojišťovny bez ohledu na to, zda některého z nich v průběhu měsíce ošetřil, a za provedené výkony v daném měsíci. Kapitační platby tvoří většinu příjmů lékaře, protože je v nich obsažena značná část lékařem poskytovaných služeb. Výkony zahrnuté²⁵ do kapitační platby zdravotnické zařízení samostatně nevykazuje (Chrobáková, 2009).

Aby mohl praktický lékař dávky po zdravotní pojišťovně požadovat, musí žádat zvlášť každou zdravotní pojišťovnu, u které má vedené své pacienty. Pokorná (2013) tvrdí, že účtování pohledávek vůči zdravotním pojišťovnám, včetně vyúčtování péče, tvoří stěžejní část jejich činnosti, protože z těchto pohledávek získává peněžní prostředky za své poskytnuté služby pacientům. K výpočtu kapitační platby praktický lékař využívá speciální počítačový

²⁵ Mezi výkony zahrnuté do kapitačních plateb patří například preventivní nebo cílené vyšetření, některé druhy očkování, ošetření ran atd.

program²⁶, do kterého zadá údaje a výsledná kapitační dávka se mu za každou jednotlivou pojišťovnu vygeneruje. Lékař může odesílat vyúčtování dávek pomocí webových portálů jednotlivých pojišťoven, ve které lékař elektronicky žádá o vyúčtování, nebo moderní lékařské programy již umožňují odesílat tyto požadavky přímo z lékařského programu.

Ve většině případů se lékař snaží, aby jeho vyúčtovaná částka byla stejná nebo o něco málo menší, než mu potom zdravotní pojišťovna ve vyúčtování přizná, protože by záporný rozdíl musel doplatit nebo by mu byl odečten v následujícím vyúčtování.

Vyúčtování od zdravotních pojišťoven se nachází mezi vydanými fakturami proto, že tato vyúčtovaná částka náleží lékaři – je to jeho pohledávka. Výše této vydané faktury je dána rozdílem mezi fakturou vydanou lékařem a vyúčtováním od zdravotní pojišťovny. Tento rozdíl může být jak kladný, tak i záporný, v závislosti na tom, jakou částku lékař nárokoval a jak byl s výpočtem přesný. Rozdíly v částkách vznikají v praxi velice často. Mohou vznikat nepřesným nastavením lékařského počítačového programu, který lékař používá k vystavování faktur za své dávky. Vyfakturovaná částka je snížena pro případ, že by za některého pojištěnce zdravotní pojišťovna vyúčtovala menší částku, než kterou si lékař nárokoval. To by znamenalo, že vyfakturovaná částka praktického lékaře bude vyšší, než je poté uznaný nárok vydaný zdravotní pojišťovnou a rozdíl těchto částek by musel lékař vrátit. Tato situace může nastat u Všeobecné zdravotní pojišťovny, protože ta vyplácí kapitační platby ve dvou částkách. Nejprve je to vyfakturovaná částka lékaře, pak vzniklý rozdíl.

Zdravotní pojišťovny zasílají lékařům tzv. validační protokoly či protokoly o zpracování dávek. Jedná se o měsíční přehled rozdílů, které vplynuly z pohledávky a přijaté platby lékařem. Uvádějí se v něm důvody, proč částky nesedí. Pomocí validačního protokolu (protokolu o zpracování dávek) si lékař zjistí, jestli má stále uvedený počet pacientů (Chrobáková, 2009).

Při označování účetního dokladu je vhodné zvolit rozčlenění do několika různých číselných řad, které navazují na konkrétní účetní doklady v přílohách práce. Vydané faktury zdravotním pojišťovnám by mohly nést označení prvního dokladu v řadě VF 1/2018. Ukázkou takového dokladu je příloha č. 5 Vydaná faktura na zdravotní pojišťovnu. Dále vyúčtování od zdravotních pojišťoven může nést označení VF 100 001, které se zaznamenává nezávisle na daném roce nebo účetním období a příklad tohoto vyúčtování je v příloze

²⁶ Jedná se o speciální lékařský program, ve kterém je obsažena elektronicky vedená kartotéka pacientů, vyúčtování dávek zdravotním pojišťovnám, eRecepty a další tiskopisy, týkající se poskytování zdravotních služeb pacientům.

č. 6 Vyúčtování dávek od zdravotní pojišťovny. Ostatní odběratelské faktury mohou nést označení VF 2018/001.

Vydané faktury se obecně evidují na výnosových účtech 6. účtové třídy – Výnosy. Vzhledem k tomu, že zdravotních pojišťoven²⁷ je v České republice sedm a praktický lékař má podepsanou smlouvu o spolupráci více než s jednou zdravotní pojišťovnou, je potřeba vydané faktury zdravotním pojišťovnám oddělit analytickou evidencí, při které vycházíme z účtu 602 – Tržby z prodeje služeb, například v tomto členění:

- účet 602.10 Všeobecná zdravotní pojišťovna (VZP)
- účet 602.11 Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR (ZPMV),
- účet 602.13 Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna (RBP),
- účet 602.14 Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (ČPZP),
- účet 602.15 Vojenská zdravotní pojišťovna (VoZP),
- účet 602.16 Zaměstnanecká pojišťovna Škoda (ZPŠ),
- účet 602.17 Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví (OZP).

Každý občan České republiky musí být veden u některé veřejné zdravotní pojišťovny. Podle Vlčková (2011) je zdravotní veřejné pojištění určeno k úhradě nákladů zdravotní péče a upravuje jej zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Toto pojištění je povinné pro každého občana ČR. V současné době existuje v České republice 7 zdravotních pojišťoven (viz příloha č. 2 Zdravotní pojišťovny v ČR). Nejvíce pojištěnců má VZP a udržuje si tak dominantní postavení na trhu. Mezi větší zdravotní pojišťovny patří ZPMV a ČPZP. Středně velkými zdravotními pojišťovnami jsou OZP a VoZP, mezi nejmenší zdravotní pojišťovny patří RBP a ZPŠ (Křeček, 2017).

3.4 Další specifické oblasti poskytovatelů lékařských služeb

Důležitou oblastí v poskytování zdravotní péče zaujímají elektronické eRecepty, které využívá z praktických důvodů mnoho lékařů, protože šetří čas lékaře i jeho pacientů. Za zmínku stojí i plánované zavedení elektronické evidence tržeb, se kterým naopak většina lékařů nesouhlasí. Proti je i Česká lékařská komora, jelikož většina tržeb praktických lékařů je v podobě vyúčtování od zdravotních pojišťoven, které jsou již evidovány. Lékařské oblasti se

²⁷ Výčet zdravotních pojišťoven působících v České republice, viz kapitola 3.3.1 Kapitální platby vyúčtované zdravotními pojišťovnami.

dále týká i obecné nařízení o ochraně osobních údajů, tzv. GDPR, které zpřísňuje pravidla pro ochranu citlivých údajů o pacientech.

3.4.1 Elektronické eRecepty

Elektronický eRecept je lékařský předpis, který je poskytovatelem zdravotních služeb – lékařem vystavený v elektronické podobě a následně uložený do tzv. Centrálního úložiště elektronických receptů, které zřídil a spravuje Státní ústav pro kontrolu léčiv (Policar, 2017).

Legislativní proces obsahuje dvě etapy zavedení eReceptů, nicméně dobrovolně jej mohou lékaři vystavovat již od roku 2011. V první etapě mají lékaři povinnost vystavovat eRecepty od 1. ledna 2018 podle zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech. Druhá etapa by měla být zavedena 1. ledna 2020 a bude zahrnovat plnohodnotný systém elektronického předepisování.

Povinností každého lékaře je v tomto případě mít připojení k internetu, aby eRecepty mohl pacientům poslat buď pomocí datové (emailové) zprávy, prostřednictvím textové zprávy, aplikací pro pacienty na chytrý telefon nebo osobním předáním papírové průvodky. Tyto možnosti lze kombinovat a pacient si může vybrat. Připojení k internetu může být v některých případech problematické, protože může dojít k výpadku elektrického proudu. V tomto případě mohou přejít lékaři k vystavení klasického papírového receptu.

Cikrt (2017) tvrdí, že ten, kdo používá elektronická zařízení (mobil, počítač, notebook) s připojením k internetu, bude mít přehled o všech svých receptech v detailní podobě pomocí aplikace. V případech, kdy je pacientovi předepisován stále stejný recept, tak vůbec nemusí dorazit do ordinace, stačí, když napíše svému lékaři email a ten mu eRecept vystaví. Ale aby mohl pacient využívat předepisování receptů přes internet, jak už na webových stránkách Státního ústavu pro kontrolu léčiv (www.pacient.erecept.sukl.cz), nebo přes mobilní aplikaci, je potřeba založit si účet k přístupu do systému vydávání eReceptů a pak mu budou poskytnuty přihlašovací údaje.

Doposud nejpoužívanější možností je osobní předání papírové průvodky, na které je uveden tzv. identifikátor eReceptu, který představuje kombinaci čísel a písmen k určení konkrétního elektronického receptu.

3.4.2 Elektronická evidence tržeb

Evidenci tržeb v elektronické podobě upravuje zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb upravující práva, povinnosti a postupy uplatňované při evidenci tržeb. Trčková (2017) uvádí, že vést určitou evidenci byla povinnost už před zavedením EET, nicméně nově je tato

povinnost upravena zákonem. Každý podnikatelský subjekt²⁸ má povinnost vystavit za uskutečněnou tržbu svému zákazníkovi doklad. Podle § 11 odst. 1 ZoÚ jsou účetní doklady průkazné účetní záznamy, které musí obsahovat povinné náležitosti.

Princip EET spočívá v tom, že podnikatel komunikuje online s Finanční správou prostřednictvím zařízení s internetovým připojením, kterou informuje o každé tržbě provedené v hotovosti, kterou uskutečnil v rámci své podnikatelské činnosti. Předtím, než je přijata platba od zákazníka, zašle podnikatel platbu na Finanční správu, která mu vygeneruje unikátní kód (tzv. fiskální identifikační kód), který musí být součástí dokladu, kterou předává svému zákazníkovi (Trčková, 2017).

Povinnost evidence tržeb vstupovala v účinnost pro různé poplatníky ve více etapách (celkem 4 etapy) – EET již byla spuštěna ve dvou tzv. vlnách²⁹. Zavedení EET ve třetí a čtvrté vlně zatím zrealizováno nebylo. Třetí vlna by se měla týkat právě lékařů, právníků nebo zemědělců a čtvrtá vlna řemeslných živností. Pro lékaře měla nabýt účinnost 1. března 2018, ale zavedení se prozatím posunulo. Jak uvádí Patzenbauerová (2018) Ústavního soud rozhodl o odkladu zákona o evidenci tržeb pro třetí a čtvrtou fázi.

Jak tvrdí Morávek (2018), evidence tržeb u soukromých lékařů nezohledňuje jejich specifické postavení. Tito lékaři pracují jako poskytovatelé zdravotních služeb ve smluvním vztahu se zdravotními pojišťovnami, a proto jsou jejich příjmy přesně evidovány. Ve většině případů příjmy lékařů za zdravotnické služby, které nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění³⁰ (např. placené očkování, prohlídka, výpis ze zdravotní karty), jsou marginální oproti tomu, jaké náklady by museli vynaložit na pořízení a provoz EET. Není ani možné zvýšení cen zdravotnických služeb, protože je lékař vázán platnou úhradovou vyhláškou.

3.4.3 GDPR neboli ochrana osobních údajů

Navrátil a kol. (2018) tvrdí, že GDPR představuje nový právní rámec ochrany osobních údajů na území Evropské unie. GDPR znamená anglickou zkratku ze slov General Data Protection Regulation, tedy obecné nařízení o ochraně osobních údajů, které vyšlo v účinnost 25. května 2018 pro celou Evropskou unii. Toto nařízení mělo dlouhou lhůtu k nabytí účinnosti zejména díky novým povinnostem kladeným na subjekty, které

²⁸ Podnikatelské subjekty, které vedou účetnictví, tak i jiné samostatně výdělečně činné osoby, které vedou jinou evidenci než účetnictví, jako je daňová evidence nebo pokud uplatňují výdaje stanovené procentem z příjmů.

²⁹ . První vlna byla zavedena 1. prosince 2016 a týkala se ubytovacích a stravovacích služeb. Druhá vlna byla zavedena 1. března 2017 a týkala se podnikatelů provozujících maloobchodní a velkoobchodní činnost, včetně e-shopů a lékáren.

³⁰ . „Z praktického hlediska by zavedení povinnosti EET u většiny soukromých lékařů totiž nemohlo přinést žádný finanční efekt ve smyslu zvýšení výběru daní.“ (Kubek, 2017, s. 12)

zpracovávají osobní údaje³¹. Z velké části nahrazuje a doplňuje český zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, který se ovšem vydáním tohoto nařízení nezrušuje a nechává zároveň dostatečný prostor pro začlenění vlastní národní úpravy, které nesmí být s tímto v rozporu. Zavedení GDPR u lékařů jako poskytovatelů zdravotních služeb by nemělo znamenat žádné zásadní změny, protože ochrana osobních údajů zejména pacientů a zaměstnanců je již právně regulována.

Lékař se označuje za správce osobních údajů, protože jeho základní činností jako poskytovatele zdravotních služeb je poskytování zdravotní péče a spravování a archivace zdravotnické dokumentace. K porušení zabezpečení osobních údajů může dojít například, pokud do zdravotnické dokumentace nahlédne neoprávněná osoba, rozbije se počítač a data v něm uložená budou zničena, lékař ztratí mobilní telefon, ve kterém měl kontakty na pacienty, archiv se zdravotnickou dokumentací bude zničen v důsledku živelných pohrom, zdravotní sestra přečte výsledky vyšetření pacientovi v čekárně před cizími osobami, lékař pošle výsledky vyšetření na email jiné osobě a další. Pacient má právo na to, aby mu jeho diagnóza byla sdělena v soukromí bez cizích osob.

3.5 Rozdíly účetních a daňových aspektů FO a PO u lékařů

Účetní a daňové aspekty rovněž ovlivňují, jakou právní formu praktický lékař zvolí a také, jestli je pro něj výhodnější vést daňovou evidenci pro její snadnost nebo komplexnější formu vykazování – účetnictví. Pro přehled je vyhotovena tabulka 3.2 Základní rozdíly účetních a daňových aspektů FO a PO, ve které jsou shrnuty nejpodstatnější rozdíly u podnikání fyzických a právnických osob.

3.5.1 Účetní aspekty forem podnikání

Výhodou fyzických osob je, že se můžou rozhodnout, zda povedou daňovou evidenci, vycházející ze zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, nebo účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, pokud nemají povinnost vést účetnictví. Oproti tomu nevýhodou společnosti s ručením omezeným může být pro některé povinnost vedení účetnictví už od jejího založení podle § 1 ZoÚ, kterou podnikající fyzická osoba zpravidla neměla. Účetní jednotky vedoucí účetnictví sestavují a zveřejňují povinně komplexní účetní závěrku, která se skládá z účetních výkazů a obsahuje podrobné informace o účetní jednotce. V daňové evidenci podnikatelé nemají povinnost sestavovat daňovou závěrku ani jiné výkazy.

³¹ Osobním údajem se rozumí jakákoliv informace, která se dá přiřadit ke konkrétní fyzické osobě a je nutné rozlišovat, jak je tato informace významná vzhledem k možnému zneužití (Krupová, 2018). Zpracováním osobních údajů se rozumí operace, která je prováděna s osobními údaji, zejména shromažďování, zaznamenání na nosiči informací, uspořádání, uložení, použití, šíření údajů včetně jakékoli manipulace (Jouza, 2018).

Obě možnosti záznamu podnikatelských činností vycházejí z jiného základu, protože daňová evidence odděleně eviduje příjmy a výdaje, u kterých je důležité rozlišování na daňové a nedaňové položky, evidují se závazky a pohledávky. Účetnictví zaznamenává údaje podvojnými zápisy o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, nákladů, výnosů. Musí stanovovat výsledek hospodaření, který je rozdílem výnosů a nákladů. Ty se v daňové evidenci nevyskytují, protože se evidují peněžní toky, tedy skutečný příjem nebo výdaj. Na rozdíl od daňové evidence se v účetnictví vykazuje náklad nebo výnos bez ohledu na to, zda byl příjem nebo výdaj uskutečněn.

V daňové evidenci se zdanitelný příjem nebo výdaj, který vstupuje do výpočtu daňové povinnosti, odvíjí od skutečně obdržených nebo vynaložených finančních prostředků, které souvisí s dosažením, udržením a zajištěním zdanitelných příjmů. V účetnictví je rozhodným okamžikem vznik zdanitelného plnění, tedy v okamžiku, kdy je výkon realizován. To znamená, že vznikem výnosu nebo nákladu nemusí být realizován příjem nebo výdaj.

3.5.2 Daňové aspekty forem podnikání

Provozování podnikatelské činnosti s sebou nese i daňovou a odvodovou zátěž, se kterou musí lékař počítat. Nejčastěji jde o daně v podobě daně z příjmů a placení pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, daně z přidané hodnoty, daně silniční a daně z nemovitých věcí.

Praktický lékař podnikající jako osoba samostatně výdělečně činná, zdaňuje své příjmy podle § 7 ZDP, tzn. jako **příjmy** z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti. Pokud ovšem založil lékař obchodní společnost, nejčastěji společnost s ručením omezeným, tak své příjmy zdaňuje jako právnická osoba. Vykazuje své výnosy a náklady, ze kterých zjišťuje výsledek hospodaření. Ten se pak upravuje na základ daně. V takových případech bývá lékař často vedený mimo jiné jako zaměstnanec společnosti a zdaňuje se mu jeho příjem podle § 6 ZDP, tzn. příjem ze závislé činnosti, která je součástí daně z příjmů fyzických osob (Pokorná, 2013).

Sazba daně z příjmů fyzických osob je pro rok 2018 stanovena na 15 % a právnické osoby mají tuto sazbu vyšší, je to 19 % ze základu daně. Při výplatě podílů na zisku ve společnosti podléhá podíl společníka srážkové dani ve výši 15 %, kterou odvádí společnost s ručením omezeným finančnímu úřadu. Vzniká zde jev dvojího zdanění jednoho příjmu, poprvé na úrovni právnické osoby a podruhé u společníka fyzické osoby při výplatě podílu na zisku. Nicméně z tohoto příjmu společnost za společníky neodvádí pojistné, jak je tomu u fyzických osob, u kterých se odvádí pojistné na sociální zabezpečení 29,2 % a zdravotní pojištění 13,5 %.

Odčitatelné položky snižují základ daně, ze které se vypočítá daňová povinnost a slouží jako jeden z možných dobrovolných prostředků daňové optimalizace. U fyzických osob jsou odčitatelné položky uvedeny v § 15 DZP jako nezdanitelné části základu daně spolu s podmínkami jejich uplatnění. Patří mezi ně hodnota bezúplatného plnění (darů), odběru krve nebo orgánů, úroků zaplacených ze stavebního spoření, příspěvek na penzijní připojištění, zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění, zaplacené členské příspěvky oborovým organizacím nebo úhrady za zkoušky, ověřující výsledky dalšího vzdělávání. Pro fyzické i právnické osoby jsou v § 34 ZDP uvedeny další společné položky odčitatelné od základu daně a jsou jimi odečten ztráty za předchozí zdaňovací období, odečet výdajů na výzkum a vývoj nebo výdajů za odborné vzdělávání.

Fyzické osoby mají možnost uplatnění daňových slev pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob podle § 35ba ZDP. Další možností snížení daňové povinnosti u fyzických osob v případě, že vychovávají děti ve společně hospodařící domácnosti, je daňové zvýhodnění na vyživované děti podle § 35c ZDP (viz příloha č. 3 Slevy na dani a daňové zvýhodnění pro poplatníky daně z příjmů FO, platné pro rok 2018). Právnické i fyzické osoby mají podle § 35 ZDP možnost snížit si daňovou povinnost o slevy na dani v případě zaměstnávání zaměstnanců se zdravotním postižením.

Pojistné na všeobecné **zdravotní pojištění** a pojistné na **sociální zabezpečení** a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti musí lékař odvádět v případě podnikání jako fyzická osoba za sebe jako podnikatele a v případě, že je jako vlastník ve společnosti také zaměstnán. Odvodovou povinností je lékař zatížen, pokud má zaměstnance. Odvody, které se za zaměstnance odvádí, se vypočítají z vyměřovacího základu v členění na pojistné hrazené zaměstnavatelem, pojistné sražené zaměstnanci a odváděné zaměstnavatelem.

Pojistné na sociální zabezpečení je hrazeno dohromady za všechny zaměstnance. Za zaměstnance se odvádí 34 % z vyměřovacího základu. Pojistné sražené zaměstnanci ze mzdy je 6,5 % na důchodové pojištění a odváděné zaměstnavatelem 25 %³². Jako osoba samostatně výdělečně činná je povinna odvádět důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, dobrovolné je nemocenské pojištění a peněžitá pomoc v mateřství (Hakalová, 2016). Rozlišuje se výdělečná činnost hlavní a vedlejší. Odvody jsou ve výši 29,2 % (28 % důchodové pojištění, 1,2 % příspěvek na státní politiku zaměstnanosti) z vyměřovacího základu za rozhodné období³³, který tvoří 50 % z kladného rozdílu mezi dosaženými příjmy

³² Skládá se ze 2,3 % na nemocenské pojistné, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti.

³³ Rozhodným obdobím se rozumí kalendářní rok.

a výdaji vynaloženými na podnikatelskou činnost. Současně ale nesmí být tento vyměřovací základ nižší než zákonem stanovené minimum³⁴.

V případě zaměstnanců odvádí zaměstnavatel zdravotní pojišťovně, ve které je zaměstnanec přihlášený, celkem 13,5 % (4,5 % je sraženo zaměstnanci a 9 % hradí zaměstnavatel). Je-li pojistným zatížena osoba samostatně výdělečně činná, odvádí zdravotní pojišťovně 13,5 % ze svého vyměřovacího základu.

Při platbě pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, které hradí fyzická osoba za sebe a za své zaměstnance, se vynaložené výdaje na toto pojistné nezahrnují do základu daně. Naopak právnické osoby mohou z mezd svých zaměstnanců takto sražené pojistné daňově uznat, ale pouze v případě, pokud bylo řádně za zaměstnance zapláceno.

Daň z přidané hodnoty je rovněž nutno zahrnout do ekonomických činností lékaře. Plátcem DPH se osoba výdělečně činná stane buď dobrovolně, nebo pokud překročí obrát 1 mil. Kč za předchozích 12 kalendářních měsíců. Dalšími způsoby může být pokračováním v podnikatelské činnosti po zemřelém plátcí DPH (§ 6 ZoDPH). V lékařské oblasti jsou plnění jako jsou zdravotnické služby a dodání zdravotního zboží podle § 58 ZoDPH osvobozená bez nároku na odpočet daně (Pokorná, 2013). „*Osvobozena dle zákona o DPH je taková zdravotní služba, která je vymezena zákonem o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytnutí, poskytuje ji poskytovatel zdravotních služeb a jedná se o činnost, která má léčebný cíl nebo chrání lidské zdraví*“. (Pokorná, 2013, s. 32)

Pilařová (2016) tvrdí, že lékaři mohou být plátcí DPH, protože kromě své hlavní činnosti ošetřování pacientů, které jsou osvobozeným plněním, se mohou zabývat i prodejem léčiv. „*Z toho vyplývá, že praktických lékařů se povinnost registrace k dani z přidané hodnoty většinou netýká. Lékař by se mohl stát plátcem z důvodu uskutečňování ekonomických činností, na které se nevztahuje osvobození od daně, například kdyby kromě své soukromé praxe byl provozovatelem lékárny*“. (Chrobáková, 2009, s. 54)

Daň z nemovitých věcí se stává předmětem daňové zátěže lékařů v případech, kdy je lékař vlastníkem nemovitosti (zejména prostory ordinace), ve které uskutečňují své činnosti. Nicméně podle § 9 odst. 1 písm. k č. 6 zákona o dani z nemovitých věcí jsou zdanitelné stavby nebo zdanitelné jednotky, které jsou zdravotnickými zařízeními a jsou využívány čistě k těmto účelům, osvobozeny od daně z nemovitých věcí.

³⁴ Minimální vyměřovací základ je pro rok 2017 stanoven na 84 696 Kč, 2018 na 89 940 Kč a 2019 na 98 100 Kč (Finance.cz, 2019).

Tab. 3.2 Základní rozdíly účetních a daňových aspektů FO a PO u lékařů

Fyzická osoba	Právnícká osoba
může se rozhodnout mezi daňovou evidencí podle ZDP nebo účetnictvím	povinnost vedení účetnictví
daňová evidence – oddělená evidence příjmů a výdajů, závazků a pohledávek; nebo účetnictví	účtování o stavu a pohybu majetku, závazků, nákladů a výnosů a o výsledku hospodaření
daň z příjmů fyzických osob podle § 7 ZDP – sazba 15 % (pro rok 2018)	daň z příjmů právnických osob – sazba 19 % (pro rok 2018)
příjem zdaněn 15% daní z příjmů FO včetně odvodu pojistného na sociální zabezpečení 29,2 % a zdravotní pojištění 13,5 %	podíly na zisku se zdaňují z čistého zisku po zdanění (daň z příjmů právnických osob 19 %) srážkovou daní 15 % - tzv. „dvojí zdanění“
možnost uplatnění daňových slev a daňového zvýhodnění na vyživované děti	slevy na dani omezeny, neexistuje daňové zvýhodnění na vyživované děti
odčitatelné položky mají větší význam	méně možností v uplatnění odčitatelných položek
platba pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění se nezahrnuje do základu daně	mzdy zaměstnanců a zaplacené pojistné hrazené zaměstnavatelem z objemu vyplacených mezd jsou daňovými náklady
zdravotnické služby a dodání zdravotního zboží podle § 58 ZoDPH osvobozená od DPH bez nároku na odpočet daně	
zdravotnická zařízení osvobozena od daně z nemovitých věcí	

Zdroj: Jeleníková (2012), vlastní zpracování

4 Analýza dopadů ze změny formy podnikání u lékařů

Praktická část diplomové práce se zaměřuje na účetní a daňové dopady ze změny formy podnikání z fyzické osoby na právnickou osobu, které budou uvedeny na případových studiích.

V první případové studii se fiktivní fyzická osoba, praktický lékař, rozhoduje pro přechod z podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná na jinou formu podnikání, a to společnost s ručením omezeným. Budou zde uvedeny kroky potřebné k založení společnosti a proveden převod majetku, popřípadě dluhů do společnosti s ručením omezeným pomocí dvou variant, které budou srovnány a vyhodnoceny. Bude doporučena vhodná varianta přechodu na společnost s ručením omezeným pro praktického lékaře.

Ve druhé případové studii se práce věnuje specifickým účtováním praktického lékaře ve společnosti s ručením omezeným. Budou uvedeny typické účetní operace a blíže analyzováno zejména vyúčtování kapitálních plateb se zdravotními pojišťovnami, ze kterých praktickému lékaři plynou jeho příjmy (viz příloha č. 10 Účetní operace praktického lékaře 3/2018). K porovnání bude uveden možný postup evidování v daňové evidenci a následně návrh možné změny v účetním zachycení. Na základě analýzy daňových dopadů budou srovnány daňové povinnosti fyzických a právnických osob a vyhodnoceno, která varianta je pro praktického lékaře výhodnější.

Informace v praktické části diplomové práce vycházejí ze spolupráce s konkrétní praktickou lékařkou. Nicméně údaje, které by mohly identifikovat konkrétní praktickou lékařku, jsou pozměněny.

4.1 Analýza způsobů přechodu na jinou právní formu

Změna formy podnikání zahrnuje zdlouhavý proces, který nelze uspěchat a zahrnuje mnoho kroků. V teoretické části diplomové práce jsou uvedeny možné varianty přechodu v kapitole 2.3.4 Varianty přechodu z podnikání fyzické na právnickou osobu. Pro komparaci a následnou analýzu dopadů na konkrétních údajích byly vybrány tyto dvě varianty:

- založení spol. s r. o. a následný prodej obchodního závodu fyzické osoby do společnosti,
- založení spol. s r. o. a postupný prodej majetku fyzické osoby do s. r. o. při zachování obou forem podnikání.

4.1.1 Případová studie 1: Změna právní formy podnikání na spol. s r. o.

Praktický lékař pro děti a dorost – fyzická osoba MUDr. Petra Navrátilová, bydlištěm v Ostravě, začala podnikat jako osoba samostatně výdělečně činná v roce 2010. Záznam podnikatelské činnosti je realizován formou vedení daňové evidence se sledováním skutečných výdajů a příjmů. Není plátcem DPH. Vedením daňové evidence je pověřena externí účetní firma. Knihami daňové evidence jsou peněžní deník, kniha pohledávek, kniha závazků, karta dlouhodobého hmotného majetku, skladní karta zásob, kniha jízd, mzdové listy zaměstnanců. Zaměstnána je zdravotní sestra na hlavní pracovní poměr a na dohodu o provedení práce uklízečka. Zdravotní pojišťovny, se kterými má lékařka uzavřeny smlouvy, jsou:

- Všeobecná zdravotní pojišťovna (VZP),
- Vojenská zdravotní pojišťovna (VoZP),
- Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (ČPZP),
- Oborová zdravotní pojišťovna (OZP),
- Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR (ZPMV).

K datu 1. 1. 2019 přejde praktická lékařka na jinou právní formu, a to na společnost s ručením omezeným. Od tohoto data začne vést účetnictví podle zákona o účetnictví. V této případové studii bude uvedeno, jaký je nejvhodnější způsob přechodu na s. r. o. právě pro praktické lékaře a jaké kroky mu předcházejí.

Kroky při založení společnosti s ručením omezeným

Níže jsou uvedeny jednotlivé činnosti, které je třeba před přechodem na společnost s ručením omezeným podniknout. Tento proces zahrnuje následující kroky.

Nejprve je třeba si uvědomit a zvážit všechna rizika spojená s přechodem na jinou formu podnikání v tzv. „**přípravné fázi**“, která by praktické lékařce mohla vzniknout. Jednou z možností, jak předejít počátečním problémům při zakládání společnosti, je koupit si od specializované firmy již založenou, tzv. společnost na klíč. Je to nákladnější varianta, ale pro lékaře administrativně a časově výhodná, protože specializovaná společnost zařídí všechny potřebné činnosti a předává vzniklou společnost. Praktická lékařka se rozhodla založit společnost s ručením omezeným sama s využitím rad daňového poradce.

U obou výše zmíněných variant pro přechod se zakládá společnost s ručením omezeným už v průběhu existence fyzické osoby tzv. **zakladatelským právním jednáním**, které má formu veřejné listiny. Je to buď společenská smlouva, nebo v této případové studii zakladatelská listina, protože společnost zakládá jediná osoba – MUDr. Petra Navrátilová.

Veřejná listina musí být sepsána notářem. Před sepsáním smlouvy už musí mít lékařka promyšlený název společnosti (obchodní firmu), kde bude mít sídlo, co je předmětem podnikání, určení jednatele, určení podílů a výši základního kapitálu, doloží výpis z rejstříku trestů. Základními údaji jsou:

- obchodní firma: MUDr. Petra Navrátilová, s. r. o.,
- sídlo společnosti: Opavská 357/85, 720 00 Ostrava Hrabová, zde lékařka doposud měla svoji ordinaci,
- předmět podnikání: poskytování zdravotnických služeb,
- vklad do základního kapitálu: 100 000 Kč.

Aby mohl být vklad vložen do společnosti, je nutné založit **bankovní účet** pro splacení peněžitých vkladů do obchodní společnosti, protože ani jedna varianta přechodu (prodej obchodního závodu nebo postupný prodej majetku) netvoří ani nenavyšuje základní kapitál. Je nutné mít předem založenou společnost s již vytvořeným základním kapitálem. Lékařka si založila účet u společnosti Fio banka, a.s., která nabízí bezplatné zřízení podnikatelského účtu.

Dalším krokem je získání **oprávnění k podnikatelské činnosti** podle zvláštních právních předpisů (zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách), protože poskytování lékařských služeb není považováno za živnostenskou činnost. Tento proces je administrativně náročný a lékařka využila služeb odborníka. Žádost o oprávnění se podává na krajský úřad. Protože získání oprávnění k podnikatelské činnosti u lékařů trvá ze zákona 30 až 60 dní, dočasně se ohlásí společnost jako živnost³⁵ ohlašovací volná u místně příslušného živnostenského úřadu. To zahrnuje vyplnění formuláře tzv. Jednotného registračního formuláře pro právnické osoby. Po ověření splnění podmínek bude společnosti přiděleno identifikační číslo a bude zapsána do živnostenského rejstříku.

Jakmile lékařka získá pro společnost oprávnění k podnikatelské činnosti (v tomto případě dočasné živnostenské oprávnění), podává **návrh na zápis do obchodního rejstříku** k rejstříkovému soudu. Tento krok zahrnuje vyplnění formuláře k zápisu společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku. Formulář může být vyplněn i elektronicky prostřednictvím podatelny Ministerstva spravedlnosti ovšem je nutné mít elektronický podpis. Je potřeba doložit zejména zakladatelskou listinu, doklad o splacení vkladu, doklad o sídle a čestné prohlášení jednatele – lékařky, s úředně ověřenými podpisy a také výpis z rejstříku trestů. Společnost získává výpis z obchodního rejstříku.

³⁵ Například s předmětem podnikání Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 ŽZ.

Společnost získala oprávnění k poskytování zdravotních služeb dne 1. 2. 2019, a tím rozšířila předmět svého podnikání. Je nutné učinit změnu zakladatelské listiny sepsanou notářem, kterou schvaluje valná hromada, a podat návrh na zápis změn do obchodního rejstříku.

Společnost s ručením omezeným má povinnost začít **vést účetnictví** od svého vzniku 1. 1. 2019, tedy zápisem v obchodním rejstříku. Záleží na zvolené variantě přechodu (prodej obchodního závodu nebo postupný prodej majetku), jak bude tento krok probíhat uvedený v kapitole 4.1.2 Komparace variant při změně formy podnikání. Obecně je nutné provést inventarizaci majetku a závazků, sestavit účtový rozvrh (příloha č. 4 Účtový rozvrh praktického lékaře), vytvořit vnitropodnikové směrnice a otevřít účetní knihy, ve kterých rozepíše jejich počáteční stavy.

Provede se **převod smluv se zdravotními pojišťovnami a s dodavateli**. Se zdravotními pojišťovnami musí společnost uzavřít nové smlouvy. Co se týče dodavatelů, tak je možné pouze vyhotovit dodatek k uzavřeným smlouvám nebo je sepsat nové. Aby mohla praktická lékařka smlouvy se zdravotními pojišťovnami uzavřít, v té době již musí mít společnost založenou, patřičně vybavenou ordinaci a splňovat veškeré hygienické požadavky na provozování činnosti. Může se ale stát, že zdravotní pojišťovna smlouvu nebude chtít uzavřít z důvodu kapacitních, např. že v dané lokalitě už je několik stejně specializovaných lékařů. MUDr. Petra Navrátilová smlouvy získala.

V návaznosti na zápis společnosti do obchodního rejstříku vzniká povinnost **registrace** k místně příslušnému finančnímu úřadu **k dani z příjmů** právnických osob. Jako doklad slouží výpis z obchodního rejstříku.

Lékařka bude zaměstnávat zdravotní sestru na hlavní pracovní poměr a uklízečku na dohodu o provedení práce. Zdravotní sestru jako **zaměstnance** je potřeba **registrovat u následujících institucí**: je nutné podat registraci k její zdravotní pojišťovně podle zákona o veřejném zdravotním pojištění, registraci vůči České správě sociální zabezpečení dle zákona o nemocenském pojištění a registraci k dani z příjmů ze závislé činnosti u místně příslušného finančního úřadu.

4.1.2 Komparace variant při změně formy podnikání

Společnost s ručením omezeným již existuje. V této části se navazuje na výše uvedené kroky založení společnosti s ručením omezeným. Zejména co se týká převodu majetku a závazků, u kterých je provedena inventarizace uvedená v příloze č. 9 Inventarizace majetku a závazků ve společnosti. Pro komparaci byly vybrány dvě z mého pohledu vhodné varianty (kapitola 2.3.4 Varianty přechodu z podnikání fyzické na právnickou osobu), a to:

- A. možnost prodeje obchodního závodu do společnosti s ručením omezeným,
- B. postupný prodej majetku fyzické osoby do společnosti s ručením omezeným.

A. Založení spol. s r. o. a následný prodej obchodního závodu fyzické osoby do společnosti

Aby bylo možné prodat obchodní závod, nejprve jej třeba jej ocenit obvyklou cenou na straně prodávajícího (fyzické osoby MUDr. Petry Navrátilové). Již není potřeba znaleckého ocenění, ale pro objektivitu stanovení ceny je doporučováno. Praktická lékařka se rozhodla, že odhad ocenění obchodního závodu fyzické osoby provede s pomocí daňového poradce na základě provedené inventarizace majetku a dluhů.

Tab. 4.1 Hodnota obchodního závodu u fyzické osoby MUDr. Petry Navrátilové

Majetek	Částka	Dluhy	Částka
Dlouhodobý hmotný majetek	76 761 Kč	Krátkodobé závazky (kromě veřejnoprávních)	39 700 Kč
Drobný majetek	98 000 Kč	Dlouhodobý bankovní úvěr	345 000 Kč
Zásoby	35 800 Kč	Závazky vůči zaměstnancům	25 751 Kč
Pohledávky (kromě veřejnoprávních)	278 400 Kč		
Pokladna	8 400 Kč		
Peníze na běžném účtu	1 300 000 Kč		
Celkem	1 797 361 Kč	Celkem	410 451 Kč
Hodnota obchodního závodu = 1 797 361 Kč - 410 451 Kč = 1 386 910 Kč			

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota obchodního závodu je vyčíslena v tabulce 4.1 Hodnota obchodního závodu u fyzické osoby MUDr. Petry Navrátilové na částku 1 386 910 Kč, což tvoří rozdíl mezi hodnotou majetku 1 797 361 Kč a hodnotou dluhů 410 451 Kč (kromě veřejnoprávních pohledávek a závazků – vůči finančnímu úřadu, okresní správě sociální zabezpečení a zdravotním pojišťovnám). Kupní cena obchodního závodu je stanovena na částku 1 400 000 Kč na základě písemné smlouvy o koupi obchodního závodu.

Prodávající MUDr. Petra Navrátilová (podnikatel OSVČ vedoucí daňovou evidenci) zachytí v knize pohledávek prodej obchodního závodu v částce 1 400 000 Kč a následně v peněžním deníku, jakmile přijdou finanční prostředky jako příjem daňový na stejnou částku 1 400 000 Kč. V knize pohledávek se uvede, že je pohledávka uhrazena dne 20. 2. 2019. Tím, že je prodej obchodního závodu fyzické osoby zdanitelným příjmem, zdaňuje se podle § 7 ZDP daní z příjmů fyzických osob v rámci daňového přiznání. Příjem z prodeje obchodního závodu bude zahrnut až v základu daně pro výpočet daně z příjmů fyzických osob a následně pro odvody sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Výsledek z prodeje obchodního závodu je ve výši 13 090 Kč. Jedná se o rozdíl mezi hodnotou majetku sníženou o závazky 1 396 910 Kč a prodejní cenou 1 400 000 Kč. V daňové evidenci lékařky jsou nyní finanční prostředky na bankovním účtu z prodeje obchodního závodu, kterými pokryje ostatní pohledávky a závazky, které nebyly převeditelné a ukončí svoji podnikatelskou činnost, protože již není nutný souběh obou forem podnikání.

Kupující MUDr. Petra Navrátilová, s. r. o. podává návrh na zápis prodeje podniku do obchodního rejstříku na základě smlouvy o prodeji obchodního závodu. V účetnictví zachytí operace spojené s prodejem podle tabulky 4.2 Účtování prodeje obchodního závodu v s. r. o. u kupujícího. Nejprve zaúčtujeme závazek z koupě obchodního závodu v kupní ceně 1 400 000 Kč na základě Smlouvy o prodeji obchodního závodu na vrub účtu 395 – Vnitřní zúčtování a ve prospěch účtu 372 – Dluhy z koupě obchodního závodu. Aby bylo možné zjistit ocenění převzatých majetkových složek podniku z koupi obchodního závodu, převzala praktická lékařka ocenění hodnoty majetku evidované u fyzické osoby. Tímto vzniká oceňovací rozdíl k nabytému majetku, který je rozdílem účetní hodnoty majetku vkládaného do obchodního závodu a výši kupní ceny. Účetní hodnota majetku evidované u fyzické osoby činila 1 386 910 Kč. Prodejní cena obchodního závodu byla stanovená na částku 1 400 000 Kč. Vzniká zde kladný oceňovací rozdíl ve výši 13 090 Kč, který bude zaúčtován ve prospěch účtu 395 – Vnitřní zúčtování a na vrub účtu 097 – Oceňovací rozdíl k nabytému majetku, protože kupní cena je vyšší než hodnota majetku snížená o závazky převzatá od prodávajícího z rozdílu pomocného účtu 395 – Vnitřní zúčtování.

Tab. 4.2 Účtování prodeje obchodního závodu v s. r. o. u kupujícího

Datum	Položky	Částka	Účtování MD / D
1. 1. 2019	ID – Smlouva o prodeji obchodního závodu – vznik závazku v kupní ceně	1 400 000 Kč	395/372
Zúčtování majetkových složek a převzatých závazků:			
1. 1. 2019	ID – Dlouhodobý majetek – automobil	76 761 Kč	022/ 395
1. 1. 2019	Příjemka – Převzetí materiálu (drobný majetek)	98 000 Kč	112/ 395
1. 1. 2019	Příjemka – Zásoby zdravotnického materiálu	35 800 Kč	112/ 395
1. 1. 2019	PPD – Peněžní zůstatky v hotovosti	8 400 Kč	211/ 395
1. 1. 2019	VBÚ – Peněžní zůstatky na bankovním účtu	1 300 000 Kč	221/ 395
1. 1. 2019	ID – Pohledávky	278 400 Kč	311/ 395
1. 1. 2019	ID – Krátkodobé závazky vůči dodavatelům	39 700 Kč	395 /321
1. 1. 2019	ID – Dlouhodobý bankovní úvěr	34 000 Kč	395 /461
1. 1. 2019	ID – Závazky vůči zaměstnancům	25 751 Kč	395 /331
1. 1. 2019	ID – Vznik kladného oceňovacího rozdílu z přecenění majetku	13 090 Kč	097/395
	<i>Roční odpis kladného oceňovacího rozdílu</i>	873 Kč	557/098
20. 2. 2019	VBÚ – úhrada kupní ceny	1 400 000 Kč	372/221

Zdroj: vlastní zpracování

Roční odpis kladného oceňovacího rozdílu v délce 180 měsíců bude ve výši 873 Kč zaokrouhlené na koruny, protože částku oceňovacího rozdílu vydělíme 180 měsíci a vynásobíme počtem měsíců v roce. Zaúčtování odpisu bude na vrub účtu 557 – Zúčtování oprávek k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku a ve prospěch účtu 098 – Oprávk k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku.

Na základě zápisu o předání věcí zahrnutých do prodeje obchodního závodu je provedena inventarizace složek majetku a dluhů. Je nutné rozúčtovat majetkové složky a převzaté závazky, nabytých koupí podniku, v cenách prodávajícího. Pohledávky, kromě veřejnoprávních pohledávek vůči okresní správě sociálního zabezpečení, se postupují ve výši 278 400 Kč. Majetkové složky jsou rozúčtovány ve prospěch účtu 395 – Vnitřní zúčtování a převzaté závazky na vrub účtu 395 – Vnitřní zúčtování. Dne 20. 2. 2019 byla uhrazena kupní cena obchodního závodu ve výši 1 400 000 Kč a zaúčtována na vrub účtu 372 – Dluhy z koupě obchodního závodu a ve prospěch účtu 221 – Peněžní prostředky na účtech, kterými se snižuje stav na bankovním účtu.

Koupí závodu se lékařka stává věřitelem pohledávek i dlužníkem závazků. Drobný majetek a zásoby jsou nejprve účtovány jako materiál na skladě. Dlouhodobý majetek se začíná odepisovat nově, nepokračuje se v odepisování prodávajícího. K datu 1. 1. 2019 je nutné mít vytvořené vnitropodnikové směrnice, sestavený účtový rozvrh (příloha č. 4 Účtový rozvrh praktického lékaře). K tomuto datu se dále převede stav jednotlivých položek majetku a závazků vzniklých koupí obchodního závodu z daňové evidence k 31. 12. 2018, otevírají se účetní knihy a rozepíší se počáteční stavy na účty aktiv a pasiv. Je potřeba sestavit zahajovací rozvahu před koupí obchodního závodu, která zobrazuje stav jednotlivého majetku a dluhů, včetně základního kapitálu společnosti v tabulce 4.3 Zahajovací rozvaha společnosti s. r. o. Jelikož byl realizován pouze peněžitý vklad do základního kapitálu ve výši 100 000 Kč, žádné jiné položky v rozvaze obsaženy nebudou.

Tab. 4.3 Zahajovací rozvaha společnosti s. r. o.

Zahajovací rozvaha: MUDr. Petra Navrátilová, s. r. o. k 1. 1. 2019			
Aktiva		Pasiva	
Peníze na běžném účtu	100 000 Kč	Základní kapitál	100 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Rozvaha společnosti s. r. o. po převodu majetku a závazků z koupě obchodního závodu je zobrazena v tabulce 4.4 Rozvaha společnosti s. r. o. po koupí obchodního závodu na základě provedení mimořádné inventarizace. Výchozím bodem byla zahajovací rozvaha, ve které jsou peníze na běžném účtu a základní kapitál ve výši 100 000 Kč, ten se nebude

měnit. Došlo k úhradě závazku kupní ceny za obchodní závod ve výši 1 400 000 Kč. Snížil se zůstatek na běžném účtu a zároveň i závazek. Vznikl oceňovací rozdíl z koupě obchodního závodu ve výši 13 090 Kč, který je součástí aktiv. Nově vzniklá suma, při níž se aktiva rovnají pasivům, je částka 510 451 Kč.

Tab. 4.4 Rozvaha společnosti s. r. o. po koupi obchodního závodu

Rozvaha společnosti MUDr. Petra Navrátilové, s. r. o. po koupi obchodního závodu			
Aktiva		Pasiva	
Dlouhodobý hmotný majetek	76 761 Kč	Základní kapitál	100 000 Kč
Zásoby – materiál	133 800 Kč	Závazky vůči dodavatelům	39 700 Kč
Pohledávky	278 400 Kč	Závazky vůči zaměstnancům	25 751 Kč
Pokladna	8 400 Kč	Dlouhodobý bankovní úvěr	345 000 Kč
Peníze na běžném účtu	0 Kč		
Oceňovací rozdíl	13 090 Kč		
Celkem	510 451 Kč	Celkem	510 451 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

B. Založení spol. s r. o. a postupný prodej majetku fyzické osoby do s. r. o. při zachování obou forem podnikání.

Prodávající lékařka MUDr. Petra Navrátilová, která vede daňovou evidenci, se rozhodla postupně prodávat majetek v roce 2019 vystavením odběratelských faktur uložených do knihy pohledávek (viz tabulka č. 4.5 Postupné prodeje majetku do s. r. o. v knize pohledávek). Takto bude postupně prodán veškerý majetek fyzické osoby. Údaje jsou brány z inventarizace majetku a závazků uvedené v příloze č. 9 Inventarizace majetku a závazků. U osobního automobilu nebude uplatňovat poloviční odpis z důvodu prodeje během roku. Předmětem prodeje je hmotný majetek, zásoby, kromě pohledávek. Závazky fyzické osoby nelze postupovat.

Tab. 4.5 Postupné prodeje majetku do s. r. o. v knize pohledávek

Datum	Číslo dokladu	Položka	Částka
2. 6. 2019	VF12019	Prodej kancelářských židlí a nábytku ordinace	40 000 Kč
6. 7. 2019	VF22019	Prodej osobního počítače Lenovo	18 000 Kč
5. 8. 2019	VF32019	Prodej zásob zdravotnického materiálu	11 000 Kč
4. 9. 2019	VF42019	Prodej vyšetřovacího lehátka	10 300 Kč
8. 10. 2019	VF52019	Prodej zásob zdravotnického materiálu	24 800 Kč
7. 11. 2019	VF62019	Prodej osobního počítače Asus, tiskárny a skeneru	29 700 Kč
5. 12. 2019	VF72019	Prodej osobního automobilu Škoda Octavia	76 761 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Na splacení závazků byla stanovena 14denní lhůta bankovním převodem. Níže jsou uvedeny příjmy z prodeje majetku fyzické osoby uvedené v peněžním deníku (viz tabulka 4.6 Úhrady vydaných faktur za prodej majetku v peněžním deníku), které byly společností

MUDr. Petra Navrátilová, s. r. o. hrazeny na bankovní účet fyzické osoby. Příjem z prodeje majetku je považován za daňový příjem podle § 7 ZDP. Celková suma přijatých peněžních prostředků je ve výši 210 561 Kč, která odpovídá jmenovité hodnotě převáděného majetku.

Během roku 2019 lékařka jako fyzická osoba bude postupně utlumovat svoji činnost tím, že uhradí všechny své závazky a budou uhrazeny veškeré pohledávky. Následující pohledávky a závazky bude již přebírat společnost s. r. o.

Tab. 4.6 Úhrady vydaných faktur za prodej majetku v peněžním deníku

Datum	Číslo dokladu	Peněžní prostředky na bankovních účtech	Příjem daňový
16. 6. 2019	VF 12019	Prodej kancelářských židlí a nábytku ordinace	40 000 Kč
20. 7. 2019	VF 22019	Prodej osobního počítače Lenovo	18 000 Kč
19. 8. 2019	VF 32019	Prodej zásob zdravotnického materiálu	11 000 Kč
18. 9. 2019	VF 42019	Prodej vyšetřovacího lehátka	10 300 Kč
22. 10. 2019	VF 52019	Prodej zásob zdravotnického materiálu	24 800 Kč
21. 11. 2019	VF 62019	Prodej osobního počítače Asus, tiskárny a skeneru	29 700 Kč
19. 12. 2019	VF 72019	Prodej osobního automobilu Škoda Octavia	76 761 Kč
Celkem			210 561 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Kupující právnická osoba MUDr. Petra Navrátilová, s. r. o. vede účetnictví a 1. 1. 2019 má již vytvořeny vnitropodnikové směrnici, sestavený účtový rozvrh. Otevírají se účetní knihy a rozepíší se počáteční stavy na účty aktiv a pasiv. V zahajovací rozvaze společnosti bude pouze vykázáný peněžitý vklad do základního kapitálu, jak je tomu v tabulce 4.4 Rozvaha společnosti s. r. o. po koupi obchodního závodu. Počáteční stav tvoří účet 221 – Peněžní prostředky na účtech ve výši 100 000 Kč a účet 411 – Základní kapitál ve výši 100 000 Kč.

Během roku jsou uskutečňovány nákupy majetku od fyzické osoby, které budou vykazovány jako klasické přijaté faktury (viz tabulka 4.7 Účtování nákupu majetku v s. r. o.). Pro přehlednost jsou uvedena čísla dokladu po sobě následující, i když předpokládáme, že společnost již uskutečňuje od 1. 1. 2019 podnikatelskou činnost.

Zaúčtuje se vždy faktura přijatá za nákup majetku z fyzické osoby ve prospěch účtu 321 – Dluhy z obchodních vztahů a následně i její úhrada z bankovního účtu na základě výpisu z bankovního účtu ve prospěch účtu 221 – Peněžní prostředky na účtech.

Tab. 4.7 Účtování nákupu majetku v s. r. o.

Datum	Číslo dokladu	Položky	Částka	Účtování
				MD / D
2. 6. 2019	PFA 2019001	Nákup kancelářských židlí a nábytku ordinace	40 000 Kč	501/321
16. 6. 2018	VBÚ č. 6	VBÚ – úhrada PFA2019001	40 000 Kč	321/221
6. 7. 2019	PFA 2019002	Nákup osobního počítače Lenovo	18 000 Kč	501/321
20. 7. 2019	VBÚ č. 7	VBÚ – úhrada PFA2019002	18 000 Kč	321/221
5. 8. 2019	PFA 2019003	Nákup zásob zdravotnického materiálu	11 000 Kč	501/321
19. 8. 2019	VBÚ č. 8	VBÚ – úhrada PFA2019003	11 000 Kč	321/221
4. 9. 2019	PFA 2019004	Nákup vyšetřovacího lehátka	10 300 Kč	501/321
18. 9. 2019	VBÚ č. 9	VBÚ – úhrada PFA2019004	10 300 Kč	321/221
8. 10. 2019	PFA 2019005	Nákup zásob zdravotnického materiálu	24 800 Kč	501/321
22. 10. 2019	VBÚ č. 10	VBÚ – úhrada PFA2019005	24 800 Kč	321/221
7. 11. 2019	PFA 2019006	Nákup osobního počítače Asus, tiskárny a scanneru	29 700 Kč	501/321
21. 11. 2019	VBÚ č. 11	VBÚ – úhrada PFA2019006	29 700 Kč	321/221
5. 12. 2019	PFA 2019007	Nákup osobního automobilu Škoda Octavia	76 761 Kč	022/321
19. 12. 2019	VBÚ č. 12	VBÚ – úhrada PFA2019007	76 761 Kč	321/221

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.3 Vyhodnocení dopadů přechodu

Z teoretických poznatků a praktické aplikace zvolených dvou variant přechodu (prodej obchodního závodu, postupný prodej majetku) z fyzické osoby na právnickou osobu společnost s ručením omezeným jsou zde uvedena kritéria, která mají dopady na výběr vhodné varianty pro praktického lékaře (vliv na základní kapitál, převoditelnost položek, finanční náročnost, časová náročnost, složitost procesu, kritérium přehlednosti). Tato kritéria budou objasněna podrobněji.

a) Vliv na základní kapitál

U obou variant pro možný přechod je nutné mít už založenou společnost s ručením omezeným s vykázaným základním kapitálem, protože ani jedna z variant základní kapitál nenavýšuje. Podle tohoto hlediska by se praktická lékařka nemohla rozhodnout, protože zde **nevzniká vliv** na základní kapitál. U varianty vkladu obchodního závodu uvedené v kapitole 2.3.4 Varianty přechodu z podnikání fyzické na právnickou osobu by přechod na jinou formu podnikání měl dopad na základní kapitál, protože vkladem obchodního závodu se základní kapitál navyšuje.

b) Převoditelnost položek

Rozdílem prodeje obchodního závodu a postupného prodeje majetku je v možnosti převedení položek majetku a závazků. Varianta postupného prodeje majetku neumožňuje

postupovat závazky. Je možné postoupit pouze pohledávky, ale lékařka tento způsob využít nemusí. Lepší variantou z tohoto pohledu se stává **prodej obchodního závodu**, ve kterém je možné postoupit pohledávky včetně závazků kromě veřejnoprávních, licencí a živnostenského oprávnění.

c) Finanční náročnost

Obě možnosti jsou si velice podobné i co se týče výdajů, které je nutno zahrnout do procesu přechodu z fyzické na právnickou osobu. Ovšem pokud se prodává obchodní závod, je vhodné, aby byl oceněn znalcem. Lékařka se tohoto doporučení nedržela. Využila služby daňového poradce. Dalším podstatným rozdílem je úhrada kupní ceny za obchodní závod, která je značně vysokým jednorázovým výdajem, protože v této kupní ceně je zahrnut veškerý majetek fyzické osoby spolu s pohledávkami, snížený o závazky. Při možnosti postupného prodeje majetku společnost s. r. o. nemusí jednorázově vynaložit tak vysoké finanční prostředky, protože ty jsou rozloženy do delšího časového úseku. Společnost již může uskutečňovat svoji podnikatelskou činnost a generovat finanční prostředky potřebné k úhradě přijatých faktur. Z tohoto pohledu je levnější variantou **postupný převod majetku** do společnosti.

d) Časová náročnost

Dalším důležitým faktorem, který má dopad na rozhodnutí lékaře, kterou variantu přechodu zvolí, je časová náročnost přechodu. Zde vzniká podstatný rozdíl, protože prodej obchodního závodu by bylo možné uskutečnit mnohem dříve. Postupným prodejem se celý proces značně prodlouží. Pokud by pro lékařku byl podstatným kritériem čas, měla by zvolit možnost **prodeje obchodního závodu**. Ovšem v případě drobného podnikatele se jedná zejména o co nejnížší náklady spojené s přechodem, proto je varianta postupného prodeje majetku do společnosti pro praktického lékaře lepší.

e) Složitost procesu

V případě, že se praktická lékařka rozhoduje podniknout celý proces sama pouze s radou daňového poradce nebo svého externího účetního, byla by mnohem jednodušší varianta **postupného prodeje majetku** do společnosti. Jedná se o banální vystavení odběratelských faktur na společnost s. r. o. a jejich úhradu do data splatnosti na bankovní účet. Oproti tomu prodej obchodního závodu není již tak jednoduchou záležitostí a celý proces je náročnější zejména stanovením kupní ceny, která by měla odpovídat ceně obvyklé. Z pohledu účetnictví se tyto transakce rovněž zaznamenávají odlišně pomocí speciálního účtu 395 – Vnitřní zúčtování. Lepší by z tohoto pohledu byl postupný prodej majetku fyzické osoby.

f) Kritérium přehlednosti

Zvolením možnosti postupného prodeje majetku je problémem souběh obou činností po delší dobu trvání, protože celý tento proces je časově náročnější. Proto je potřeba informovat všechny obchodní partnery o této změně, aby začali uskutečňovat ekonomické činnosti se společností. Je vhodné upravit smlouvy s dodavateli anebo dohodnout smlouvy nové. U varianty prodeje obchodního závodu jde opět o souběh činností, ale ne v takovém rozsahu. Jakmile je obchodní závod prodán, fyzická osoba ukončuje svoji činnost a veškeré náležitosti přebírá společnost s. r. o. Proto je z pohledu tohoto kritéria výhodnější varianta **prodeje obchodního závodu**.

Na základě uvedených kritérií **bylo vyhodnoceno, že lepší variantou je možnost prodeje obchodního závodu fyzické osoby do společnosti**, protože lépe vyhovuje zadaným kritériím, než je tomu u metody postupného prodeje majetku fyzické osoby do společnosti. Tato varianta prodeje obchodního závodu by proto mohla být doporučena praktickému lékaři, který je malým podnikatelským subjektem s menším objemem majetku, pohledávek a závazků, protože oproti variantě postupného prodeje majetku je zde lepší možnost převoditelnosti položek majetku a závazků, je časově méně náročný a přehlednější. Nicméně pokud jde zejména o úporu finanční a hledisko času není rozhodující, v tom případě je vhodnou variantou postupný převod majetku.

4.2 Analýza účetních dopadů podnikání praktických lékařů

Praktický lékař musí počítat s tím, že při přechodu z fyzické osoby, ve které vedl daňovou evidenci, na právnickou osobu, společnost s ručením omezeným, mu zákon ukládá povinnost vedení účetnictví³⁶. Prostor v této praktické části diplomové práce bude na konkrétní případové studii u praktického lékaře věnován analýze záznamu typických účetních operací, které specifikují dvě možné formy podnikatelských subjektů, ve kterých účetnictví vede právnická osoba a daňovou evidenci fyzická osoba. U některých operací jsou uvedeny návrhy možného vylepšení či zpřehlednění.

4.2.1 Případová studie 2: Analýza záznamu účetních operací lékařů a dopadů na zvolenou formu podnikání

Společnost s ručením omezeným MUDr. Monika Veselá, s. r. o. vznikla v roce 2013 přechodem z podnikání fyzické osoby způsobem postupného prodeje majetku z podniku

³⁶ Povinnost vést účetnictví vzniká u fyzických osob buď v důsledku přechodu na jinou právní formu podnikání – na obchodní společnost zápisem do obchodního rejstříku, nebo z důvodu překročení obrátu 25 mil. Kč za bezprostředně předcházející zdaňovací období.

fyzické osoby, ukončující svoji činnost, na s. r. o. při současném podnikání obou právních forem. Tato společnost má sídlo v Ostravě – Porubě. Statutárním orgánem jsou dva jednatele, a to MUDr. Monika Veselá a její dcera MUDr. Veronika Opletalová. Každá z jednatelek zastupuje společnost ve všech záležitostech samostatně. Všechny vklady jsou splaceny. Výše podílu MUDr. Moniky Veselé tvoří částku 120 000 Kč a MUDr. Veroniky Opletalové částku 80 000 Kč. MUDr. Monika Veselá vlastní větší podíl ve výši 60 % obchodního podílu. Výše základního kapitálu tvoří 200 000 Kč. Předmětem podnikání je dle obchodního rejstříku poskytování zdravotních služeb v oboru praktického lékařství pro děti a dorost.

Vedením účetnictví je na základě písemné smlouvy pověřena externí firma. Společnost není plátcem DPH. Z pohledu kategorizace účetních jednotek se jedná o mikro účetní jednotku, která nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

Společnost má vytvořené vnitropodnikové směrnice, které každým rokem aktualizuje. V ní má upraveno mimo jiné ocenění majetku. Hmotný majetek se oceňuje pořizovací cenou, přičemž za dlouhodobý majetek se považuje ten, u něhož jeho pořizovací cena přesáhne částku 40 000 Kč. Vzniklé pohledávky se oceňují jmenovitou hodnotou a závazky při jejich vzniku pořizovací cenou. Zásoby se oceňují pořizovací cenou a jsou účtovány způsobem B ihned do nákladů. Ve vnitropodnikové směrnici je uveden účtový rozvrh, který účetní jednotka používá (viz příloha č. 4 Účtový rozvrh praktického lékaře).

Oba společníci jsou ve společnosti v zaměstnaneckém vztahu na hlavní pracovní poměr. Zaměstnána je jedna zdravotní sestra na hlavní pracovní poměr a jedna osoba vykonává úklid na dohodu o provedení práce. Všichni zaměstnanci podepsali prohlášení poplatníka k dani z příjmů fyzických osob. Společnost si pronajímá ordinaci, za kterou hradí měsíční nájemné a formou záloh veškerou spotřebovanou energii.

Účetní jednotka v měsíci březnu 2018 uskutečnila tyto vybrané účetní operace (přehledný záznam těchto operací je uveden v příloze č. 10 Účetní operace praktického lékaře 3/2018):

1. Účetní operace: Dne 1. 3. 2018 byla přijata faktura č. 52010947 s datem vystavení 15. 2. 2018 na **nákup zdravotnického materiálu** od společnosti Cymex, s. r. o. (viz příloha č. 8 Přijatá faktura na zdravotnický materiál) v celkové částce 35 104 Kč s DPH.

- Účtování: Tato přijatá faktura se očísluje dle pokynů interních směrnic a označí se jako PF 2018035. V účetním programu bude účtováno na vrub 501.31 – Spotřeba materiálu – zdravotnický materiál a ve prospěch účet 321 – Dluhy z obchodních vztahů. Je totiž důležité mít přehled o zásobách

zdravotnického materiálu, když náklad účtujeme ihned do spotřeby, proto se eviduje na vlastním analytickém účtu.

- DAE: Přijatá faktura se zaeviduje v knize závazků v členění podle jednotlivých dodavatelů zdravotnického zařízení.
- Návrh: V případě, kdy je důležité sledovat stav zásob, tak by bylo vhodné změnit interní směrnice upravením způsobu účtování u zásob. Místo tzv. způsobu B by se využila klasická metoda účtování podle způsobu A. Každý nákup by se nejprve vykazoval na vrubu účtu 111 – Pořízení materiálu a poté na vrubu účtu 112 – Materiál na skladě.

2. Účetní operace: Praktická lékařka dne 5. 3. 2018 vystavila³⁷ odběratelskou fakturu číslo VF 7/2018 na zdravotní pojišťovnu VZP za měsíc únor 2018, ve které požaduje měsíční **kapitační platbu** ve výši 65 353 Kč, kterou si vypočítala pomocí speciálního zdravotnického programu pro stanovení dávek hrazených zdravotní pojišťovnou (viz doklad v příloze č. 5 Vydaná faktura na zdravotní pojišťovnu).

- Účtování: Z pohledu účetnictví se jedná o výnos a bude vykazován na vrub účtu 311 – Pohledávky z obchodních vztahů jako pohledávka praktické lékařky a ve prospěch účtu 602 – Tržby za služby, s analytickou evidencí by to bylo zaúčtováno 602.10 – Tržby za služby – VZP na základě vydané faktury.
- DAE: Operace bude zaznamenána do knihy pohledávek jako daňový příjem, který se rozdělí podle zdravotních pojišťoven.
- Návrh: Návrhem řešení by mohlo být účtování podle označení zdravotních pojišťoven (viz příloha č. 2 Zdravotní pojišťovny v ČR), ve které by u VZP mohlo být 311/602.111. Toto členění by mohlo být jednodušší na zapamatování. Další možností by bylo vytvoření analytické evidence na účet 311 – Odběratelé, namísto výnosového účtu, který by mohl být v členění:
 - 311.1 pro všechny zdravotní pojišťovny s dalším označením například u VZP 311.10,
 - 311.2 pro pohledávky za pacienty a
 - 311.3 pro pohledávky vůči obchodním partnerům.

3. Účetní operace: Téhož dne 5. 3. 2018 vystavila lékařka další odběratelskou fakturu číslo VF 8/2018 na zdravotní pojišťovnu ČPZP za měsíc únor v částce **kapitační platby** 38 795 Kč.

³⁷ Praktická lékařka vystavuje odběratelské faktury na každou zdravotní pojišťovnu zvlášť.

- Účtování: Doklad bude zaúčtován stejně jako v účetní operaci č. 2 s tím rozdílem, že bude jiná analytická evidence na straně Dal 602.12 – Tržby za služby – ČPZP.
- DAE: Záznam vydané faktury do knihy pohledávek v členění na zdravotní pojišťovny.

4. Účetní operace: Platba pacienta Tomáše Kučery, narozeného 1. 8. 2006, ze dne 7. 3. 2018 v hotovosti³⁸ za **výpis ze zdravotní karty** v částce 300 Kč.

- Účtování: Jedná se tržbu v hotovosti za službu pacientům, která bude zaúčtována na základě vyhotovení příjmového pokladního dokladu číslo PPD 78/18 na vrub účtu 211 – Pokladna a ve prospěch účtu 602.20 – Tržby za služby – ostatní. Jedná se výkon, který si pacient hradí sám a nepřispívá mu zdravotní pojišťovna. Je to zdanitelný výnos a praktický lékař jej nedostává uhrazený v rámci kapitačních plateb.
- DAE: Zaznamenán by byl daňový příjem do peněžního deníku. Ve stejném okamžiku vzniká pohledávka i její úhrada.
- Návrh: Tento úkon není zařazen do výše kapitačních plateb od zdravotních pojišťoven a pacient si jej hradí sám, proto by z pohledu DPH nebyl osvobozen od zdanění v případě, že by byl lékař plátcem této daně. Pokud lékař není plátcem DPH, je vhodné sledovat tento druh příjmů, aby nedošlo k překročení obrátu 1 mil. Kč za zdaňovací období, kvůli kterému by se stal plátcem DPH. Bylo by možné tyto operace zachytit například v tabulce v Excelu, pokud by těchto operací nebylo mnoho. Zde by bylo uvedeno datum vystavení dokladu, číslo dokladu, druh výkonu a částka. Součet částek by byl proveden automaticky pomocí sumačního vzorce. Tento úkon by bylo vhodné provádět každý měsíc. Pokud by ovšem praktická lékařka vykonávala desítky těchto úkonů, bylo by třeba sledovat zůstatky účtů:
 - 602.20 – Tržby za služby – ostatní,
 - 602.30 – Tržby za služby – aplikace léků a
 - 602.31 – Tržby za služby – aplikace náušnic.

5. Účetní operace: Dne 9. 3. 2018 zaplatila matka pacientky Kristýny Millerové, narozené dne 5. 4. 2012, v hotovosti za **očkování proti klíšťové encefalitidě** částku 750 Kč.

³⁸ Pokladní doklady zaujímají v účetnictví i daňové evidenci praktického lékaře důležitou roli, protože výkonů jako je tento provádí lékař v rámci jednoho měsíce desítky.

- Účtování: Opět se jedná o tržbu v hotovosti za služby pacientům, která bude zaúčtována na základě příjmového pokladního dokladu číslo PPD 79/18. Je proveden úkon očkování pacienta, který není hrazen zdravotní pojišťovnou, a proto je nutná její evidence z pohledu daně z přidané hodnoty. Operace bude zaúčtována na vrub účtu 211 – Pokladna a ve prospěch účtu 602.30 – Tržby za služby – aplikace léků.
- DAE: Příjem peněžních prostředků bude evidován v peněžním deníku jako daňový příjem.
- Návrh: viz účetní operace č. 4

6. Účetní operace: Přijetí dokladu vystaveného dne 10.3.2018 za účast obou doktorek (MUDr. Veselý a MUDr. Opletalové) na **konferenci České lékařské komory ČR** na základě písemné pozvánky, která se bude konat 20. 4. 2018 v Olomouci v částce 1 800 Kč za osobu. Celková částka 3 600 Kč.

- Účtování: Výdaje vynaložené na zaplacení účastnického poplatku budou daňově uznatelné, protože souvisejí s předmětem podnikání poskytování zdravotních služeb a budou účtovány jako přijatá faktura číslo PF 2018036 na vrub účtu 518.40 – Ostatní služby a ve prospěch 321 – Dluhy z obchodních vztahů.
- DAE: Zaeviduje se přijatá faktura v knize závazků.

7. Účetní operace: Lékařka používá ke své činnosti **ordinaci**, kterou si **pronajímá** a platí zálohy na plyn, vodu a elektřinu. Na měsíc březen obdržela dne 12. 3. 2018 přijatou fakturu za nájemné v částce 9 700 Kč a zároveň přijatou zálohovou fakturu na zmíněné energie v částce 3 300 Kč.

- Účtování: Nájem ordinace je účtován jako PF 2018037 na vrub účtu 518.30 – Ostatní služby – nájem a ve prospěch 321 – Dluhy z obchodních vztahů. Přijaté zálohové faktury se neúčtují, ale budeme ji vykazovat jako PFZ 18009. Úhrada odběru energií je hrazena v měsíčních zálohách na vrub účtu 314 – Poskytnuté zálohy a závdavky a ve prospěch 221 – Peněžní prostředky na účtech.
- DAE: Po přijetí faktury za nájemné se doklad eviduje v knize závazků. Záloha na energie bude evidována, až bude k dispozici přijatá faktura.

8. Účetní operace: Na základě **darovací smlouvy** poskytla společnost nadaci Dobrý anděl dne 12. 3. 2018 dar ve výši 2 500 Kč.

- Účtování: Jedná se o daňově neuznatelný náklad, který bude účtován na bankovním účtu VBÚ č. 22 na vrub účtu 543 – Dary a ve prospěch 221 – Peněžní prostředky na účtech.
- DAE: Dar bude evidován jako nedaňový výdaj v peněžním deníku. Darovací smlouva bude založena.

9. Účetní operace: Společnost obdržela dne 14. 3. 2018 email od Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost ČR ohledně zaplacení **nepovinných členských příspěvků** do SPLDD ČR za obě praktické lékařky ve výši 4 900 Kč³⁹, které jsou aktivními členy tohoto sdružení.

- Účtování: Tyto členské příspěvky jsou nepovinné. Pouze povinné členské příspěvky profesním organizacím (u lékařů je to Česká lékařská komora) mohou být daňově uznatelné⁴⁰. Tyto členské příspěvky nejsou daňově uznatelné a zaevidují jako přijatá faktura PF 2018038 na vrub účtu 548.90 – Ostatní provozní náklady – nedaňové a ve prospěch 321 – Dluhy z obchodních vztahů.
- DAE: V daňové evidenci nevzniká žádný náklad. Pouze se v knize závazků zaeviduje tato přijatá faktura. Až bude tento poplatek uhrazen bude zaznamenán v peněžním deníku jako výdaj nedaňový.

10. Účetní operace: Výplata mezd zaměstnancům za měsíc 2/2018 dne 16. 3. 2018 na základě výpisu z bankovního účtu číslo VBÚ 22. Zdravotní sestře na hlavní pracovní poměr je vyplaceno 20 562 Kč, uklízečce na dohodu o provedení práce 4 000 Kč, společníkům zaměstnaným na hlavní pracovní poměr MUDr. Veselý 15 850 Kč a MUDr. Opletalové 18 734 Kč.

- Účtování: Výplata mezd zdravotní sestře bude účtována na vrub účtu 331.10 – Zaměstnanci – HPP, uklízečce na vrub 331.20 – Zaměstnanci – DPP, pro výplatu mezd společníkům se použije speciální účet 366 – Dluhy ke společníkům obchodní korporace ze závislé činnosti⁴¹ jako snížení závazku a ve prospěch účtu 221 – Peněžní prostředky na účtech. Analytická evidence na

³⁹ Výše členského příspěvku na rok 2018 činí 2 450 Kč pro praktického lékaře pro děti a dorost ČR.

⁴⁰ Ale podle § 24 odst. 2 písm. d) ZDP jsou daňově uznatelnými výdaji členské příspěvky právnické osobě anebo členské příspěvky hrazené zaměstnavatelem za zaměstnance, u níž členství je nutnou podmínkou k provozování předmětu podnikání nebo výkonu činnosti. Nicméně § 25 odst. 1 písm. zo) ZDP říká, že daňově neuznatelné výdaje jsou členské příspěvky hrazené poplatníkem příjmem, který je u tohoto příjemce osvobozen od daně podle § 19 odst. 1 písm. a) ZDP.

⁴¹ Pokud by ale byl vyplácen podíl na zisku, již se nepoužije účet 366 – Dluhy ke společníkům obchodní korporace ze závislé činnosti, ale účet 364 – Dluhy ke společníkům obchodní korporace při rozdělování zisku.

vrub účtu 366.10 pro MUDr. Veselou a 366.20 pro MUDr. Opletalovou. (Předpis hrubých mezd byl účtován u zdravotní sestry na vrub účtu 521 – Mzdové náklady a ve prospěch 331 – Zaměstnanci, u společníků pak na vrub 522 – Příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti a ve prospěch 366 – Dluhy ke společníkům obchodní korporace ze závislé činnosti.)

- DAE: Výplata mzdy zdravotní sestry, dcery MUDr. Opletalové a uklízečky se zaeviduje jako daňový výdej peněžních prostředků na bankovních účtech v peněžním deníku. Mzda podnikatelce MUDr. Moniky Veselé bude evidována rovněž v peněžním deníku, ale jako osobní spotřeba podnikatele, protože ten nemůže být v zaměstnaneckém poměru. Jedná se o výdaj nedaňový.

11. Účetní operace: Praktická lékařka MUDr. Monika Veselá obdržela předpis **pojištění odpovědnosti praktického lékaře za škodu** v částce 1 800 Kč s datem vystavení 20. 3. 2018.

- Účtování: Předpis pojištění se eviduje jako interní doklad ID 300049 na vrub účtu 548.11 – Ostatní provozní náklady – pojištění odpovědnosti a ve prospěch účtu 325 – Ostatní dluhy. Jedná se o daňově uznatelný náklad, protože pojištění je povinné a nutnou podmínkou k provozování předmětu podnikání.
- DAE: Tento doklad se zaeviduje do knihy závazků. Jakmile bude provedena úhrada bude se jednat o daňový výdaj, protože pojištění odpovědnosti je povinné.
- Návrh: Namísto evidence předpisu na účtu 325 – Ostatní dluhy by bylo přijatelnou variantou tento doklad evidovat jako klasickou přijatou fakturu. Tak by byla lehce dohledatelná a očíslovaná.

12. Účetní operace: Vyúčtování **cestovného** dne 25. 3. 2018 za pracovní cestu na konferenci České lékařské komory ČR, konané dne 20. 4. 2018 v Olomouci, které se zúčastnili oba společníci (MUDr. Veselá, MUDr. Opletalová). Délka trvání pracovní cesty je 8 hodin (7:00 až 15:00 hodin). V této délce náleží stravné ve výši 82 Kč⁴². Obě lékařky jsou vůči společnosti v zaměstnaneckém poměru.

- Účtování: Oběma lékařkám náleží stravné ve výši 82 Kč, které bude vykazováno na interním účetním dokladu ID 300050 pro MUDr. Veselou a ID 300051 pro MUDr. Opletalovou. Na vrub účtu 512 – Cestovné a ve

⁴² V případě, že pracovní cesta trvá 5 až 12 hodin (§ 163 odst. 1 písm. a) Zákoník práce).

prospěch účtu 333 – Ostatní dluhy vůči zaměstnancům bude účtováno 164 Kč⁴³.

- DAE: Zde vzniká podstatný rozdíl, protože fyzická osoba MUDr. Monika veselá je osobou samostatně výdělečně činnou a zaměstnává svoji dceru MUDr. Petru Opletalovou. Podnikateli nenáleží stravné, protože to je možné pouze u pracovní cesty delší než 12 hodin, ale zaměstnanci ano. Tato operace bude zachycena, jakmile dojde k úhradě vyúčtovaného cestovného ve výši pouze 82 Kč jako výdaj daňový pro MUDr. Petru Opletalovou.
- Návrh: Bylo by možné vydat na tuto pracovní cestu zálohu v hotovosti, která by se zaúčtovala na vrub 335 – Pohledávky za zaměstnanci a ve prospěch 211 – Pokladna. To by bylo vhodné v případě, že by pracovní cesta trvala delší dobu.

13. Účetní operace: Na bankovní účet přišly dne 28. 3. 2018 dvě částky, a to **úhrada vystavené faktury** číslo VF 7/2018 požadovaná praktickou lékařkou v částce 65 353 Kč a zároveň doplatek 23 405,28 Kč jako rozdíl fakturované a přiznané částky ve vyúčtování od zdravotní pojišťovny jako vydanou fakturu VF 100491 ze dne 26. 3. 2018, kterou máme k dispozici (viz příloha č. 6 Vyúčtování od zdravotní pojišťovny).

- Příprava: Pokud vznikl kladný rozdíl v částce nárokové z VF 7/2018 a ve vyúčtování od zdravotní pojišťovny, je potřeba tento rozdíl zachytit. Jedním ze způsobů je vystavení odběratelské faktury číslo VF 100491, kterou označíme vyúčtování od zdravotní pojišťovny. Částka na této vydané faktuře bude pouze rozdíl obou částek:
 - $88\,758,28\text{ Kč} - 65\,353\text{ Kč} = (+) 23\,405,28\text{ Kč}$.
- Pro zachycení rozdílů je vhodné vytvořit mimo účetnictví tabulku (viz příloha č. 7. Proúčtování vydané faktury a vyúčtování od zdravotní pojišťovny), ve které bude uvedeno, o jakou zdravotní pojišťovnu se jedná, částku nárokovanou a označení dokladu, částku vyúčtovanou a označení dokladu včetně rozdílu těchto částek a účetní předpis.
- Účtování: Úhradu VF 7/2018 na bankovní účet v částce 65 353 Kč účtujeme na vrub 221 – Peněžní prostředky na účtech a ve prospěch 311 – Pohledávky z obchodních vztahů. Pokud přicházejí platby na bankovní účet od VZP, je to jiné než u ostatních zdravotních pojišťoven, protože se hradí nejprve částka

⁴³ Pro zaměstnavatele je to náklad daňově uznatelný a pro zaměstnance příjem nedaňový.

fakturovaná lékařem a následně se zasílá doplatek do částky vyúčtované zdravotní pojišťovnou, který by byl ve výši 23 405,28 Kč s označením VF 100491.

- DAE: Na základě výpisu z bankovního účtu by se účtoval daňový příjem do peněžního deníku v částce 65 353 Kč. Abychom si ověřili, ke kterému dokladu částka patří, musíme mít k dispozici knihu pohledávek a založené faktury. V knize pohledávek označíme pohledávku za plně uhrazenou. Zbylá přesahující část 23 405,28 Kč se zapíše zvlášť do peněžního deníku ve formě zdanitelného příjmu jako samostatná položka.
- Návrh 1: Byla by možnost účtování pouze jedné vydané faktury, a to vyúčtování od zdravotní pojišťovny VZP v celkové částce 88 758,28 Kč. Nezohledňovala by se do výnosů vydaná faktura praktickou lékařkou. Ta by byla uložena jako pomocný doklad, který bychom přiložili k vyúčtování od zdravotní pojišťovny. Nicméně tento postup by byl vhodnější spíše pro záznam v daňové evidenci pro její menší přehlednost a nevykázání výnosu ke dni, ke kterému vznikl.
- Návrh 2: Další možností by bylo nevystavovat vydanou fakturu VF 100491, ale neuhrazenou částku (kladný rozdíl) 23 405,28 Kč zaznamenat jako dobropis k VF 7/2018 na vrub účtu 311 – Pohledávky z obchodních vztahů a ve prospěch 602.11 – Tržby za služby – VZP

14. Účetní operace: Na bankovní účet přišla dne 30. 3. 2018 částka 32 585 Kč jako uznaná výše **kapitační platby** z vyúčtování od zdravotní pojišťovny ČPZP ze dne 28. 3. 2018 na částku 32 585 Kč.

- Poznámka: ČPZP hradí pouze částku, kterou sama vyúčtovala, a ne částku nárokovanou lékařem a její doplatek v případě kladného rozdílu jako u účetní operace č. 13.
- Příprava: Z účetní operace č. 3 je požadovaná částka praktickou lékařkou v částce 38 795 Kč (VF 8/2018). Vzniká záporný rozdíl fakturované a přiznané částky ve vyúčtování od zdravotní pojišťovny ve výši 6 210 Kč. Na tuto částku se vystaví faktura číslo VF 100492:
 - $38\,795\text{ Kč} - 32\,585\text{ Kč} = (-) 6\,210\text{ Kč}.$
- Opět bude vytvořena tabulka s údaji o zdravotní pojišťovně, s čísly dokladů, částkami, rozdílem a účetním předpisem.

- Účtování: Úhradu kapitální platby na bankovní účet v částce 32 585 Kč účtujeme na vrub 221 – Peněžní prostředky na účtech a snížení pohledávky ve prospěch 311 – Pohledávky z obchodních vztahů. Zbylá neuhrazená částka (záporný rozdíl) bude zaznamenána jako VF 100492 ve výši 6 210 Kč na vrub účtu 602.12 – Tržby za služby – ČPZP a ve prospěch 311 – Pohledávky z obchodních vztahů. Tato částka bude započtena zdravotní pojišťovnou v příštím vyúčtování.
- DAE: Na základě výpisu z bankovního účtu se do knihy pohledávek запиše částečná úhrada pohledávky 32 585 Kč jako daňový příjem a zbylá neuhrazená částka 6 210 Kč bude zaznamenána jako storno pohledávky s mínusem. V peněžním deníku se запиše daňový příjem z úhrady pohledávky ve výši 32 585 Kč.
- Návrh: Pokud bychom upustili od vystavení vydané faktury číslo VF 100492, další možností, jak tento záporný rozdíl zaznamenat by bylo pomocí storna pohledávky VF 8/2018, které by bylo ve výši 6 210 Kč a bylo by zaúčtované stejným způsobem (602.12/311).

4.2.2 Účetní dopady zvolené formy záznamu podnikatelských činností

Zde jsou vyhodnoceny dopady v záznamu podnikatelských činností v případě vedení účetnictví a daňové evidence. Jak už vyplývá z náplně činností daňové evidence, evidují se příjmy a výdaje, závazky a pohledávky. Zdanitelný příjem nebo výdaj vzniká úhradou v hotovosti nebo na běžný účet. Na rozdíl účetnictví zaznamenává podvojnými zápisy stav a pohyb majetku, závazků, nákladů a výnosů a výsledku hospodaření. Náklad nebo výnos vzniká nezávisle na faktické úhradě. Toto je základní a podstatný rozdíl mezi účetnictvím a daňovou evidencí.

Pokud by lékařka zůstala jako podnikatel OSVČ, mohla být vést daňovou evidenci, popřípadě účetnictví. Pokud se ale stane právnickou osobou, je povinna ode dne vzniku společnosti vést pouze účetnictví a s tím související další činnosti jako je sestavení účtového rozvrhu, zahajovací rozvahy atd. Výhodou zvolení daňové evidence je i možnost uplatňování výdajů stanovených procentem z příjmů, u kterých si může praktický lékař uplatnit 40 % z příjmů. V tomto případě podnikatel eviduje pouze příjmy a pohledávky.

Právnické osoby mají dále povinnost zařazení do kategorií účetních jednotek a podle toho sestavovat povinnou účetní závěrku na konci jejich zdaňovacího období. Obsah účetní závěrky záleží i na tom, zda je účetní jednotka povinně auditovaná a do jaké skupiny patří.

Mezi mikro a malé účetní jednotky bez povinného auditu se řadí i většina praktických lékařů poskytujících zdravotní služby.

Z toho vyplývá, že **vedení daňové evidence je mnohem jednodušší způsob záznamu podnikatelských činností**, než je tomu u vedení účetnictví. Ale účetní dopady nejsou jedinými, podle kterých se podnikatelé – lékaři rozhodují, jakou zvolí právní formu (přechod z fyzické na právnickou osobu) nebo formu záznamu podnikatelských činností, pokud zatím vedou daňovou evidenci. V další části jsou uvedeny daňové dopady, které mají při tomto rozhodování mnohem větší význam.

4.3 Komparace daňových dopadů zvolených forem podnikání

V této praktické části diplomové práce budou porovnány dopady na daňovou oblast u:

- osoby samostatně výdělečně činné (MUDr. Monika Veselá) a
- společnosti s ručením omezeným (MUDr. Monika Veselá, s. r. o.).

Východiskem je popis společnosti MUDr. Monika Veselá, s. r. o. v případové studii č. 2 Analýza záznamu účetních operací lékařů a dopadů na zvolenou formu podnikání. Bude proveden výpočet daně z příjmů FO a PO a následně i celkového čistého zisku u praktické lékařky v roce 2017 a 2018. Údaje budou vycházet ze stejného základu daně, aby bylo možné rozeznat rozdíly. Dále bude uveden výpočet čisté mzdy a odvodových povinností v případě společníka jako zaměstnance v s. r. o. v porovnání s podnikáním fyzické osoby.

4.3.1 Daňové a odvodové zatížení fyzické osoby

Daňová povinnost z příjmů⁴⁴ ze samostatné činnosti podnikající fyzické osoby MUDr. Moniky Veselé podle § 7/1 ZDP – živnostenské podnikání je vypočítána v tabulce 4.9 Výpočet daňové povinnosti fyzické osoby za rok 2017 a 2018. Jiné příjmy praktická lékařka nezískala. Z podkladů daňové evidence z peněžního deníku tvořily příjmy ze samostatné činnosti u praktické lékařky v roce 2017 částku 2 458 000 Kč a v roce 2018 to bylo už 2 890 536 Kč. Výdaje, které byly vynaloženy na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů potom tvořily 1 392 000 Kč a 1 501 636 Kč.

Další možností je stanovit výdaje uplatňované procentem z příjmů, a to 40 % u praktického lékaře uvedené v tabulce 4.8 Porovnání skutečných výdajů a výdajů procentem z příjmů, tj. v roce 2017 by tyto výdaje činily 983 200 Kč a v roce 2018 částku 1 156 214 Kč. Ale podle přílohy č. 1 Výdaje uplatňované procentem z příjmů jsou limitní částky u samostatné činnosti stanoveny na maximální částku 800 000 Kč v roce 2017 a na částku

⁴⁴ Příjmy podle § 7 odst. 1 ZDP jsou zejména získány z kapitálních plateb od zdravotních pojišťoven a z výkonů hrazených pacienty.

400 000 Kč v roce 2018⁴⁵. Z daňového hlediska jsou výhodnější skutečné výdaje, protože ty jsou mnohem vyšší v roce 2017 o 592 000 Kč a v roce 2018 o 1 101 636 Kč.

Tab. 4.8 Porovnání skutečných výdajů a výdajů procentem z příjmů

Uplatnitelné výdaje	2017	2018
Skutečné výdaje	1 392 000 Kč	1 501 636 Kč
Výdaje procentem z příjmů (40 %)	983 200 Kč	1 156 214 Kč
Uplatnitelné výdaje procentem z příjmů (40 %)	800 000 Kč	400 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 4.9 Výpočet daňové povinnosti fyzické osoby

	Daňová povinnost OSVČ	2017	2018
	Příjmy ze samostatné činnosti dle § 7 ZDP	2 458 000 Kč	2 890 536 Kč
-	Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů	1 392 000 Kč	1 501 536 Kč
=	Dílčí základ daně § 7 ZDP	1 066 000 Kč	1 389 000 Kč
-	Odčitatelné položky od základu daně dle § 34 ZDP	0 Kč	0 Kč
=	Základ daně uplatnění § 34 ZDP	1 066 000 Kč	1 389 000 Kč
-	Nezdanitelné částky základu daně podle § 15 ZDP	32 000 Kč	31 500 Kč
=	Základ daně po odpočtech zaokrouhlený na 100 Kč dolů	1 034 000 Kč	1 357 500 Kč
•	Daň 15 %	155 100 Kč	203 625 Kč
+	Solidární zvýšení daně podle § 16 ZDP	0 Kč	0 Kč
	Slevy na dani dle § 35 ba):		
-	Základní sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč
=	Výsledná daňová povinnost	130 260 Kč	178 785 Kč
	Čistý zisk z podnikání	935 740 Kč	1 210 215 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Jsou stanoveny příjmy a výdaje za podnikatelskou činnost. Dílčím základem daně z příjmů fyzických osob podle § 7 ZDP je v roce 2017 částka 1 066 000 Kč a v roce 2018 částka 1 389 000 Kč jako rozdíl příjmů a výdajů. Od základu daně se nebudou odečítat žádné položky podle § 34 ZDP, protože lékařka nevykázala ztrátu a ani neměla výdaje na podporu výzkumu a vývoje nebo odborného vzdělávání.

Praktická lékařka poskytla bezúplatné plnění⁴⁶ nadaci Dobrý anděl ve výši 3 000 Kč v roce 2017 a v roce 2018 částka činila 2 500 Kč. Na platbách za penzijní připojištění⁴⁷ zaplatila 24 500 Kč v roce 2017 a v roce 2018 částka činila 26 800 Kč. Dále zaplatila pojistné na soukromé životní pojištění⁴⁸ dle smlouvy ve výši 5 000 Kč v obou letech. Praktická

⁴⁵ Došlo k polovičnímu snížení uplatnitelných výdajů v roce 2018.

⁴⁶ Částka bezúplatného plnění za zdaňovací období musí být u fyzických osob vyšší než 2 % ze základu daně nebo alespoň 1 000 Kč. Maximálně lze odečíst 15 % ze základu daně.

⁴⁷ Od základu daně lze odečíst maximálně 24 000 Kč podle § 15 odst. 5 ZDP.

⁴⁸ Maximálně lze od základu daně odečíst 24 000 Kč podle § 15 odst. 6 ZDP.

lékařka uplatňuje základní slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč (platné pro rok 2018) a již nemá žádné vyživované děti, na které by pobírala slevu na dani. Nezdanitelné částky základu daně podle § 15 ZDP jsou v roce 2017 ve výši 32 000 Kč (součet 3 000 Kč za poskytnutý dar, 24 000 Kč jako maximální částka za platby na penzijní připojištění a 5 000 Kč za platby na soukromé životní pojištění) a v roce 2018 ve výši 31 500 Kč (součet 2 500 Kč za poskytnutý dar, 24 000 Kč jako maximální částka za platby na penzijní připojištění a 5 000 Kč za platby na soukromé životní pojištění). Upraveným základem daně je v roce 2017 částka 1 034 000 Kč a v roce 2018 částka 1 357 500 Kč (po zaokrouhlení na celé 100 Kč dolů), které jsou zdaněny 15% daní z příjmů fyzických osob. Od vypočtené daně jsou odečteny slevy na dani. Lékařka má nárok pouze na základní slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč.

Nebude odváděno solidární zvýšení daně u fyzických osob podle § 16a ZDP, protože ani v jednom roce nevzniká kladný rozdíl mezi součtem příjmů podle § 6 ZDP a základem daně podle § 7 ZDP a 48násobkem průměrné mzdy (1 438 992 Kč v roce 2018).

Výsledná daňová povinnost činí v roce 2017 částku 130 260 Kč a v roce 2018 vyšší částku 178 785 Kč, která se odvádí v měsíčních zálohách na daň z příjmu. Praktická lékařka dosáhla zisku ve výši 935 740 Kč v roce 2017 a 1 210 215 Kč v roce 2018, který představuje rozdíl mezi základem daně podle § 7 a daňovou povinností. Z tohoto zisku si může libovolně vyplácet peněžní prostředky v rámci osobní spotřeby podnikatele.

Pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění mají povinnost platit pouze fyzické osoby. V případě podnikající praktické lékařky se platby na pojistné nezahrnují do výdajů na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Vyměřovacím základem je částka, která nesmí být nižší než 50 % základu daně⁴⁹ a zároveň ne nižší než stanovené minimum⁵⁰. V tabulce 4.10 Pojistné na SP a ZP podnikatele OSVČ jsou uvedeny částky na pojistné, které hradí podnikatel. Vyměřovacím základem byla v roce 2017 částka 533 000 Kč a v roce 2018 částka 694 500 Kč. Z vyměřovacího základu se vypočítaly odvody na sociální pojištění (29,2 %) a zdravotní pojištění (13,5 %), které v roce 2017 činily 227 591 Kč a v roce 2018 částku 298 635 Kč

Výše zálohy pro další rok vychází z částky pojistného v předchozím roce. V roce 2018 částka zálohy na sociální pojištění činí 12 970 Kč měsíčně a v roce 2019 bude lékařka měsíčně platit částku 17 073 Kč. Na zdravotní pojištění zaplatí lékařka zálohy v roce 2018 ve výši 5 996 Kč a v roce 2019 ve výši 7 813 Kč za každý měsíc.

⁴⁹ Dílčí základ daně dle § 7 ZDP upravený o § 23 ZDP.

⁵⁰ Minimální vyměřovací základ je pro rok 2017 stanoven na částku 84 696 Kč a v roce 2018 na částku 89 940 Kč (Finance.cz, 2019).

Tab. 4.10 Pojistné na SP a ZP podnikatele OSVČ

Odvody SP a ZP	2017	2018
Vyměřovací základ (50 % ZD)	533 000 Kč	694 500 Kč
Sociální pojištění 29,2 %	155 636 Kč	204 878 Kč
Zaplacené zálohy	-	155 640 Kč
Zbývá doplatit	-	49 238 Kč
Výše zálohy pro další rok	12 970 Kč	17 073 Kč
Zdravotní pojištění 13,5 %	71 955 Kč	93 758 Kč
Zaplacené zálohy	-	71 955 Kč
Zbývá doplatit	-	21 806 Kč
Výše zálohy pro další rok	5 996 Kč	7 813 Kč
Celkem odvody SP a ZP	227 591 Kč	298 635 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Po odečtení odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění od čistého zisku je čistý roční příjem praktické lékařky jako OSVČ v roce 2017 ve výši 708 149 Kč a v roce 2018 ve výši 911 580 Kč (viz tabulka 4.11 Čistý příjem podnikání fyzické osoby). Odvody na pojistné mají podstatný vliv na výši čistého příjmu fyzické osoby, protože jej podstatně snižují.

Tab. 4.11 Čistý příjem podnikání fyzické osoby

	Čistý příjem podnikání fyzické osoby	2017	2018
	Čistý zisk	935 740 Kč	1 210 215 Kč
-	Odvody na SP a ZP	227 591 Kč	298 635 Kč
=	Čistý příjem	708 149 Kč	911 580 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Lékařka zaměstnává zdravotní sestru na hlavní pracovní poměr a na dohodu o provedení práce uklízečku. Všichni zaměstnanci podepsali prohlášení poplatníka. Za své zaměstnance má fyzická osoba rovněž odvodovou povinnost z jejich mezd, která je uvedená v tabulce 4.12 Odvodová povinnost za zaměstnance. Jedná se o odvody daně z příjmů fyzických osob (15 %), na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem za zaměstnance (25 % a 9 %) a zdravotní pojištění sražené zaměstnanci a hrazené zaměstnavatelem (6,5 % a 4,5 %).

Hrubá mzda zdravotní sestry se zvýší o 34 % (součet 25 % a 9 %) na superhrubou mzdu ve výši 33 500 Kč, ze které se vypočítá daň 15 % ve výši 5 025 Kč. Je nutné vypočítat pojistné sražené zaměstnanci, které je ve výši 1 625 Kč za sociální pojištění a zdravotní pojištění 1 125 Kč a pojistné hrazené zaměstnavatelem a sražené zaměstnanci z hrubé mzdy, které je ve výši 6 250 Kč za sociální pojištění a 2 250 Kč za zdravotní pojištění.

Srazí se daň z příjmů ve výši 15 % z hrubé mzdy. Zdravotní sestra má nárok na daňové slevy na poplatníka ve výši 2 070 Kč a jedno dítě v částce 1 267 Kč. Celková daňová

povinnost zdravotní sestry je 1 688 Kč. Vyplacená mzda je potom rozdílem hrubé mzdy a pojistného ve výši 1 625 Kč a 1 125 Kč současně s daňovou povinností ve výši 1 688 Kč. Činí tedy 20 562 Kč.

Na dohodu o provedení práce se nesráží pojistné, protože příjem je do 10 000 Kč. Vypočítá se srážková daň z dohody o provedení práce ve výši 600 Kč od které se odečítá základní sleva na poplatníka ve výši 2 070 Kč. To znamená, že daňová povinnost je nulová a uklízečka má nárok na výplatu částky 4 000 Kč.

Tab. 4.12 Odvodová povinnost za zaměstnance

Odvodová povinnost	Zdravotní sestra – HPP	Uklízečka – DPP
Hrubá mzda měsíční	25 000 Kč	4 000 Kč
Superhrubá mzda	33 500 Kč	-
Sociální pojištění 25 %	6 250 Kč	-
Zdravotní pojištění 9 %	2 250 Kč	-
Sociální pojištění 6,5 %	1 625 Kč	-
Zdravotní pojištění 4,5 %	1 125 Kč	-
Daň 15 %	5 025 Kč	600 Kč ⁵¹
Daň po slevách	1 688 Kč ⁵²	0 Kč ⁵³
Čistá mzda měsíční	20 562 Kč	4 000 Kč
Měsíční odvodová povinnost	33 500 Kč	4 000 Kč
Celková měsíční odvodová povinnost za zaměstnance	37 500 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování

Celková odvodová povinnost za zaměstnance činí 37 500 Kč za měsíc, ve kterém se započítá čistá mzda vyplacená zaměstnancům 20 562 Kč a 4 000 Kč, platba na zdravotní pojištění 3 375 Kč, na sociální pojištění 7 875 Kč a na daň z příjmů fyzických osob 1 688 Kč. Za celý kalendářní rok by celková odvodová povinnost za zaměstnance byla ve výši 450 000 Kč. To představuje výrazný výdaj v podnikání praktické lékařky jako fyzické osoby, ale ne tak vysoký, jako tomu bude u právnické osoby, protože v tomto případě bude společník v zaměstnaneckém poměru a odvodová povinnost za zaměstnance bude ještě vyšší.

4.3.2 Daňové a odvodové zatížení právnické osoby

Daňová povinnost právnické osoby – MUDr. Monika Veselá, s. r. o. je vypočítána v tabulce 4.13 Výpočet daňové povinnosti právnické osoby pro účetní období 2017 a 2018. Opět vycházíme ze stejných údajů, jako tomu bylo u fyzické osoby MUDr. Moniky Veselé a bude provedena komparace výpočtu daňové povinnosti. Na rozdíl od fyzické osoby vstupuje do společnosti nová osoba a tím je dcera lékařky MUDr. Petra Opletalová, která je

⁵¹ Zálohová daň 15 %.

⁵² Sleva na poplatníka a na jedno dítě žijící ve společné domácnosti viz Příloha č. 3 Slevy na dani a daňové zvýhodnění pro poplatníky daně z příjmů FO (2018).

⁵³ Základní sleva na poplatníka.

společníkem s podílem 40 % (vkladem 80 000 Kč). Ve společnosti jsou dva společníci, kteří jsou zároveň v zaměstnaneckém poměru ke společnosti a jsou jim vypláceny měsíční mzdy.

Tab. 4.13 Výpočet daňové povinnosti právnické osoby

	Daňová povinnost s. r. o.	2017	2018
	Výnosy	2 450 000 Kč	2 800 000 Kč
-	Náklady	1 390 300 Kč	1 418 750 Kč
=	Účetní výsledek hospodaření	1 059 700 Kč	1 381 250 Kč
+	Položky zvyšující výsledek hospodaření	6 300 Kč	7 750 Kč
-	Položky snižující výsledek hospodaření	0 Kč	0 Kč
=	Základ daně	1 066 000 Kč	1 389 000 Kč
-	Odčitatelné položky od základu daně dle § 34 ZDP	0 Kč	0 Kč
=	Základ daně po uplatnění § 34 ZDP	1 066 000 Kč	1 389 000 Kč
-	Položky snižující základ daně podle § 20 ZDP	3 000 Kč	2 500 Kč
=	Základ daně po odpočtech zaokrouhlený na 1000 Kč dolů	1 063 000 Kč	1 386 500 Kč
•	Daň 19 %	201 970 Kč	263 435 Kč
-	Slevy na dani ⁵⁴ dle § 35 ZDP	0 Kč	0 Kč
=	Výsledná daňová povinnost	201 970 Kč	263 435 Kč
=	Výsledek hospodaření po zdanění (čistý zisk 100 %)	864 030 Kč	1 125 565 Kč
-	Srážková daň 15 %	129 605 Kč	168 835 Kč
=	Podíl na zisku (čistý příjem)	734 425 Kč	956 730 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Pro stanovení daňové povinnosti právnické osoby je potřeba zjistit účetní výsledek hospodaření, který je rozdílem výnosů a nákladů z podnikatelské činnosti. V roce 2017 je účetní výsledek hospodaření 1 059 700 Kč a v roce 2018 je ve výši 1 381 250 Kč.

Mezi výdaje, které nelze uznat jako výdaje k dosažení, zjištění a udržení příjmů (§ 25 ZDP), a tudíž zvyšují výsledek hospodaření účetní jednotky patří hodnota poskytnutých darů ve výši 3 000 Kč v roce 2017 a 2 500 Kč v roce 2018 a další neuznatelné položky v podobě nákladů na reprezentaci (účet 513 – Náklady na reprezentaci) v hodnotě 3 300 Kč v roce 2017 a 5 250 Kč v roce 2018. Celkem se k výsledku hospodaření v roce 2017 přičte částka 6 300 Kč jako součet darů 3 000 Kč a nákladů na reprezentaci 3 300 Kč a v roce 2017 se přičte částka 7 750 Kč jako součet darů 2 500 Kč a nákladů na reprezentaci 5 250 Kč. Výsledkem hospodaření, resp. základem daně z příjmů právnických osob je tedy částka 1 066 000 Kč v roce 2017 a 1 389 000 Kč v roce 2018 srovnatelná s výši daňového základu u fyzické osoby.

Od základu daně lze odčíst položky podle § 34 ZDP, ale společnost nevykázala ztrátu a ani neměla výdaje na podporu výzkumu nebo odborného vzdělávání. Dále lze odečíst

⁵⁴ Při zaměstnávání osob se zdravotním postižením, poskytnutých investičních pobídek.

položky podle § 20 ZDP, a to poskytnuté dary⁵⁵ v částce 3 000 Kč v roce 2017 a 2 500 Kč v roce 2018. Upraveným základem daně je v roce 2017 částka 1 063 000 Kč a v roce 2018 částka 1 386 500 Kč (zaokrouhlená na celé 1000 Kč dolů), která je v porovnání s fyzickou osobou vyšší, protože fyzická osoba si může od základu daně odečíst položky podle § 15 ZDP (darování krve, dary, příspěvek na penzijní připojištění, soukromé životní pojištění, ...).

Ze základu daně se vypočítá daňová povinnost vynásobením sazby 19 %. Daňová povinnost v roce 2017 je 201 970 Kč a v roce 2018 ve výši 263 435 Kč. Jako u fyzických osob lze i u právnických osob vypočítanou daň snížit o slevy na dani podle § 35 ZDP (zaměstnanci se zdravotním postižením). Společnost nemá nárok na žádnou slevu na dani.

Zaúčtování výsledné daňové povinnosti bude na vrub účtu 591 – Daň z příjmů – splatná a ve prospěch účtu 341 – Daň z příjmů. Společnost rovněž během roku odváděla zálohy na daň z příjmů právnických osob.

Pro srovnatelnost údajů s čistým příjmem fyzické osoby, ve které bude předpokládána výše vyplaceného podílu 100 % lékařce MUDr. Veselé zatíženého srážkovou daní 15 %. Pokud by byl pouze jeden společník, tak by jeho čistý příjem v roce 2017 byl ve výši 734 425 Kč a v roce 2018 ve výši 956 730 Kč.

Ve skutečnosti bude vyplacena pouze část čistého zisku na podílech na zisku, a to ve výši 60 % v obou letech uvedené v tabulce 4.14 Vyplacené podíly na zisku společníkům s.r.o. Zbývající část zisku bude ponechána ve společnosti. Výsledná částka podílu na zisku se bude vyplácet oběma lékařkám v poměru jejich vkladům do základního kapitálu. MUDr. Monika Veselá vlastní 60% podíl na společnosti a bude jí vyplaceno 264 393 Kč v roce 2017 a v roce 2018 částka 344 423 Kč. MUDr. Veronika Opletalová má nárok na výplatu částky 176 262 Kč v roce 2017 a v roce 2018 částky 229 615 Kč. Zaúčtování operací s výplatou podílů na zisku bude provedeno následovně.

- Rozhodnutí o výplatě podílů na zisku na vrub účtu 431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení a ve prospěch 364 – Dluhy společníkům obchodní korporace při rozdělování zisku.
- Předpis srážkové daně 15 % na vrub účtu 364 – Dluhy společníkům obchodní korporace při rozdělování zisku a ve prospěch 342 – Ostatní přímé daně.
- Výplata podílů na zisku společníkům z BÚ na vrub účtu 364 – Dluhy společníkům obchodní korporace při rozdělování zisku a ve prospěch 221 – Peněžní prostředky na účtech.

⁵⁵ U právnických osob musí být bezúplatné plnění vyšší než 2 000 Kč, maximálně však lze odečíst 10 % ze základu daně (§ 20 odst. 8 ZDP).

- Odvedená srážková daň finančnímu úřadu se zaúčtuje ve na vrub účtu 342 – Ostatní přímé daně a uhradí z bankovního účtu ve prospěch 221 – Peněžní prostředky na účtech.

Tab. 4.14 Vyplacené podíly na zisku společníkům s.r.o.

	Podíly na zisku společníků s.r.o.	2017	2018
=	Výsledek hospodaření po zdanění (čistý zisk)	864 030 Kč	1 125 565 Kč
	Rozdělitelný čistý zisk (60 %)	518 418 Kč	675 339 Kč
-	Srážková daň 15 %	77 763 Kč	101 301 Kč
=	Podíl na zisku	440 655 Kč	574 038 Kč
	Podíl na zisku MUDr. Veselá (60 %)	264 393 Kč	344 423 Kč
	Podíl na zisku MUDr. Opletalová (40 %)	176 262 Kč	229 615 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Praktická lékařka MUDr. Monika Veselá je zároveň společníkem ve společnosti s ručením omezeným, ale i zaměstnanec společnosti spolu se svojí dcerou MUDr. Veronikou Opletalovou. MUDr. Monika Veselá nemá žádné děti, které by s ní žili ve společné domácnosti, na které by mohla pobírat slevu na dani. Podepsala prohlášení poplatníka. MUDr. Veronika Opletalová má 2 děti, na které pobírá daňové zvýhodnění.

V tabulce 4.15 Výpočet mezd lékařek jako zaměstnanců v s. r. o. je uveden výpočet čisté mzdy a ostatních povinných odvodů obou lékařek. Výše hrubé mzdy obou lékařek je záměrně nastavena nižší ve výši 20 000 Kč měsíčně z důvodu vyplacení podílů na zisku a nižší odvodové zátěže. Vypočítá se superhrubá mzda zvýšením hrubé mzdy o 34 % na částku 26 800 Kč, ze které se vypočítá daňová povinnost v sazbě 15 %, která je ve výši 4 020 Kč. Výsledná daň se u fyzických osob snižuje o slevy na dani uvedené v příloze č. 3 Slevy na dani a daňové zvýhodnění pro poplatníky daně z příjmů FO (2018). Obě lékařky mají nárok na slevu na poplatníka ve výši 2 070 Kč a MUDr. Opletalová navíc na daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti ve výši 1 267 Kč a 1 617 Kč.

Zde je patrné, že pokud lékařka MUDr. Veselá nemá žádné děti, tak její daňová povinnost je vyšší (1 950 Kč) než u její dcery, která má 2 děti a vzniká ji daňový bonus ve výši 934 Kč. Čistá mzda je tedy rozdílem hrubé mzdy 20 000 Kč snižená o sociální pojištění 1 300 Kč a zdravotní pojištění 900 Kč a o výslednou daň. Čistá mzda MUDr. Moniky Veselé je 15 850 Kč a MUDr. Opletalové 18 734 Kč. Obě lékařky měly stejnou hrubou mzdu, ale ve vyplacené čisté mzdě vznikl rozdíl o 2 884 Kč, o kterou MUDr. Veselá získá nižší mzdu díky nemožnosti využít daňové zvýhodnění na děti.

Odvody za zaměstnanou zdravotní sestru a uklízečku na dohodu o provedení práce jsou stejné, jako u podnikání fyzické osoby, uvedené v tabulce 4.12 Odvodová povinnost za

zaměstnance. Společnost má odvodovou povinnost za zdravotní sestru v částce 33 500 Kč a za mzdu uklízečky ve výši 4 000 Kč. Odvodová zátěž MUDr. Veselý je ve výši 26 800 Kč a je dána součtem vyplacené čisté mzdy 15 850 Kč, hrazeného sociálního pojištění 6 300 Kč, zdravotního pojištění 2 700 Kč a daně 1 950 Kč. Odvodová zátěž MUDr. Opletalové je ve výši 26 800 Kč a je vypočítána jako součet čisté mzdy 18 734 Kč, sociálního pojištění 6 300 Kč, zdravotního pojištění 2 700 Kč a snížená o daňový bonus 934 Kč.

Tab. 4.15 Výpočet mezd lékařek jako zaměstnanců v s. r. o.

Odvodová povinnost	Částka
Hrubá mzda měsíční	20 000 Kč
Superhrubá mzda	26 800 Kč
Sociální pojištění 25 %	5 000 Kč
Zdravotní pojištění 9 %	1 800 Kč
Sociální pojištění 6,5 %	1 300 Kč
Zdravotní pojištění 4,5 %	900 Kč
Daň 15 %	4 020 Kč
Daň po slevách (poplatník) MUDr. Monika Veselá	1 950 Kč
Daň po slevách (poplatník, 2 děti) MUDr. Petra Opletalová	- 934 Kč
Čistá mzda měsíční MUDr. Monika Veselá	15 850 Kč
Čistá mzda měsíční MUDr. Petra Opletalová	18 734 Kč
Měsíční odvodová zátěž MUDr. Veselý	26 800 Kč
Měsíční odvodová zátěž MUDr. Opletalové	26 800 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Celková odvodová zátěž za zaměstnance spolu se společníky v zaměstnaneckém poměru je ve výši 91 100 Kč za kalendářní měsíc. Za kalendářní rok by to byla částka 1 093 200 Kč. Společnost má oproti podnikající fyzické osobě OSVČ o dva zaměstnance navíc (společníky) a celkové odvodové náklady se zvýšili o 643 200 Kč za tyto zaměstnance (1 093 200 Kč snížené o 450 000 Kč).

Při vyčíslení čistého příjmů obou lékařek se sečte vyplacený podíl na zisku spolu s roční čistou mzdou za rok 2018. MUDr. Veselá dosáhne čistého příjmu 534 623 Kč (roční čistá mzda 190 200 Kč a podíl na zisku v roce 2018 ve výši 344 423 Kč). MUDr. Opletalové dosáhne čistého příjmu 454 423 Kč (roční čistá mzda 224 808 Kč a podíl na zisku 229 615 Kč).

Pokud by byl vyplácen 100% podíl pouze MUDr. Monice Veselý, byl by její celkový čistý příjem se započítáním čisté mzdy, vyšší (viz tabulka 4.16 Celkový čistý příjem společníka se 100% podílem na zisku). Čistý příjem byl ve výši 734 425 Kč v roce 2017 a 956 730 Kč v roce 2018 (viz tabulka 4.13 Výpočet daňové povinnosti právnické osoby).

Čistá měsíční mzda činí 15 850 Kč (190 200 Kč ročně). Praktická lékařka by dosáhla čistého celkového příjmu ve výši 924 625 Kč v roce 2017 a 1 146 930 Kč v roce 2018.

Tab. 4.16 Celkový čistý příjem společníka se 100% podílem na zisku

	Celkový čistý příjem společníka MUDr. Veselého	2017	2018
	Čistý příjem (100 %)	734 425 Kč	956 730 Kč
+	Mzda společníka	190 200 Kč	190 200 Kč
=	Celkový čistý příjem	924 625 Kč	1 146 930 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.3 Společné daňové zatížení fyzických a právnických osob

Pokud má lékařka ve svém obchodním majetku zařazen osobní automobil, tak je předmětem **silniční daně** podle zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Za stejných podmínek bude silniční daň stanovena fyzické i právnické osoby. **Daň z přidané hodnoty** se praktické lékařky netýká, protože její obrat nepřekročil částku 1 mil. Kč z činností, které by od DPH nebyly osvobozeny. Většina činností je hrazena zdravotními pojišťovnami a tyto příjmy jsou od daně osvobozeny. Rovněž nemá povinnost odvádět **daň z nemovitých věcí**, protože prostory k poskytování zdravotních služeb nejsou předmětem této daně.

4.3.4 Zhodnocení daňových dopadů

Se zaměřením na daňové odvody u fyzických a právnických osob se práce zaměřila zejména na daň z příjmů, možné úlevy v podobě slev na daních a odčitatelných položek. Další oblasti byly odvody pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění a možnost výplaty čistého příjmu u fyzických a právnických osob. Vycházelo se ze stejného základu daně, aby údaje byly srovnatelnější. Pro srovnatelnost bylo u společnosti s ručením omezeným čistý zisk vyplacen v celkové výši, a to pouze jednomu společníkovi MUDr. Monice Veselého.

Při zaměření na daň z příjmů, jsou fyzické osoby zatíženy nižší sazbou daně z příjmů ve výši 15 % a právnické osoby ve výši 19 %. Z výsledků tabulky 4.17 Porovnání daňové povinnosti vyplývá, že daňová povinnost u fyzické osoby byla nižší, než je tomu u právnické osoby. V roce 2017 odvedla fyzická osoba daň z příjmů částku 130 260 Kč a v roce 2018 ve částku 178 785 Kč (viz tabulka 4.9 Výpočet daňové povinnosti fyzické osoby). Právnická osoba měla povinnost odvést daň ve výši 201 970 Kč v roce 2017 a v roce 2018 částku 263 435 Kč (viz tabulka 4.13 Výpočet daňové povinnosti právnické osoby). Tento podstatný rozdíl vzniká zejména možnými úlevami, které má pouze fyzická osoba. Jedná se o slevy na dani podle § 35 ba ZDP, daňového zvýhodnění na děti podle § 35 c ZDP, možných odčitatelných položek od základu daně podle § 34 ZDP. MUDr. Monika Veselá již bohužel nemůže využívat daňového zvýhodnění na děti, takže přichází o velkou část úlev na dani.

Právníků osob se slevy na dani týkají pouze podle § 35 ZDP v případě zaměstnávání osob se zdravotním postižením a položky snižující základ daně podle § 20 ZDP.

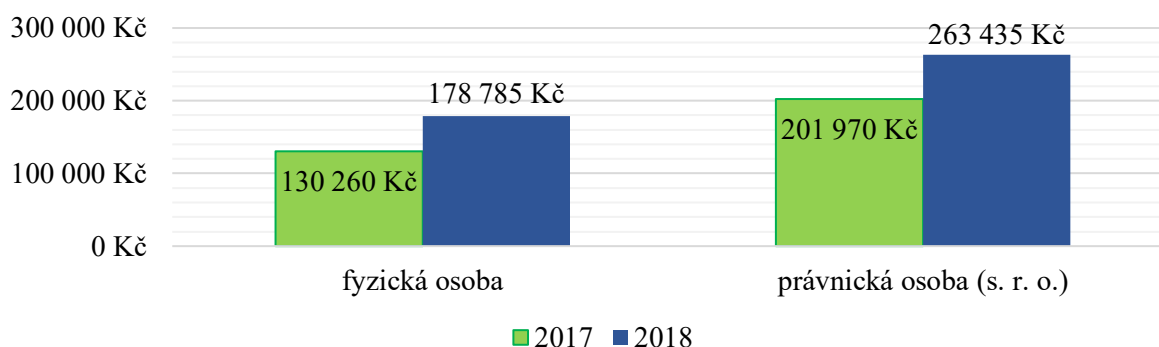
Tab. 4.17 Porovnání daňové povinnosti

Daňové zatížení	Fyzická osoba		Právníková osoba	
	2017	2018	2017	2018
Daň z příjmů	§ 7 ZDP		§ 17 – 21a ZDP	
Sazba daně	15 %		19 %	
Úlevy na dani	§ 34, § 35, § 35ba, § 35bb, § 35bc, § 35c, ZDP		§ 20, § 35 ZDP	
Daňová povinnost	130 260 Kč	178 785 Kč	201 970 Kč	263 435 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Porovnání výsledných daňových povinností je graficky znázorněno v grafu 4.1 Daňová povinnost fyzické a právnické osoby. V obou letech 2017 i 2018 je fyzická osoba zatížena odvodem daně z příjmu fyzických osob méně než právnická osoba daní z příjmu právnických osob, a to byl výchozím bodem stejný základ daně. Daňová povinnost právnické osoby je v roce 2017 vyšší o 71 710 Kč a v roce 2018 vyšší o 84 650 Kč odečtením daňové povinnosti fyzické osoby od právnické osoby v daném roce.

Graf 4.1 Daňová povinnost fyzické a právnické osoby

Zdroj: vlastní zpracování

S ohledem na vyplacení příjmů (viz tabulka 4.18 Srovnání výplaty čistého příjmu), fyzická osoba nemá omezení, které by jí určovalo, v jaké částce, kdy nebo jak si má vyplácet peněžní prostředky. Tato možnost je pouze v její kompetenci. Oproti tomu podíly na zisku ve společnosti, která je právnickou osobou, jsou regulovány více. Nejprve je třeba rozhodnout na konání valné hromady o použití disponibilního zisku. Ten může být vyplacen v celkové výši, ale nedoporučuje se to. V případě více společníků se zisk dělí v poměru vkladů do společnosti.

Pokud bychom tedy předpokládali pouze jediného společníka v s. r. o., a to MUDr. Moniku Veselou, byl by jí příznám podíl na zisku v celkové výši 864 030 Kč v roce 2017 a v roce 2018 ve výši 1 125 565 Kč, který je dále nutný zdanit srážkovou daní ve výši

15 %. Čistý příjem lékařky (společníka) by byl ve výši 734 425 Kč v roce 2017 a v roce 2018 ve výši 956 730 Kč. Fyzická osoba odvádí daň z příjmů fyzických osob ve výši 15 %.

Další odvody spojené s podnikáním pouze fyzické osoby jsou odvody (vypočítané v tabulce 4.10 Pojistné na SP a ZP podnikatele OSVČ) na sociální zabezpečení ve výši 29,5 % a zdravotní pojištění ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu, který tvoří nejméně 50 % základu daně. U podnikajících fyzických osob tyto odvody⁵⁶ nelze zahrnout do základu daně jako výdaje daňové. Odvody činily v roce 2017 částku 227 591 Kč a v roce 2018 částku 298 635 Kč. Oproti tomu právnická osoba žádné takové odvody nemá, protože ty jsou vyměřeny pouze fyzickým osobám.

Tab. 4.18 Srovnání výplaty čistého příjmu

Daňové zatížení	Fyzická osoba		Společník s. r. o.	
	2017	2018	2017	2018
Čistý zisk	935 740 Kč	1 210 215 Kč	864 030 Kč	1 125 565 Kč
Výplata	libovolně, osobní spotřeba		pravidla, podíl na zisku	
Srážková daň 15 %	-	-	129 605 Kč	168 835 Kč
Odvody SP a ZP	227 591 Kč	298 635 Kč	-	-
Čistý příjem	708 149 Kč	911 580 Kč	734 425 Kč	956 730 Kč
Společník jako zaměstnanec	-	-	190 200 Kč	
Celkový čistý příjem	708 149 Kč	911 580 Kč	924 625 Kč	1 146 930 Kč

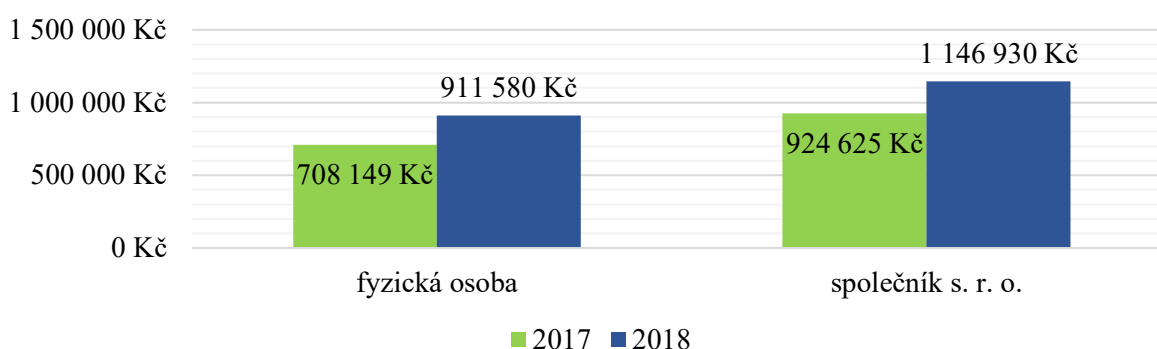
Zdroj: vlastní zpracování

Nyní lze vypočítat, že právnická osoba má vyšší čistý příjem než osoba fyzická, navzdory k tomu, že daňová povinnost právnické osoby byla v předchozí tabulce 4.17 Porovnání daňové povinnosti, vyšší. Navíc je praktická lékařka MUDr. Monika Veselá v zaměstnaneckém poměru ke společnosti, a to tedy znamená, že jí plynou příjmy podle § 6 ZDP ze samostatné činnosti. Měsíční čistá mzda činí 15 850 Kč a za rok je to 190 200 Kč, které by měla navíc k vyplaceným podílům na zisku.

Jak je vidět na grafu 4.2 Celkový čistý příjem fyzické osoby a společníka v s. r. o., celkový čistý příjem se u společníka s. r. o. zvýší na částku 924 625 Kč v roce 2017 a 1 146 930 Kč v roce 2018. Oproti tomu fyzická osoba dosahuje celkového čistého příjmu v roce 2017 ve výši 708 149 Kč a 911 580 Kč v roce 2018. Společník v s. r. o. dosahuje vyššího čistého příjmu oproti fyzické osobě o 216 476 Kč v roce 2017 a o 235 350 Kč v roce 2018.

⁵⁶ Z mezd zaměstnanců jako fyzických osob se odvádí daň z příjmů fyzických osob, sociální a zdravotní pojištění, tedy i z mezd společníků zaměstnaných v s. r. o. Odvody na pojistné zaměstnanců lze zahrnout do základu daně, pokud bylo zapláceno.

Graf 4.2 Celkový čistý příjem fyzické osoby a společníka v s. r. o.

Zdroj: vlastní zpracování

Z daňového hlediska bylo shledáno, že **lepší variantou pro podnikání praktického lékaře při zohlednění daňových dopadů, je podnikání jako právnická osoba** z důvodu vyššího celkového čistého příjmu po zdanění daní z příjmů právnických osob a zdanění podílu na zisku srážkovou daní, kterou odvádí společnost. Zároveň je výhoda v možnosti společníka být ve společnosti v zaměstnaneckém poměru. Příjem společnosti se snižuje o odvody na pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění zaměstnanců pouze jako nákladová položka z objemu vyplacených mezd zaměstnanců a zaměstnaných společníků.

4.4 Shrnutí dopadů a doporučení vhodné právní formy podnikání

Po zohlednění **právních dopadů** je podnikání praktické lékařky jako právnické osoby ve společnosti s ručením omezeným výhodnější zejména díky omezenému ručení společníků za závazky společnosti a zastupitelnosti. Na rozdíl od fyzické osoby, kde podnikatel vystupuje svým jménem. V případě dědění lékařské praxe nebo prodeje obchodního závodu není problém s převedením pravomocí jako je tomu u fyzické osoby a ani převod smluv se zdravotními pojišťovnami není ohrožen.

Z **účetního hlediska** by bylo vhodnější zvolit variantu podnikání jako fyzická osoba, protože ta má možnost místo účetnictví vést daňovou evidenci, která je svým obsahem mnohem jednodušší, než je tomu u vedení účetnictví, které musejí vést všechny právnické osoby bez rozdílu (tedy i společnost s ručením omezeným). V účetnictví je předmětem daně z příjmu již zdanitelný výnos a nezáleží na tom, zda proběhla skutečná úhrada, naopak v daňové evidenci vzniká zdanitelný příjem nebo výdaj až přijetím platby nebo úhradou.

Rozdíl nastává i v případě vyúčtování kapitačních plateb, které jsou významnými příjmy praktického lékaře. Zdanitelný výnos vzniká v účetnictví vystavením vydané faktury na zdravotní pojišťovnu a po uhrazení se zohlední případný rozdíl. V daňové evidenci ale

vzniká zdanitelný příjem až přijetím platby od zdravotní pojišťovny na bankovní účet. Je zde sice povinnost vystavit fakturu a uložit ji v knize závazků, ale pro praktický záznam této operace, je daňová evidence jednodušší právě v případě rozdílu ve vyfakturované a přiznané částce.

Po obsahové stránce není v daňové evidenci povinnost kategorizace účetních jednotek ani sestavování roční účetní závěrky. Je sice nutné vykonat určité kroky na konci zdaňovacího období, ale ne v takovém rozsahu jako v účetnictví. Pro ještě větší zjednodušení mají podnikatelé vedoucí daňovou evidenci možnost uplatňovat výdaje vypočítané procentem z příjmů. Nicméně od roku 2018 jsou sníženy limity pro uplatnění výdajů, takže se tato varianta stává méně výhodnou.

Pokud si chce fyzická osoba vyplatit peněžní prostředky, není vázána žádnými podmínkami a může tak učinit libovolně v rámci osobní spotřeby (na rozdíl od právnických osob).

Na základě analýzy **daňových dopadů** je pro praktického lékaře vhodné, aby založil společnost s ručením omezeným místo podnikání jako fyzická osoba. Důvody jsou například při výplatě podílu na zisku (protože společníci mají právo na jejich výplatu), který je již zdaněn daní z příjmů právnických osob. Přiznaný podíl na zisku je dále zdaněn srážkovou daní ve výši 15 %. Tuto srážkovou daň sice fyzická osoba neodvádí, ale její zisk je zdaněn daní z příjmů fyzických osob a následně snížen o povinné odvody na pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, které srážkovou daň významně převyšují. Sazba daně z příjmů fyzických osob je sice nižší, ale díky pojistnému je výše celkových odvodů mnohem vyšší. Dalším aspektem pro zvolení právnické osoby je i vynětí ze solidárního zvýšení daně, které se týká pouze fyzických osob.

Nevýhodou podnikání jako právnická osoba jsou značně omezené možné úlevy v podobě slev na dani nebo odčitatelných položek od základu daně. V tomto ohledu je podnikání fyzických osob výhodnější. Společníci ve společnosti s ručením omezeným však mají možnost být vůči společnosti i v zaměstnaneckém poměru a tyto úlevy využívat. K tomu všemu je navíc jednatelům společnosti umožněno pobírat odměny za výkon funkce a neodvádí sociální pojištění. V návaznosti na právní dopady prodeje obchodního závodu u právnické osoby je za jistých podmínek možné příjem z prodeje od daně osvobodit. U fyzické osoby je příjem zdanitelný v rámci daňového přiznání a rámci něž se odvádí pojistné na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění.

Bylo shledáno, že pro praktického lékaře je výhodnější podnikat jako právnická osoba ve zvolené formě jako společnost s ručením omezeným.

5 Závěr

Cílem diplomové práce bylo specifikovat možnosti přechodu z jedné formy podnikání na jinou, z fyzické osoby na právnickou osobu, a ty následně analyzovat. Na konkrétním příkladě v případové studii 1: Změna právní formy podnikání na spol. s r. o. byly analyzovány dvě možné varianty přechodu z fyzické osoby na právnickou osobu, zvolené jako potenciálně nejvhodnější pro praktického lékaře. A to varianta postupného prodeje majetku fyzické osoby do společnosti s ručením omezeným za souběžného fungování obou právních forem a varianta prodeje obchodního závodu fyzické osoby společnosti s ručením omezeným a následného utlumování činnosti fyzické osoby. Bylo provedeno vyhodnocení na základě uvedených kritérií.

Současně bylo cílem vyhodnotit, která právní forma podnikání by byla pro praktického lékaře po zohlednění různorodých hledisek výhodnější. Teoreticky byly charakterizovány právní dopady zvolené formy podnikání. Rovněž byly specifikovány účetní a daňové dopady na praktického lékaře na základě charakteristiky účetnictví praktických lékařů.

Obě formy podnikání byly v případové studii 2: Analýza záznamu účetních operací lékařů a dopadů na zvolenou formu podnikání analyzovány z hlediska právního, účetního a daňového. Tyto dopady byly analyzovány na komplexním příkladě vybraných účetních operací, zaznamenaných v účetnictví a daňové evidenci se zaměřením na typické účetní operace praktických lékařů, například vyúčtování kapitálních plateb od zdravotních pojišťoven. Na základě poznatků a zkušeností z praxe byly následně u některých operací navrženy možné změny.

Podstatnou součástí bylo vyhodnocení daňových dopadů na zvolenou formu podnikání zejména na základě komparace při výpočtu daňových povinností fyzické osoby a právnické osoby jako společnosti s ručením omezeným, zpracované rovněž v případové studii 2. Byly vypočítány celkové odvodové povinnosti za podnikatele a společnost včetně zaměstnanců, a to i společníků v zaměstnaneckém poměru ke společnosti. Rovněž byl stanoven čistý příjem po zohlednění daňových a jiných odvodů, které by podnikatel v dané právní formě podnikání získal.

Na základě provedené analýzy v praktické části diplomové práce bylo zjištěno, že vhodnější právní formou podnikání pro praktického lékaře je po zohlednění právních, účetních a daňových aspektů právnická osoba, a to společnost s ručením omezeným.

Důvodem bylo zejména omezené ručení společníků ve společnosti s ručením omezeným. Zároveň je snazší prodej nebo dědění ordinace praktického lékaře včetně převodu

smluv se zdravotními pojišťovnami, které jsou pro všechny praktické lékaře podstatným zdrojem příjmů. Dalším podstatným důvodem byla vyšší výplata čistého příjmu jediného společníka ve společnosti, a to i v případě, kdyby nebyl ve společnosti v zaměstnaneckém poměru. S ohledem na formu záznamu podnikatelských činností je daňová evidence jednodušším způsobem evidování, nicméně právnická osoba je povinna vést pouze účetnictví.

V tomto případě je lepší variantou pro přechod na jinou právní formu prodej obchodního závodu fyzické osoby do společnosti s ručením omezeným, při kterém budou obě právní formy po nějaký čas existovat zároveň.

Jak již bylo vyhodnoceno v praktické části, tato varianta přechodu na jinou právní formu je vhodná zejména díky lepší možnosti převoditelnosti položek majetku včetně dluhů do společnosti, protože u varianty postupného prodeje majetku fyzické osoby dluhy nelze převádět. Další výhodou je menší časová náročnost na celý proces přechodu na společnost s ručením omezeným a zároveň i lepší přehlednost v uskutečňování ekonomických činností, protože při postupném prodeji majetku existují obě právní formy po významně delší dobu souběžně, než je tomu u prodeje obchodního závodu.

V diplomové práci jsem se zaměřila na poskytovatele zdravotních služeb, konkrétně na praktické lékaře pro děti a dorost. Důvodem byla praktická zkušenost s vedením jejich účetnictví a zájem z mé strany o prohloubení již získaných dovedností, které bych v budoucnu ráda využila v praxi.

Diplomová práce může být využita jako informační zdroj pro osoby vedoucí účetnictví nebo daňovou evidenci praktickým lékařům. Rovněž ji mohou využít praktičtí lékaři jako pomocný zdroj k získání informací o jejich účetnictví, o přechodu na jinou právní formu podnikání a jakými specifiky se jednotlivé právní formy vyznačují.

Pro zpracování diplomové práce bylo využito poznatků z praxe, metody deskripce teoretických poznatků, komparace mezi odlišnostmi rozdílných forem podnikání a analýzy zejména v praktické části diplomové práce. Základem pro tuto práci posloužily výsledky rešerší, které jsou její součástí.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

- [1] BRYCHTA, Ivan a kol. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2018*. 15. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 529 s. ISBN 978-80-7552-989-3.
- [2] DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2017*. 14. vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. 144 s. ISBN 978-80-271-0424-6.
- [3] DVOŘÁKOVÁ, Veronika. *Daň z příjmů společnosti s ručením omezeným: ve vazbě na účetnictví a judikaturu*. Olomouc: ANAG, 2018. 183 s. ISBN 978-80-7554-125-3.
- [4] FILIP, Václav a David FYRBACH. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 588 s. ISBN 978-80-7552-231-3.
- [5] HAKALOVÁ, Jana a Yvetta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence: teorie a praxe*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 122 s. ISBN 978-80-7552-239-9.
- [6] JANEČKOVÁ, Hana a Helena HNILICOVÁ. *Úvod do veřejného zdravotnictví*. Praha: Portál, 2009. 296 s. ISBN 978-80-7367-592-9.
- [7] JOSKOVÁ, Lucie, Markéta PRAVDOVÁ a Eva DVOŘÁKOVÁ. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. 3. vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. 240 s. ISBN 978-80-271-0872-5.
- [8] MCKEITH, John and Bill COLLINS. *Financial Accounting and Reporting*. 2nd ed. London: McGraw-Hill Higher Education, 2013. 790 p. ISBN 978-0-07-713836-3.
- [9] NAVRÁTIL, Jiří a kol. *GDPR pro praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. 339 s. ISBN 978-80-7380-689-7.
- [10] RYNEŠ, Petr. *Podvojný účetnictví a účetní závěrka 2016*. 16. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. 1168 s. ISBN 978-80-7263-994-6.
- [11] SKÁLOVÁ, Jana a kol. *Podvojný účetnictví 2018*. 24. vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. 184 s. ISBN 978-80-271-0868-8.
- [12] SKÁLOVÁ, Jana a Pěva POKORNÁ. *Účetní a daňové dopady transakcí v kapitálové společnosti*. Praha: ASPI, 2008. 312 s. ISBN 978-80-7357-397-3.
- [13] STROUHAL, Jiří. *Účetní souvztažnosti podnikatelských subjektů*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 264 s. ISBN 978-80-7552-991-6.
- [14] ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. *Účetní operace kapitálových společností: daňové a právní souvislosti*. 3. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 250 s. ISBN 978-80247-4018-8.
- [15] VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví)*. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Polygon, 2009. 553 s. ISBN 978-80-7273-157-2.

Časopisecká literatura

- [16] DĚRGEL, Martin. Ukončení podnikání fyzické osoby z hlediska daní. *Účetnictví v praxi*. 2017, č. 6, s. 8–9. ISSN 1211-7307.
- [17] JOUZA, Ladislav. Ochrana osobních údajů – nové nařízení EP. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2018, č. 1, s. 51-52. ISSN 1214-522X.

- [18] KRUPOVÁ, Tereza. Základní přehled ke GDPR – ochrana osobních údajů od května 2018. *Účetnictví v praxi*. 2018, č. 5, s. 20-21. ISSN 1211-7307.
- [19] KUBEK, Milan. Zpráva o činnosti ČLK od sjezdu v listopadu 2016. *Tempus Medicorum*. 2017, č. 11, s. 3-11, 25. ISSN 1214-7524.
- [20] KUBEK, Milan. EET – co bude dál? *Tempus Medicorum*. 2018, č. 2, s. 12. ISSN 1214-7524.
- [21] MÁCHOVÁ, Helena. DE na účetnictví. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2018, č. 2, s. 42. ISSN 1214-522X.
- [22] PATZENBAUEROVÁ, Markéta. Shrnutí realizovaných a připravovaných změn v oblasti evidence tržeb. *Finanční, daňový a účetní bulletin*. 2018, č. 2, s. 52. ISSN 1210-5570.
- [23] UHER, Jakub. Jak na GDPR v ordinaci praktického lékaře. *VOX Pediatricae – Časopis praktických lékařů pro děti a dorost*. 2018, č. 5, s. 11-15. ISSN 1213-2241.

Právní předpisy

- [24] České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- [25] Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- [26] Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- [27] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [28] Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů.
- [29] Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta.
- [30] Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.
- [31] Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb.
- [32] Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jeho poskytování, ve znění pozdějších předpisů.
- [33] Zákon č. 422/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.
- [34] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- [35] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové články

- [36] BĚHOUNEK, Pavel. *Schvalování účetní závěrky a rozdělování zisku ve společnosti s ručením omezeným [online]*. In: BĚHOUNEK.EU. 2018. [cit. 24. 6. 2018]. Dostupné z: <https://www.behounek.eu/mohlo-by-vas-zajimat/rozdelovani-zisku-v-sro/>.
- [37] CIKRT, Tomáš. Elektronický recept funguje, odpor některých lékařů a lékárníků je iracionální [online]. In: ZDRAVOTNICKYDENIK.CZ. 2017. [cit. 22. 6. 2018]. Dostupné z: <http://www.zdravotnickydenik.cz/2017/10/elektronicky-recept-funguje-odpor-nekterych-lekaru-lekarniku-iracionalni>.

- [38] DLOUHÁ, Petra. *Jak na zápis do obchodního rejstříku. Návod a formuláře [online]*. In: PENÍZE.CZ. 2013. [cit. 21. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/podnikani/259923-jak-na-zapis-do-obchodniho-rejstriku-navod-a-formulare>.
- [39] DĚRGEL, Martin. *Jak účtovat vklad podniku [online]*. In: KOMORA ÚČETNÍCH. 2010. [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.komora-ucetnich.cz/app/webroot/files/useruploads/nabidka_clenum/Navigation/metodika_ucetni_ctvi/dergel_vklad_podniku.doc.
- [40] DOLEČEK, Marek. *Obchodní korporace – založení a vznik [online]*. In: BUSINESSINFO.CZ. 2018. [cit. 24. 6. 2018]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-korporace-zalozeni-a-vznik-ppbi-50403.html#!&chapter=3>.
- [41] DOLEČEK, Marek. *Obchodní korporace – zrušení [online]*. In: BUSINESSINFO.CZ. 2018. [cit. 24. 6. 2018]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/obchodni-korporace-zruseni-ppbi-50445.html#!&chapter=1>.
- [42] FINANCE.CZ. *Sociální pojištění OSVČ – odvod a platba pojistného [online]*. In: FINANCE.CZ. 2019. [cit. 7. 4. 2019]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-z-prijmu/socialni-pojisteni-osvc/odvod-a-placeni/>.
- [43] FRIEDRICH, Ladislav. *Většina lékařů komunikuje s pojišťovnami elektronicky [online]*. In: MEDICAL TRIBUNE CZ. 2018. [cit. 22. 6. 2018]. Dostupné z: <https://www.tribune.cz/clanek/43161-vetsina-lekaru-komunikuje-s-pojistovnami-elektronicky>.
- [44] INSTITUT POSTGRADUÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VE ZDRAVOTNICTVÍ. *Jak získat specializovanou způsobilost [online]*. In: AMECA.CZ. 2018. [cit. 17. 9. 2018]. Dostupné z: <http://www.ameca.cz/clanky/89-postgradualni-vzdelavani-2>.
- [45] KŘEČEK, Štěpán. *Ekonomická analýza zdravotních pojišťoven v České republice [online]*. In: ZDRAVOTNIPOJISTENCI.CZ. 2018. [cit. 22. 6. 2018]. Dostupné z: <http://www.zdravotnipojistenci.cz/static/soubory/stranka-58/ekonomicka-analyza-zdravotnich-pojistoven-v-ceske-republice-2017-29.pdf>.
- [46] MARTÍNKOVÁ, Michaela. *Příloha k účetní závěrce od roku 2016 [online]*. In: PORTÁL.POHODA.CZ. 2016. [cit. 13. 7. 2018]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/priloha-k-ucetni-zaverce-od-roku-2016/>.
- [47] MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Zdravotní pojišťovny [online]*. In: MZCR.CZ. 2008. [cit. 10. 5. 2018]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/zdravotni-pojistovny_945_839_1.html.
- [48] MORÁVEK, Daniel. *Lékaři požadují výjimku z EET. Hotovostní příjmy jsou u nás marginální, říkají [online]*. In: PODNIKATEL.CZ. 2018. [cit. 24. 6. 2018]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/lekari-pozaduji-vyjimku-z-eet-hotovostni-prijmy-jsou-u-nas-marginalni-tvrdi/>.
- [49] MÜLLER, Pavel. *Definice pojmu: Svěprávnost [online]*. In: SVEPRAVONOST.CZ. 2018. [cit. 24. 6. 2018]. Dostupné z: <http://www.svepravnost.cz/>.

- [50] SDRUŽENÍ PRAKTICKÝCH LÉKAŘŮ PRO DĚTI A DOROST ČR. *Profil sdružení praktických lékařů pro děti a dorost ČR [online]*. In: DĚTSKÝ LÉKAŘ.CZ. 2015. [cit. 17. 9. 2018]. Dostupné z: <http://www.detskylekar.cz/cps/rde/xchg/dlekar/xsl/18845.html>.
- [51] PILAŘOVÁ, Ivana. *DPH-§51-002 - Posouzení plnění praktického lékaře [online]*. In: ÚČETNÍ-PORTÁL.CZ. 2016. [cit. 22. 6. 2018]. Dostupné z: <https://www.ucetni-portal.cz/posouzeni-plneni-praktickeho-lekare-873-p.html>.
- [52] POLICAR, Radek. „Výhrady“ ČLS k eReceptu vs. Skutečnost [online]. In: DENT.CZ. 2017. [cit. 22. 6. 2018]. Dostupné z: https://www.dent.cz/soubor/292/eRecept_MZCR_7.11.2017.pdf.
- [53] TRIBUNA LÉKAŘŮ A ZDRAVOTNÍKŮ. *Kolik peněz dostávají praktičtí lékaři od zdravotní pojišťovny jako kapitální platbu za jednoho pacienta? [online]*. In: Medical Tribune CZ. 2017. [cit. 22. 6. 2018]. Dostupné z: <https://www.tribune.cz/clanek/42079-kolik-penez-dostavaji-prakticti-lekari-od-zdravotni-pojistovny-jako-kapitacni-platbu-za-jednoho-pacienta>.
- [54] ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR. *Zdravotnictví ČR: Personální kapacity a odměňování 2017 [online]*. In: ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR. 2017. [cit. 18. 3. 2019]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/katalog/zdravotnicka-statistika/lekari-zubni-lekari-farmaceuti>.
- [55] ŽERAHA, Vojtěch. *CZECH POINT na Magistrátu města Ostravy [online]*. In: OSTRAVA.CZ. 2017. [cit. 21. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.ostrava.cz/cs/urad/czech-point/czech-point-na-magistratu-mesta-ostravy>.

Diplomové práce

- [56] CHROBÁKOVÁ, Jana. *Účetní a daňová evidence ordinace praktického lékaře*. Praha, 2009. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví, Katedra finančního účetnictví a auditingu.
- [57] JELENÍKOVÁ, Judita. *Podnikatelský plán – výběr vhodné formy podnikání pro lékařskou ordinaci*. Brno, 2012. Diplomová práce. Vysoké účetní technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav managementu.
- [58] NĚMCOVÁ, Hana. *Daňová optimalizace při změně právní formy podnikání z fyzické osoby na společnost s ručením omezeným*. Brno, 2015. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav managementu.
- [59] POKORNÁ, Hana. *Účetní a daňová specifika podnikání lékařů*. Brno, 2013. Diplomová práce. Mendelova univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta.
- [60] VESELÁ, Kateřina. *Změna právní formy podnikání registrujících poskytovatelů služeb – daňová a účetní specifika*. Kladno, 2017. Diplomová práce. České vysoké učení technické v Praze, Fakulta biomedicínského inženýrství, Katedra biomedicínské techniky.

Seznam zkratek

BÚ	bankovní účet
ČR	Česká republika
ČLK	česká lékařská komora
ČPZP	Česká průmyslová zdravotní pojišťovna
ČÚS	české účetní standardy
D	Dal
DAE	daňová evidence
DPČ	dohoda o pracovní činnosti
DPH	daň z přidané hodnoty
DPP	dohoda o provedení práce
EET	elektronická evidence tržeb
FO	fyzická osoba
GDPR	General Data Protection Regulation
HM	hrubá mzda
ID	interní doklad
Kč	koruna česká
mil.	milion
MD	Má Dáti
MUDr.	doktor medicíny
NOZ	nový občanský zákoník
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	Oborová zdravotní pojišťovna
PF (PFA)	přijatá faktura
PFZ	přijatá faktura zálohová
PHM	pohonné hmoty
PPD	příjmový pokladní doklad
PO	právnícká osoba
RBP	Revírní bratrská pokladna
SP	sociální pojištění
spol.	společnost
SPL ČR	Sdružení praktických lékařů České republiky
SPLDD ČR	Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost České republiky
s.r.o. (spol. s r.o.)	společnost s ručením omezeným
VBÚ	výpis z bankovního účtu
VPD	výdajový pokladní doklad
VF	vydaná faktura
VoZP	Vojenská zdravotní pojišťovna
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZDP	zákon o daních z příjmů
ZPMV	Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra
ZoDPH	zákon o dani z přidané hodnoty
ZOK	zákon o obchodních korporacích
ZoÚ	zákon o účetnictví
ZP	zdravotní pojištění
ZPŠ	Zaměstnanecká pojišťovna Škoda
ŽZ	živnostenský zákon

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26.4.2019.

....

Bc. Jana Harabišová

Seznam příloh

Příloha č. 1 Výdaje uplatňované procentem z příjmů

Příloha č. 2 Zdravotní pojišťovny v ČR

Příloha č. 3 Slevy na dani a daňové zvýhodnění pro poplatníky daně z příjmů FO (2018)

Příloha č. 4 Účtový rozvrh praktického lékaře

Příloha č. 5 Vydaná faktura na zdravotní pojišťovnu

Příloha č. 6 Vyúčtování dávek od zdravotní pojišťovny

Příloha č. 7 Proúčtování vydané faktury a vyúčtování od zdravotní pojišťovny

Příloha č. 8 Přijatá faktura na zdravotnický materiál

Příloha č. 9 Inventarizace majetku a závazků

Příloha č. 10 Účetní operace praktického lékaře 3/2018